ŠVP ZŠS, č.j. ŘZŠ/110/2010

Školní vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální

**„Představme si vesmír jako zvláštní mohutný nástroj s nekonečným počtem strun.
A každý člověk, každý živý tvor, je strunou na tom nástroji.
Některé struny je slyšet více, některé méně, ale všechny jsou stejně důležité, jejich hudba má účinek na životy jiných a na podobu budoucnosti.“**

Základní škola a Mateřská škola,
Frýdlant nad Ostravicí, Náměstí 7,
příspěvková organizace

OBSAH

1. Identifikační údaje 4
2. Charakteristika školy 5
   2.1 Úplnost a velikost školy 5
   2.2 Vybavení školy 5
   2.3 Charakteristika žáků ZŠS 6
   2.4 Charakteristika pedagogického sboru 6
   2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce 6
   2.6 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty 7

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu ZŠS I
   (pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením)..... 8
   3.1 Zaměření školy 8
   3.2 Výchovné a vzdělávací strategie 8
   3.3 Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení..... 11
   3.4 Začlenění průřezových témat 11
   3.4.1 Průřezová témata a jejich okruhy, zkratky okruhů 11
   3.4.2 Náměty pro naplňování okruhů průřezových témat 12
   3.4.3 Začlenění okruhů průřezových témat v předmětech 15
4. Učební plán 17
   4.1 Poznámky k učebnímu plánu 18
   4.2 Názvy a zkratky předmětů 18
5. Učební osnovy..... 19
   5.1 Čtení..... 20
   5.2 Psaní..... 28
   5.3 Řečová výchova..... 34
   5.4 Matematika 41
   5.5 Informační a komunikační technologie 54
   5.6 Člověk a jeho svět 59
   5.7 Člověk a společnost.. 74
   5.8 Člověk a příroda..... 83
   5.9 Hudební výchova 95
   5.10 Výtvarná výchova 103
   5.11 Výchova ke zdraví 111
   5.12 Tělesná výchova 117
   5.12.1 Zdravotní tělesná výchova 128
   5.13 Člověk a svět práce 135

6. Charakteristika školního vzdělávacího programu ZŠS II
   (pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami) 160
   6.1 Zaměření školy 160
   6.2 Výchovné a vzdělávací strategie 160
7. Učební plán 162
   7.1 Poznámky k učebnímu plánu 162
   7.2 Názvy a zkratky předmětů 163
8. Učební osnovy..... 164
   8.1 Rozumová výchova 165
   8.2 Řečová výchova..... 172
   8.3 Smyslová výchova 176

8.4 Hudební výchova 183
8.5 Výtvarná výchova 186
8.6 Tělesná výchova 189
8.7 Zdravotní tělesná výchova 192
8.7.1 Rehabilitační tělesná výchova 195
8.8 Člověk a svět práce 198

9. Hodnocení žáků 207
9.1 Hodnocení žáků ve škole 207
9.2. Pravidla pro hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků ve škole 207
9.2.1. Způsob hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků 208
9.2.2 Kritéria hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků 209
9.2.3 Způsob získávání podkladů pro hodnocení 209
9.3 Sebehodnocení žáků 210
9.4 Pravidla pro hodnocení chování žáků 210
9.4.1 Způsob hodnocení chování žáků 210
9.4.2 Kritéria hodnocení chování žáků 211
9.5 Celkové hodnocení žáků na vysvědčení 211
9.6 Postup do vyššího ročníku 212
9.7 Ukončení základního vzdělání 212
9.8 Výstupní hodnocení 212
9.9 Výchovná opatření 213
9.10 Hodnocení práce v zájmových útvarech 213
9.11 Opravné zkoušky, komisionální přezkoušení 213
10. Autoevaluace školy 216

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školního vzdělávacího programu:	ŠVP ZŠS, č.j. ŘZŠ/110/2010
Č.j.:	ŘZŠ/110/2010
Spis. zn.:	0/2
Název a adresa školy:	Základní škola a Mateřská škola, Frýdlant nad Ostravicí, Náměstí 7, příspěvková organizace 739 11 Frýdlant nad Ostravicí
Jméno ředitele:	Mgr. Yvetta Romsyová
Kontakty na školu:	telefon: 558 677 344 fax: 558 677 344 e-mailová adresa: reditel@skolananamesti.cz adresa webových stránek: www.skolananamesti.cz
IZO:	600171574
IČO:	70632090
Zřizovatel:	Moravskoslezský kraj, 28. října 117, 702 18 Ostrava
Cílová skupina:	Žáci se středně těžkým mentálním postižením ŠVP ZŠS I, č.j. ŘZŠ/110/2010 Žáci s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami ŠVP ZŠS II, č.j. ŘZŠ/110/2010

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2010

Ředitelka školy: Mgr. Yvetta Romsyová

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a autismem, pro jejichž vzdělávání byl vytvořen tento školní vzdělávací program, jsou vzděláváni v podmínkách Základní školy a Mateřské školy Frýdlant nad Ostravicí, Náměstí 7.
Škola se nachází v klidné části města na náměstí ve Frýdlantu nad Ostravicí v historické budově z roku 1887. Škola působí příjemným, rodinným dojmem. Od doby přestěhování se do této budovy proběhlo několik důležitých rekonstrukcí a oprav.
Škola je plně organizovaná (1. - 9., 10. roč.), je nejbližší spádovou školou tohoto druhu pro děti z několika obcí regionu. Škola má v provozu i školní družinu.
Součástí školy je odloučené pracoviště při zdravotnickém zařízení – Odborném léčebném ústavu Metylovice – Moravskoslezském sanatoriu. Zde je v provozu mateřská škola, základní škola, školní družina a školní klub.

2.2 VYBAVENÍ ŠKOLY

Škola je dobře vybavena učebnicemi a standardními učebními pomůckami. Učitelé si sami vytvářejí i další vlastní učební texty a pracovní listy z různých zdrojů. Pro zkvalitnění a zefektivnění výuky jsme zakoupili další velmi kvalitní výukové PC programy a pomůcky. Škola vlastní rozsáhlou kolekci didaktických a speciálně pedagogických pomůcek, zaměřených na rozvoj poznávacích procesů, grafomotoriky atd. Práce s pomůckami je běžně zařazována do výuky, zejména u žáků ZŠS.
V budově školy ve Frýdlantu nad Ostravicí jsou třídy základní praktické a základní speciální školy, odborné učebny (učebna PC, cvičná kuchyň, polytechnická dílna i s keramickou pecí), herna školní družiny, sportovně-relaxační místnost, školní jídelna-výdejna, kabinet pomůcek, sborovna a ředitelna.
Pro celkové setkávání žáků a učitelů slouží sportovně-relaxační místnost.
Učebny jsou vybaveny funkčně, žákovských lavic a židlí, zohledňujících výšku žáků, je dostatečné množství.
Učitelé nemají k dispozici kabinety, k přípravám na vyučování využívají sborovnu, učebnu PC a kmenové učebny. V ředitelně pracuje současně vedení školy a ekonomka.
Škola využívá informačních a komunikačních technologií. Učitelé i žáci mají k dispozici počítače v učebně PC, které jsou propojeny do počítačové sítě s přístupem na internet.
Pro výuku TV si pronajímáme tělocvičnu TJ Sokol ve Frýdlantu n. O.. K relaxačním a sportovním hrám nám slouží venkovní „vzdušná tělocvična“ na dvoře školy. Máme možnost navštěvovat krytý bazén sportovního a relaxačního centra Kotelna ve Frýdlantu n. O.. K pohybovým aktivitám mladších žáků (jízda na kole) slouží taktéž dopravní hřiště, při těchto aktivitách současně probíhá i dopravní výchova.
Žáci mají možnost se zapojovat do zájmové činnosti v kroužcích, jejichž nabídka se aktualizuje každoročně podle zájmu žáků a rodičů (např. keramický kroužek, kroužek výpočetní techniky, výtvarné a relaxační aktivity pro žáky i jejich rodiče apod.).
K zájmovým činnostem žáků slouží herna školní družiny, sportovně-relaxační místnost a polytechnická dílna.

Žáci mají uloženo svrchní oblečení a obuv v prostorách šatny v blízkosti hlavního vchodu. Šatna je uzamykatelná. Jednotlivé třídy mají k dispozici vlastní prostor v šatně oddělen od prostor ostatních tříd.
K osobní hygieně slouží pět místností s WC a umyvadlem (dvě místnosti pro chlapce, dvě pro dívky a jedna místnost společná). Každá třída má k dispozici samostatné umyvadlo. V přízemí budovy se nachází také sprcha.
Stravování je zajišťováno smluvně se společností Eurest, která obědy připravuje i dováží. Žáci a zaměstnanci se stravují ve školní jídelně. Výdej obědů se realizuje ve výdejně při školní jídelně zaměstnancem školy.
Ve škole je zřízena funkce školního zdravotníka. Lékárnička je pro zaměstnance přístupná ve sborovně.
Výhodná poloha školy (blízkost lesa, řeky) umožňuje organizovat aktivity žáků vně budovy školy s důrazem na činnosti v přírodním prostředí (výchova a vzdělávání v problematice životního prostředí, mezipředmětové vztahy a posilování fyzické zdatnosti žáků).
Užívání prostor odloučeného pracoviště v Metylovicích je řešeno nájemní smlouvou. Jedná se o učebny pro základní školu a hernu školní družiny, sborovnu a hernu mateřské školy.
Škola včetně odloučeného pracoviště není bezbariérová.
Všechny vnitřní i venkovní prostory obou pracovišť splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Pravidelně jsou prováděny revize.

2.3 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ ZŠS

Školní vzdělávací program je zaměřen na vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáků s více vadami a autismem.
Jedná se o žáky, jejichž rozumové schopnosti jsou sníženy na takovou úroveň, že nemohou zvládat požadavky základního vzdělání, ale jsou schopni osvojit si základy vzdělání. Limitujícími jsou taktéž jejich psychické zvláštnosti, zejména nedostatečná úroveň koncentrace pozornosti a nízká úroveň volních vlastností.
Žáci bývají vzděláváni v podmínkách jedné nebo dvou tříd, v závislosti od počtu žáků a aktuálních možností školy konkrétního školního roku. Ve třídě pracuje současně s vyučujícím i asistent pedagoga.

2.4 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Pedagogický sbor tvoří učitelé, vychovatelé a asistenti pedagoga. Sbor je smíšený s většinovou převahou žen. Odborně kvalifikována je převážná většina pedagogů. Ve škole jsou zajišťovány činnosti výchovného poradce, koordinátora prevence rizikového chování, koordinátora EVVO, koordinátora ICT, koordinátora ŠVP, školního zdravotníka atd.

2.5 DLOUHODOBÉ PROJEKTY

Ve školním roce 2005/2006 jsme zahájili projekt estetizace prostředí budovy školy. Úspěšně byly dokončeny dílčí úkoly projektu – sborovna, šatna, jídelna, třídy. Byla provedena rekonstrukce odborné učebny - tzv. cvičné kuchyně a částečně odborné učebny polytechnické dílny. Současně s tímto projektem byl zahájen i projekt zaměřený na úpravu zahrady. Projekt estetizace prostředí školy jsme realizovali ze sponzorských darů. Osobním vkladem zaměstnanců – jejich tvořivostí, ekonomickým myšlením a maximálním pracovním nasazením se náklady podařilo minimalizovat. Realizace dílčích úkolů projektů byly

představeny veřejnosti na dnech otevřených dveří. Tyto akce se setkaly s velkým ohlasem a byly podpořeny zájmem a velkou pomocí rodičů.
Od školního roku 2008/2009 jsou pořádány akce v rámci Projektu speciálně pedagogické podpory, jehož tvůrci jsou pedagogové naší školy. Projekt byl podpořen dárcem, který věnoval finanční prostředky přímo k těmto účelům.
Cílovou skupinu projektu tvoří žáci naší školy, děti s odkladem školní docházky, děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou integrováni v běžných základních a mateřských školách. Cílem projektu je zpřístupnění finančně náročných didaktických pomůcek, zaměřených na rozvoj poznávacích procesů (vnímání, paměť, představivost, myšlení), grafomotoriky atd., co největšímu počtu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Nabízíme těmto dětem, jejich rodičům a pedagogům možnost pracovat s didaktickými pomůckami přímo v naší škole v odpoledních hodinách, popř. možnost zapůjčení pomůcek domů. Zájemcům bývá taktéž umožněno seznámit se s výukovými PC programy a vyzkoušet si je v počítačové učebně školy.
Realizujeme celoroční program pro všechny žáky školy, zaměřený na výtvarnou a pracovní činnost (estetika, komunikace a spolupráce mezi žáky) s tematikou životního prostředí.
Škola aktivně využívá nabídek různých organizací k zapojení se do jejich aktivit a projektů s ekologickým, výtvarným, sportovním a jiným zaměřením.

2.6 SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Ve spolupráci se Školskou radou tradičně pořádáme školní zájezdy, na něž zveme i bývalé absolventy školy. Tyto zájezdy byly z finančních důvodů pro řadu dětí nedostupné a dařilo se je realizovat především díky sponzorským darům.
V rámci klubu pro rodiče a děti ZŠS nabízí škola rodičům žáků naší školy pravidelné akce zaměřené na tvořivou a sportovní činnost, při které mají rodiče možnost týmově pracovat se svými dětmi.
Škola upřednostňuje velmi častý kontakt s rodiči žáků ZŠS, díky čemuž mohou vyučující operativně reagovat na momentální psychický i fyzický stav dítěte a jeho konkrétní potřeby z toho vyplývající. Potřebné informace si pedagogičtí pracovníci a rodiče, případně blízcí členové rodiny žáka poskytují při předávání žáka před vyučováním a při odchodu ze školy.
Škola spolupracuje také s Gymnáziem Frýdlant nad Ostravicí, jehož studenti pořádají akce pro naše žáky (divadelní představení, Mikulášská setkání...).

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ZŠS I

(pro vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením)

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Školní vzdělávací program je zaměřen na vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením.
Žáci si osvojují základní vědomosti a dovednosti, vytvářejí si návyky potřebné k orientaci v okolním světě k dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob a k zapojení do společenského života.
Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností a osvojování přiměřených poznatků, na vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti. Rozvíjení duševních i tělesných schopností žáků je založené na důsledném respektování jejich individuálních zvláštností .
Ve škole vytváříme optimální podmínky pro vzdělávání žáků ZŠS, které spočívají především v přátelské atmosféře, klidném, nestresujícím a bezpečném prostředí.

3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovné a vzdělávací strategie jsou společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti a aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění jedince a jeho maximální možné zapojení do společnosti. Získané klíčové kompetence umožňují upevňování, využívání a rozvíjení získaných znalostí a dovedností ve známém prostředí a orientaci v nových i nepředvídatelných situacích. Osvojování klíčových kompetencí je dlouhodobý a složitý proces pokračující v průběhu celého života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze proto ještě považovat za konečnou. Získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro další etapy života. Při jejich utváření je důležitá vhodná volba metod a organizačních forem výuky, která musí důsledně respektovat individuální zvláštnosti, možnosti i osobnostní vlastnosti žáků. Snahou ve vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je vybavit je souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají mezipředmětovou podobu a lze je získat jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity, které ve škole probíhají.

Respektováním specifických potřeb žáků se středně těžkým mentálním postižením je kladen důraz především na klíčové kompetence:

- kompetence k učení;
- kompetence k řešení problémů;
- kompetence komunikativní;
- kompetence sociální a personální;
- kompetence občanské;
- kompetence pracovní.

Výchovné a vzdělávací strategie jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci, avšak v případě kompetencí sociálních a personálních a občanských je formulována společná výchovná a vzdělávací strategie.

Výchovné a vzdělávací strategie vymezené na úrovni školy se staly východiskem pro výchovné a vzdělávací strategie, které jsou vymezeny na úrovni jednotlivých vzdělávacích oblastí.

KOMPETENCE K UČENÍ
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit pomocí vlastně zvolené strategie, k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup žáků k učení;

- vedeme žáky k systematické a důsledné práci s chybou, čímž měníme jejich postoj k chybě, jako důležitému prostředku k učení;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při vzdělávání a jejich zkušenostmi z běžného praktického života;

- učební aktivity koncipujeme tak, aby s naplňováním očekávaných výstupů byly současně plněny i cíle maximálního rozvoje kognitivních funkcí žáků.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme modelové příklady, vycházející z běžných praktických zkušeností žáků a klademe důraz na orientaci žáků v zadání učebních aktivit, čímž poskytujeme příležitosti k analýze problémové situace, k hledání způsobu řešení (ve spolupráci s učitelem).

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ
Rozvíjíme tím, že:
- prostřednictvím rozvíjení asociativního myšlení zprostředkováváme žákům poznání, co všechno může být zdrojem informací a sdělení, jak rozmanité vyjádření vlastního sdělení a předávání informací může být a napomáháme porozumění obsahu sdělení.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ, KOMPETENCE OBČANSKÉ
Rozvíjíme tím, že:
- prostřednictvím asociativního myšlení zprostředkováváme žákům poznání, co všechno probíhá podle určitých pravidel, že pravidla mají vždy svůj význam a že porušení nebo nedodržení pravidel vždy vede k nějakým důsledkům.

KOMPETENCE PRACOVNÍ
Rozvíjíme tím, že:
- v celém výchovně vzdělávacím procesu klademe důraz na rozvoj volních vlastností žáků (např. odpovědnosti, vytrvalosti, rozvážnosti, spolehlivosti, sebeovládání, zásadovosti, svědomitosti, sebehodnocení, sebeřízení, sebekázně, sebekritičnosti, cílevědomosti,

samostatnosti, iniciativnosti aj.) jako nezbytného předpokladu pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli účelné lidské činnosti.

3. 3 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ S KOMBINACÍ POSTIŽENÍ

Škola ve spolupráci s příslušnými poradenskými zařízeními vytváří podmínky i pro vzdělávání žáků s kombinovaným postižením (mentálním postižením a dalším zdravotním postižením - tělesným, zrakovým, sluchovým, těžkými vadami řeči a autismem). Při výchově a vzdělávání žáků s kombinovaným postižením je třeba uplatňovat speciálně pedagogické postupy a alternativní metody výuky. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace, sebeobsluhy a dalších dovedností potřebných k úspěšné integraci do společnosti.

Podkladem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů žáků s kombinovaným postižením je ŠVP ZŠS I, č.j. ŘZŠ/110/2010. Individuální vzdělávací plán pro konkrétního žáka je zpracován na základě speciálně-pedagogické diagnostiky s cílem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb a reálných vzdělávacích možností. Odborným podkladem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů jsou závěry psychologických a speciálně pedagogických vyšetření odborníků kompetentních speciálně pedagogických center. V individuálním vzdělávacím plánu je pak obsah vzdělávacích předmětů upraven tak, aby bylo dosaženo souladu mezi vzdělávacími potřebami žáků a jejich skutečnými možnostmi. Pracovníci speciálně pedagogických center školu pravidelně navštěvují, sledují žáka ve vyučování a jsou s nimi vyhodnocovány výsledky jeho vzdělávání žáka a konzultována případná další opatření.

3.4 ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Obsahy všech tematických okruhů průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů. Z průřezových témat podle RVP pro obor vzdělávání základní škola speciální jsme vybrali tato tři průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

3.4.1 Průřezová témata a jejich okruhy, zkratky okruhů

A) OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	**OSV**
1. Rozvoj schopností poznávání	OSV 1
2. Sebepoznání a sebepojetí	OSV 2
3. Seberegulace a sebeorganizace	OSV 3
4. Psychohygiena	OSV 4
5. Poznávací schopnosti	OSV 5
6. Mezilidské vztahy	OSV 6
7. Komunikace	OSV 7
8. Spolupráce a soutěživost	OSV 8
9. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	OSV 9
10. Hodnoty, postoje, praktická etika	OSV 10
B) ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	**EV**
1. Ekosystémy	EV 1

2. Základní podmínky života	EV 2
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	EV 3
4. Vztah člověka k prostředí	EV 4
C) MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	**MV**
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	MV 1
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	MV 2
3. Fungování a vliv médií ve společnosti	MV 3

3.4.2 Náměty pro naplňování okruhů průřezových témat

A) OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - OSV

OSV 1 - Rozvoj schopností poznávání − cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů.
(Např. orientace v prostoru, na stránce, rozlišování barev, tvarů, písmen, řazení, třídění, tvoření skupin prvků podle daných vlastností nebo logických souvislostí, tvoření a doplňování posloupností, řešení praktických a slovních úloh, koncentrace na poslech, psaní, čtení, zobrazení reality apod.)

OSV 2 - Sebepoznání a sebepojetí − člověk jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o jedinci; lidské tělo, vztah k sobě samé/mu; vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
(Např. charakteristika osoby, kladné a záporné vlastnosti, povaha člověka, vhodné a nevhodné chování, pozitivní a negativní chování ve skupině, mezilidské vztahy, sebepoznání, sebereflexe, sebekontrola, sebeovládání apod.)

OSV 3 - Seberegulace a sebeorganizace − cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání, vůle; organizace vlastního času.
(Např. cíle a jednotlivé kroky k jejich dosažení, činnosti podle pokynů, povelů, signálů, kontrola a ovládání vlastních pohybů a činností (při psaní, fyzických činnostech, sebeobsluze, práci na PC apod.), činnosti během dne (jejich rozvržení), apod.)

OSV 4 - Psychohygiena − dovednosti pro pozitivní myšlení a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; organizace času; dovednosti pro zvládání stresových situací (uvolnění – relaxace); hledání pomoci při potížích.
(Např. zásady zdravého životního stylu, význam spánku, odpočinku a aktivního pohybu, zdravé stravy, čisté vody, čistého vzduchu, čistoty a hygieny prostředí, příčiny, prevence a zvládání stresu, relaxace (při hudbě, po fyzické zátěži, během dne a různých činností apod.)

OSV 5 - Poznávací schopnosti − vzájemné poznávání ve skupině/třídě, poznávání a orientace v prostředí, vztazích.
(Např. pozitivní a negativní přátelství, chování žáka ve škole, které by přispívalo k příznivé atmosféře a bezpečnému chování apod.)

OSV 6 - Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy,

pohled na svět očima druhého, respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída.
(Např. soužití mezi vrstevníky a členy rodiny - význam, pravidla, režim, úlohy a sociální role jednotlivých členů, chování k učitelům, ke spolužákům, tolerance a respektování jiných lidí (spolužáků, kamarádů, rodiny), pomoc ostatním apod.)

OSV 7 - Komunikace − řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); pravda a lež v komunikaci.
(Např. odpovídání na otázky, tvoření vět, domluva v běžných situacích, formy společenského styku, vhodný způsob komunikace a chování v modelových a životních situacích, komunikace s neznámými lidmi, zásady komunikace s vrstevníky, v rodině, s dospělými, projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem, vliv hudby, rozlišování hudebních nástrojů, vliv výtvarného umění apod.)

OSV 8 - Spolupráce a soutěživost − rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci (nesouhlas, odpor, dovednost odstoupit od vlastního nápadu apod.); rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro zvládání soutěže a konkurence.
(Např. respektování názorů druhých, vyjadřování vlastních názorů vhodnou formou, sportovní a pohybové hry, pravidla her, fair-play, umění vyhrát i prohrát, společné a individuální praktické činnosti (pěstování rostlin, tvoření předmětů z různých materiálů, příprava pohoštění, ...) apod.)

OSV 9 - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti − dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů (např. každodenní situace, problémy v mezilidských vztazích apod.
(Např. konfliktní situace - jejich vznik, příčiny, prevence a řešení; vznášení požadavků, způsoby chování mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem, dodržování vhodného chování, úcty, respektu, setkání s neznámou osobou (komunikace, jednání, modelové situace), řešení různých typů problémů (každodenní situace, mezilidské vztahy) apod.)

OSV 10 - Hodnoty, postoje, praktická etika − vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v problematických situacích všedního dne.
(Např. odpovědnost za sebe, své činy, za ostatní, pomoc, řešení každodenních problémů v modelových či životních situacích, pravidla soužití mezi lidmi apod.)

B) ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

EV 1 - Ekosystémy − les (typy lesů, význam lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru); lidské sídlo – město, vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí); kulturní krajina (pochopení ovlivnění přírody

v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
(Např. základní význam vody, vzduchu, ohně, půdy pro život člověka; druhy vod a příklady jejich využití; pole, jeho funkce, hospodářské rostliny; les – jeho význam, společenství stromů, lesních bylin a hub apod.)

EV 2 - Základní podmínky života − voda (význam vody pro člověka, jeho aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda); ovzduší (význam pro život na Zemi, čistota ovzduší); půda (zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, potřeba zemědělské půdy); ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy; energie (energie v životě lidí, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
(Např. zdroje znečišťování vzduchu a vody, různé druhy vody a jejich využití; základní projevy a podmínky života; apod.)

EV 3 - Lidské aktivity a problémy životního prostředí − zemědělství a životní prostředí; doprava a životní prostředí (význam vlivy dopravy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž); průmysl a životní prostředí (vliv průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit).
(Např. pěstování hospodářských rostlin, vliv zemědělství na životní prostředí, třídění odpadu, ochrana přírody na úrovni jednotlivce; kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí; závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí; doprava a její vliv na životní prostředí apod.)

EV 4 - Vztah člověka k prostředí − naše obec (přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví).
(Např. vlivy nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka, třídění odpadu, ochrana přírody na úrovni jednotlivce; kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí; apod.)

C) MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

MV 1 - Vnímání mediálních sdělení − hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; identifikování základních orientačních prvků ve sdělení.
(Např. rozlišování podstatných a nepodstatných informací v různých typech sdělení, porozumění sdělení, hlavní informace ze sdělení, reklama, její funkci, manipulativní reklama a vliv médií na společnost apod.)

MV 2 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality − různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou.
(Např. interpretace různých sdělení (z novin, časopisů, knih, televize), interpretace

zpráv, apod.)

MV 3 - Fungování a vliv médií ve společnosti − vliv médií na každodenní život, role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti).
(Např. vliv médií na mě, vliv médií na mou rodinu a na život v ní, způsob využívání volného času vlastního i členů rodiny, manipulativní reklama, její příklady a důsledky, vliv médií na společnost apod.)

3.4.3 Začlenění okruhů průřezových témat v předmětech

Zkratka	Okruh průřezového tématu	Předměty 1. období (1. – 3. roč.)	Předměty 2. období (4. – 6. roč.)	Předměty 3. období (7. – 10. roč.)
OSV Osobnostní a sociální výchova				
OSV 1	Rozvoj schopností poznávání	Čt, Ps, M, Vv	Čt, Ps, M, Řv	Ps, M, Vv
OSV 2	Sebepoznání a sebepojetí			Čs, VZ
OSV 3	Seberegulace a sebeorganizace	Ps, Čjs, Tv, Čsp	Ps, IKt, Tv, Čsp	Ps, IKt, Tv
OSV 4	Psychohygiena	Čjs, Hv	Čjs, Hv, Tv	Hv, VZ, Tv
OSV 5	Poznávací schopnosti			Čs, VZ
OSV 6	Mezilidské vztahy	Čjs		Čs, VZ
OSV 7	Komunikace	Čt, Řv, Hv	Řv, Vv	Řv, Čs, Vv, VZ
OSV 8	Spolupráce a soutěživost	Tv, Čsp	Tv, Čsp	VZ, Tv, Čsp
OSV 9	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Čjs, Čsp	Čjs, Čsp	Čs, VZ
OSV 10	Hodnoty, postoje, praktická etika		Čjs	Čs, VZ
EV Environmentální výchova				
EV1	Ekosystémy			Čp
EV2	Základní podmínky života			Čp
EV 3	Lidské aktivity a problémy životního prostředí			Čp
EV 4	Vztah člověka k prostředí			Čp

MV Mediální výchova				
MV 1	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		Řv	Čt, Řv, VZ
MV 2	Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			Čt, Řv
MV 3	Fungování a vliv médií ve společnosti			Čs, VZ

4. UČEBNÍ PLÁN

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	1. stupeň - ročníky						
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	
		týdenní časová dotace						celkem
Jazyková komunikace	Čtení	2	2+1	3	3	3	3	16+1
	Psaní	1+1	1+1	2	2	2	2	10+2
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12
Matematika a její aplikace	Matematika	2	2	2	2	2	2	12
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie					1	1	2
Člověka jeho svět	Člověk a jeho svět	2+1	2+1	3	3	3	3	16+2
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	18
	Výtvarná výchova	2	2	2	2	2	2	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	3	18
Člověka a svět práce	Člověk a svět práce	3	3	3+2	4+1	4+1	4+1	21+5
Disponibilní časová dotace		2	3	2	1	1	1	10
Celková časová dotace		20	21	23	23	24	24	135

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty	2. stupeň - ročníky				
		7.	8.	9.	10.	
		týdenní časová dotace				celkem
Jazyková komunikace	Čtení	3	3	3	3	12
	Psaní	2	2	2	1+1	7+1
	Řečová výchova	1	1	1	1	4
Matematika a její aplikace	Matematika	3	3	3	3	12
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	1	1	1	1	4
Člověk a společnost	Člověk a společnost	2	2	2	2	8
Člověk a příroda	Člověk a příroda	3	3	3	3	12
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	8+4
	Výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	+1	+1	1	1	2+2
	Tělesná výchova	3	3	3	3	12
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	5	5	6+2	6+2	22+4
Disponibilní časová dotace		2	2	3	4	11
Celková časová dotace		27	27	30	30	114

4.1 POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

- Disponibilní časová dotace je využita k posílení časové dotace některých vzdělávacích předmětů nad rámec závazného minima.
- Zdravotní tělesná výchova je nedílnou součástí vzdělávacího předmětu Tělesná výchova.

+1 , +2– označení pro disponibilní časovou dotaci

4.2 NÁZVY A ZKRATKY PŘEDMĚTŮ

Čtení	Čt
Psaní	Ps
Řečová výchova	Řv
Matematika	M
Informační a komunikační technologie	IKt
Člověk a jeho svět	Čjs
Člověk a společnost	Čs
Člověk a příroda	Čp
Hudební výchova	Hv
Výtvarná výchova	Vv
Výchova ke zdraví	VZ
Tělesná výchova	Tv
Zdravotní tělesná výchova	ZTv
Člověk a svět práce	Čsp

5. UČEBNÍ OSNOVY

Očekávané výstupy vymezené v RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (ve vzdělávacích obsazích jednotlivých vzdělávacích předmětů jsou zvýrazněny tučným písmem) byly na úrovni ŠVP rozpracovány do dílčích výstupů, jejichž zvládnutím by žák měl postupně dosáhnout naplnění výstupů očekávaných pro dané období.
Dílčí výstupy v konkrétních předmětech by měly být naplňovány ve všech ročnících daného období současně, avšak s odlišnou mírou zvládnutí.
Výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené a vužitelné v běžném životě, jsou formulovány přibližně, neboť často není možné předem předvídat, co bude žák s těžším stupněm mentálního postižení schopen v určitém věku zvládnout tak, aby byl daný výstup ověřitelný. Každý žák dosahuje očekávaných výstupů v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a schopnostem.
K výše zmíněné strategii se rozhodl realizační tým na základě skutečnosti, že v podmínkách jedné třídy bývají obvykle vzděláváni žáci různých ročníků základních škol speciálních. Daný fakt výrazným způsobem snižoval efektivitu výuky a zvyšoval náročnost pro žáky.
Při analýze daného stavu byl brán zřetel především na to, že žáky školy jsou děti s mentálním postižením, což znamená kromě nejrůznějších obtíží v poznávacích funkcích taktéž potíže vyplývající z poruch pozornosti a limitovaných volních vlastností. Při výuce ve spojených třídách jsou právě na pozornost žáků kladeny mimořádné nároky. Zadáním se proto stalo hledání způsobů v daných podmínkách výuku zefektivnit a pro žáky vytvořit vhodné „prostředí“ k práci. Řešením bylo najít model, ve kterém by se žákům různých ročníků ve spojených třídách předkládal souhrnný obsah učiva pro dané období, směřující k naplňování dílčích výstupů zpracovaných na úrovni ŠVP a tím i k naplňování očekávaných výstupů vymezených v RVP pro obor vzdělání základní škola speciální
Popsaný model byl použit při zpracovávání téměř všech předmětů vyjma čtení a psaní. Učivo těchto předmětů je natolik specificky strukturováno, že bylo vhodnější rozpracovávat dílčí výstupy pro jednotlivé ročníky a výuku více individualizovat.

5.1 ČTENÍ

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Čtení vychází ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a je vyučován jako samostatný předmět. Obsah předmětu má u žáků rozvíjet postupné osvojování písmen, slov a vět, které vede k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného krátkého textu s porozuměním. Důležité je povzbuzovat u žáků zájem o čtení, jako o jeden ze zdrojů informací. Má učit žáky vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Předmět zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení s porozuměním.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2+1	3	3	3	3	3	3	3	3

+1 – označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 1, OSV 7, MV 1, MV 2.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Rozvíjíme tím, že:

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při čtení a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit se zaměřením na rozvoj čtenářských dovedností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- vytváříme návyky promyšlené kontroly správnosti provedení úloh zaměřených na čtenářské dovednosti, čímž vedeme žáky k nacházení chyb;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji smyslového vnímání;

- vytváříme pracovní listy s instrukcí vyjádřenou tak, aby žákům umožnila samostatnou orientaci v úkolu a jeho správné plnění.

Kompetence k řešení problému

Rozvíjíme tím, že:

- zadáváme žákům úlohy na rozvoj čtenářských dovedností tak, aby se orientovali v zadání, čímž je vedeme k analýze a hledání řešení problémové situace (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

- klademe důraz na rozvoj čtenářských dovedností, čímž napomáháme k přesnějšímu pochopení obsahu písemného sdělení.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou, čímž vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách jazykového zaměření některá pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách jazykového zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

<table>
<tr><td colspan="4">ČTENÍ</td></tr>
<tr><td colspan="4">Učivo
Naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel
Tvoření vět k obrázkům
Seznámení s leporely a knihami</td></tr>
<tr><td colspan="3">Očekávané výstupy
1. - 3. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td colspan="3">Žák by měl:
- dělit slova na slabiky s užitím říkanek a říkadel
- srozumitelně se vyjadřovat, snažit se o zřetelnou výslovnost
- odpovídat na otázky slovem, větou
- tvořit věty na dané téma
- popsat jednoduché obrázky
- tvořit věty podle obrázků</td><td>OSV 7</td></tr>
<tr><td colspan="4">Čtení - analyticko-syntetické činnosti, alternativní způsoby čtení, vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slov, diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, čtení obrázků, slabik, slov, jednoduchých vět, tvoření jednoduchých vět</td></tr>
<tr><td>Očekávané výstupy
1. ročník</td><td>Očekávané výstupy
2. ročník</td><td>Očekávané výstupy
3. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td>Žák by měl:
- číst obrázky v jednom a více řádcích
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: a, A, i, I, e, E, o, O, u, U
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst spojení obrázků s písmeny a, i (a, i ve funkci spojky)
- správně číst krátké a dlouhé samohlásky</td><td>Žák by měl:
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: m, M
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst otevřené slabiky tvořené probranými souhláskami (tiskací i psací)
- číst dvojslabičná slova z otevřených slabik
- provádět slabikovou analýzu a</td><td>Žák by měl:
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: l, L, v, V
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst otevřené slabiky tvořené probranými souhláskami (tiskací i psací)
- číst dvojslabičná z otevřených slabik
- číst krátké věty a věty s obrázky</td><td>OSV 1</td></tr>
</table>

	syntézu dvojslabičných slov (otevřené slabiky) - číst krátké věty a věty s obrázky	**- chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem** - provádět slabikovou analýzu dvouslabičných slov (otevřené slabiky) **- číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik** **- orientovat se na stránce i řádku** **- dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání**	

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

<table>
<tr><td colspan="4">ČTENÍ</td></tr>
<tr><td colspan="4">Učivo
Naslouchání – koncentrační cvičení, poslech pohádek, veršů a říkadel
Tvoření vět k obrázkům
Seznámení s literaturou pro děti a mládež, prohlížení a čtení dětských časopisů</td></tr>
<tr><td colspan="3">Očekávané výstupy
4. - 6. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td colspan="3">Žák by měl:
- dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů
- poznat známé pohádky a vyjmenovat hlavní postavy
- odpovídat na otázky slovem, větou
- tvořit věty na dané téma
- rozlišit stejně znějící slova různého významu
- popsat jednoduché obrázky
- umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek
- rytmizovat dětské říkanky, rozpočítadla
- přednášet krátké říkanky a básničky</td><td>OSV 1</td></tr>
<tr><td colspan="4">Čtení - analyticko-syntetické činnosti, alternativní způsoby čtení, vyvozování hlásek a písmen, dělení a skládání slov, diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, čtení obrázků, slabik, slov, jednoduchých vět, tvoření jednoduchých vět, začátek a konec věty, počet slov ve větě</td></tr>
<tr><td>Očekávané výstupy
4. ročník</td><td>Očekávané výstupy
5. ročník</td><td>Očekávané výstupy
6. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td>Žák by měl:
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: t, T, y, Y, s, S, j, J
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst otevřené slabiky tvořené probranými souhláskami (tiskací i</td><td>Žák by měl:
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: p, P, n, N, š, Š, d, D, z, Z, k, K, dvojhlásky ou, au
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst otevřené a zavřené slabiky</td><td>Žák by měl:
- číst písmena tiskací a psací, malá a velká: b, B, c, C, R, r, č, Č, ř, Ř, h, H, ž, Ž
- zřetelně vyslovovat probrané hlásky
- číst otevřené a zavřené slabiky</td><td></td></tr>
</table>

psací) - provádět hláskovou analýzu a syntézu otevřených slabik - číst dvojslabičná i víceslabičná slov s otevřenými slabikami (tiskací i psací) - číst krátké věty a věty s obrázky	tvořené probranými souhláskami (tiskací i psací) - provádět hláskovou analýzu a syntézu otevřených a zavřených slabik - provádět slabikovou analýzu a syntézu dvojslabičných slov (otevřené slabiky i zavřené slabiky) - číst dvojslabičná i víceslabičná slov s otevřenými slabikami (tiskací i psací) - číst dvojslabičná slova se zavřenou slabikou na konci - číst věty s přiměřeným obsahem	tvořené probranými souhláskami (tiskací i psací) - provádět hláskovou analýzu a syntézu otevřených a zavřených slabik - provádět slabikovou analýzu a syntézu dvojslabičných slov (otevřené slabiky i zavřené slabiky) - číst dvojslabičná i víceslabičná slov s otevřenými slabikami (tiskací i psací) - číst dvojslabičná slova i víceslabičná slova se zavřenou slabikou na konci - číst slova s dvojhláskami ou, au **- zvládat čtení probraných tiskacích i psacích písmen** - číst věty s přiměřeným obsahem **- číst s porozuměním jednoduché věty** - určovat v textu začátek a konec věty **- orientovat se ve větě**	

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

ČTENÍ		
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**		
Učivo Práce s textem - prohlubování čtenářských dovedností, tiché čtení s porozuměním; obrázkové knihy, noviny, časopisy, návody s obrázky k použití výrobků a činnostem		
Očekávané výstupy **7. - 8. ročník**	**Očekávané výstupy** **9. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - číst písmena tiskací a psací, malá a velká: f, F, g, G, ch, Ch - zřetelně vyslovovat probrané hlásky - číst otevřené a zavřené slabiky tvořené probranými souhláskami (tiskací i psací) - provádět hláskovou analýzu a syntézu otevřených a zavřených slabik - provádět slabikovou analýzu a syntézu dvojslabičných slov (otevřené slabiky i zavřené slabiky) - číst slova s dvojhláskami ou, au - číst dvojslabičná i víceslabičná slov s otevřenými slabikami (tiskací i psací) - číst dvojslabičná slova i víceslabičná slova se zavřenou slabikou na konci - číst slabiky se souhláskovými skupinami na začátku, uvnitř a na konci slova - číst složitější víceslabičná slova se shluky souhlásek - číst slova se slabikotvorným r,l - provádět hláskovou analýzu a syntézu víceslabičných	**Žák by měl:** - číst slova se skupinami di, ti, ni, dě, tě, ně - číst slova ď, ť, ň - číst slova s bě, pě, vě - číst slova s x - provádět hláskovou analýzu a syntézu víceslabičných slov různé složitosti **- číst všechna tiskací i psací písmena** - číst předložkové vazby **- zvládat čtení krátkého jednoduchého textu** - orientovat se ve větě - doplnit ve větě chybějící slovo - odpovídat na otázky, týkající se obsahu textu **- orientovat se ve čteném textu** - dokázat čtený text převyprávět a ilustrovat **- zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text** - přečíst si tichým čtením jednoduché zadání a plnit jej **- orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků**	MV 1 MV 2

slov různé složitosti - číst věty s přiměřeným obsahem - číst krátké jednoduché texty - orientovat se ve větě - určit počet slov ve větě		

5.2 PSANÍ

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Psaní vychází ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a je vyučován jako samostatný předmět. Obsah předmětu má u žáků rozvíjet grafické dovednosti žáků, jejich jemnou motoriku a grafomotoriku, a tím zároveň stimulovat jejich myšlení. Získávání grafických dovedností, postupné zvyšování kvality a rychlosti písma a praktické využívání získaných dovedností dává žákům možnost jednoduché písemné komunikace.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	1+1	1+1	2	2	2	2	2	2	2	1+1

+1 – označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 1, OSV 3.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při psaní a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit se zaměřením na rozvoj psaní a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- vytváříme návyky promyšlené kontroly správnosti provedení úloh zaměřených na psaní, čímž vedeme žáky k nacházení chyb;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji smyslového vnímání, jemné motoriky a grafomotoriky;

- vytváříme pracovní listy s instrukcí vyjádřenou tak, aby žákům umožnila samostatnou orientaci v úkolu a jeho správné plnění.

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy na rozvoj psaní tak, aby se orientovali v zadání, čímž je vedeme k analýze a hledání řešení problémové situace (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní

Rozvíjíme tím, že:

- rozšiřujeme obsahy pojmů, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

- klademe důraz na rozvoj čtenářských dovedností, čímž napomáháme k přesnějšímu pochopení obsahu písemného sdělení.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské

Rozvíjíme tím, že:

- pracujeme s chybou, čímž vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách jazykového zaměření a aktivitách na rozvoj psaní některá pravidla.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme tím, že:

- při učebních aktivitách jazykového zaměření a aktivitách na rozvoj psaní cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

PSANÍ			
Učivo Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace; uvolňovací cvičení; průpravné cviky Směrová orientace; orientace na řádku Rozeznávání hlásek a písmen Psaní číslic Psaní hůlkového písma Základní hygienické návyky při psaní (sezení, správné držení psacího náčiní, správné zacházení s grafickým materiálem)			
Očekávané výstupy **1. ročník**	**Očekávané výstupy** **2. ročník**	**Očekávané výstupy** **3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uchopit předměty do celé ruky, do špetky, do dvou prstů - zvládat průpravné cviky (které se postupně zmenšují a zpřesňují) - čmárat prstem do písku, krupice, voskovkami, křídou, pastelkami, tužkou, zvládat horní a dolní oblouk, vodorovné, svislé, šikmé čáry, smyčky, ovály, vlnovky, šikmé čáry na obě strany, horní a dolní zátrh **- dodržovat správné držení psacího náčiní** - provádět dle nápodoby uvolňovací cviky **- vyvodit písmena podle obrázků** **- odlišovat délku samohlásek**	**Žák by měl:** - dodržovat základní hygienické návyky při psaní - přikládat písmena k obrázkům podle první hlásky **- psát velká hůlková písmena** - psát písmena e, é, i, í, m, u ve větší velikosti a liniatuře - opsat, přepsat a psát podle diktátu písmena, - opsat a přepsat otevřené slabiky s probranými písmeny	**Žák by měl:** - psát písmena l, , a, á, A, o, O, M, číslice 1, 2, 3, 4, 5 ve větší velikosti a liniatuře - opsat, přepsat a psát podle diktátu písmena, otevřené slabiky s probranými písmeny (se snadnými spojovacími tahy - me, mi, ma, mu, mo, la, le, li, lo, lu) **- psát a spojovat písmena a tvořit slabiky** **- napsat hůlkovým písmem své jméno** **- zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním**	OSV 1, OSV 3

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

PSANÍ			
Učivo Rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky, grafomotoriky a pohybové koordinace; Směrová orientace; orientace na řádku a stránce Psaní hůlkového a psacího písma, psaní slabik, slov, opis a přepis slov se snadným hláskovým složením, psaní krátkých slovních spojení a krátkých vět Psaní číslic Základní hygienické návyky při psaní (sezení, správné držení psacího náčiní, správné zacházení s grafickým materiálem)			
Očekávané výstupy **4. ročník**	**Očekávané výstupy** **5. ročník**	**Očekávané výstupy** **6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - dodržovat základní hygienické návyky při psaní - psát písmena V, t, y, ý, s, j, ve větší velikosti a liniatuře - opsat, přepsat a psát podle diktátu písmena a otevřené slabiky - opsat a přepsat dvouslabičná slova s otevřenými slabikami - zvládat spoje s písmeny o, v, V, O - spojovat písmena a slabiky - dodržovat správné pořadí písmen a úplnost slova	**Žák by měl:** - dodržovat základní hygienické návyky při psaní - psát písmena p, n, N, š, d, z, Z, k ve větší velikosti a liniatuře - opsat, přepsat a psát podle diktátu písmena, - opsat a přepsat otevřené slabiky s probranými písmeny a dvouslabičná slova z nich složená - opsat a přepsat jednoslabičná slova se zavřenou slabikou (mám, tam - dodržovat správné pořadí písmen a úplnost slova	**Žák by měl:** - psát písmena : b, c, C, r, č, Č, ř, h, ou, au, U, ů, ž, Ž, číslice 6, 7, 8, 9, 0 ve větší velikosti a liniatuře - psát velká písmena - **psát písmena, která umí číst** - opsat, přepsat písmena, otevřené slabik s probranými písmeny a slova se snadným hláskovým složením - **opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova** - **psát písmena a slabiky podle diktátu** - opsat a přepsat slova probraných typů (viz čtení) a krátké věty - dodržovat správné pořadí	OSV 1, OSV 3

		písmen a úplnost slova - při přepisu a opisu vět psát velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech **- ovládat psaní hůlkového písma** **- opsat číslice**	

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

<table>
<tr><td colspan="3">PSANÍ</td></tr>
<tr><td colspan="3">Učivo
Psaní psacích písmen
Opis a přepis slov - převedení tištěných písmen do psané podoby; přepisování slov, vět a jednoduchých textů, psaní na PC
Diktát slov a krátkých vět
Psaní vlastního jména a příjmení, data narození, adresy; psaní jmen a příjmení rodičů, sourozenců
Úprava psaného textu; psaní adresy a krátké korespondence (pohlednice, krátký dopis, přání k Vánocům, k svátku, k narozeninám); psaní nápisů pod obrázky;
psaní pomocí PC
Psaní číslic</td></tr>
<tr><td>Očekávané výstupy
7. - 8. ročník</td><td>Očekávané výstupy
9. - 10. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td>Žák by měl:
- dodržovat základní hygienické návyky při psaní
- psát písmena f, g, ch, E, J, H, K, P, B, R, Ř, T, F, S, Š, L, D, G, CH
- opsat, přepsat a psát podle diktátu písmena a slova se snadným hláskovým složením
- opsat a přepsat krátké věty
- dodržovat správné pořadí písmen ve slovech a slov ve větách
- při opisu a přepisu vět psát velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech
- psát své jméno a příjmení psacím písmem</td><td>Žák by měl:
- dodržovat základní hygienické návyky při psaní
- dbát na čitelný písemný projev
- psát písmena a číslice - dodržovat správné tvary
- psaní číslic i podle nápovědy
- psát své datum narození
- psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu
- opsat slova a jednoduché věty
- napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy
- přepsat krátký jednoduchý text
- podepsat se psacím písmem
- napsat nebo opsat běžné písemnosti - adresu, přání, dopis podle vzoru
- zvládat psaní jednoduchých slov a krátkých vět pomocí PC</td><td>OSV 1, OSV 3</td></tr>
</table>

5.3 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Řečová výchova vychází ze vzdělávací oblasti Jazyková komunikace a je vyučován jako samostatný předmět. Obsah předmětu se zaměřuje na osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě, na správné a srozumitelné vyjadřování a rozvíjí komunikační dovednosti žáků, které jsou předpokladem funkčního dorozumívání s okolím, úspěšné sociální integrace a jejich dalšího vzdělávání. Vzhledem k individuálně variabilním schopnostem je nezbytné rozvíjení a budování řeči přiměřeně věku a schopnostem jednotlivých žáků.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách a v relaxační místnosti.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 1, OSV 7, MV 1, MV 2.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi získanými informacemi a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit se zaměřením na rozvoj řečových a komunikačních dovedností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji smyslového vnímání;

- vytváříme pracovní listy s instrukcí vyjádřenou tak, aby žákům umožnila samostatnou orientaci v úkolu a jeho správné plnění.

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy na rozvoj řečových a komunikačních dovedností tak, aby se orientovali v zadání, čímž je vedeme k analýze a hledání řešení problémové situace (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací;

- klademe důraz na rozvoj čtenářských dovedností, čímž napomáháme k přesnějšímu pochopení obsahu písemného sdělení.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou, čímž vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách na rozvoj řečových a komunikačních dovedností některá pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách na rozvoj řečových a komunikačních dovedností cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

ŘEČOVÁ VÝCHOVA	
Učivo Poslech pohádek, básniček, říkanek Poslech předčítaného textu, práce s textem - obrázkové knihy, dětské časopisy Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, slovní přízvuk, intonace, rytmizace) Rytmizace říkanek (s doprovodným pohybem, rytmický doprovod - „hra na tělo“ apod.) Dechová cvičení a relaxační techniky Dramatizace Tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií Cvičení na rozvíjení fonematického sluchu, sluchová, artikulační cvičení Formy společenského styku - pozdrav, poděkování, prosba, omluva, vzkaz, blahopřání	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: **- reprodukovat jednoduché říkanky a básničky** (vyjádření verbálně, gestem, pohybem) **- odpovídat na otázky slovem, větou,** pomocí obrázku, piktogramu, fotografie, gestem, pohybem - tvořit věty na dané téma **- dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů** - popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek **- popsat jednoduché obrázky** **- reprodukovat krátký text podle otázek** - zvládat slovní formy společenského styku - pozdrav, prosba, poděkování, omluva, blahopřání - v modelových situacích (u lékaře, v obchodě, v dopravních prostředcích, na ulicích, na hřišti, u stolování aj.) zvládat základní komunikační pravidla - oslovení, střídání role mluvčího a posluchače (kdy mluvit a kdy nemluvit), zdvořilé vystupování	OSV 7 OSV 7

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

ŘEČOVÁ VÝCHOVA	
Učivo Dechová, hlasová a artikulační cvičení Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, slovní přízvuk, intonace, rytmizace) Edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonematického sluchu Rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích, alternativní a augmentativní způsoby komunikace Přednes, vyprávění; říkanky, krátké básničky, popisy obrázků Poslech předčítaného textu Reprodukce a dramatizace; říkanky, básničky, jednoduché příběhy	
Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - odpovídat na otázky slovem, větou - tvořit věty na dané téma - tvořit otázky - dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů - ilustrovat vyslechnutou pohádku nebo krátký příběh **- reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy** **- vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek** **- vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku** - poznat známé pohádky a vyjmenovat hlavní postavy - dramatizovat jednoduchý krátký příběh nebo pohádku - měnit charakter hlasu, vyjadřovat se mimikou, gesty **- dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká** - popsat jednoduché obrázky **- popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek** **- domluvit se v běžných situacích** - rozumět pokynům přiměřené složitosti - vyřídit krátký vzkaz	OSV 1 MV 1

- zvládat slovní formy společenského styku - pozdrav, prosba, poděkování - v modelových situacích (u lékaře, v obchodě, v dopravních prostředcích, na ulicích, na hřišti, u stolování aj.) zvládat základní komunikační pravidla - oslovení, střídání role mluvčího a posluchače (kdy mluvit a kdy nemluvit), zdvořilé vystupování - uvést příklady reklamy - poznat reklamu	OSV 7 MV 1

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

ŘEČOVÁ VÝCHOVA	
Učivo Rozšiřování slovní zásoby Poslech - koncentrační cvičení, převyprávění obsahu sdělení, děje Základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, slovní přízvuk, intonace, rytmizace) Rozvíjení slovní zásoby a obsahové stránky řeči: pojmy časových souvislostí (včera, dnes, zítra, dříve, později, bylo, je, bude, pozdě, brzy), pojmy příčinných souvislostí (proč?protože), zobecňování a konkretizace (ovoce=jablko, hruška aj.) Edukace a reedukace řeči; rozvíjení fonetického sluchu Alternativní způsoby komunikace; konverzační cvičení; tvorba otázek a odpovědí Mimojazykové prostředky řeči - mimika, gesta Formy společenského styku - pozdrav, poděkování, prosba, omluva, vzkaz, blahopřání	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: **- dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se zřetelnou výslovnost** - v mluveném projevu používat správné, vhodné pořadí slov ve větách **- používat věty se správnými gramatickými strukturami** **- dbát na kulturu mluveného projevu** - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) **- komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace** - dramatizovat situaci v obchodě, při setkání s dospělou osobou, při omluvě, žádosti o pomoc, radu,... - vyjádřit (dramatizovat) různé druhy pozdravu, vhodné a nevhodné formy pozdravu při společenském styku **- popsat děje, jevy a osoby na obrázcích** - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách **- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity** - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) - rozlišit a s pomocí návodných otázek porovnat reálné a nereálné situace ve shlédnutém či slyšeném (filmy, divadelní představení, předčítaný text)	OSV 7 OSV 7 MV 1 MV 2

- být seznámen s pojmem reklama a její funkcí **- převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení** **-sledovat, vyprávět, dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku** - v modelových situacích (u lékaře, v obchodě, v dopravních prostředcích, na ulicích, na hřišti, u stolování aj.) zvládat základní komunikační pravidla - oslovení, střídání role mluvčího a posluchače (kdy mluvit a kdy nemluvit), zdvořilé vystupování	MV 1

5.4 MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Matematika vychází ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Obsah předmětu je založen na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulátoru. Matematika prolíná celé základní vzdělání, učí žáky dovednostem a praktickým činnostem, využitelným v praktickém životě. Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se přesnosti a pečlivosti při měření.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách.

Zařazená průřezová témata

OSV 1

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit matematického zaměření a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme jejich aktivní přístup k učení;

- vytváříme návyky kontroly správnosti provedení matematických úloh, čímž vedeme žáky k nalézání chyb;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při matematickém vzdělávání a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji logického myšlení a matematických představ;

- vytváříme pracovní listy s instrukcí vyjádřenou tak, aby žákům umožnila samostatnou orientaci v úkolu a jeho správné plnění.

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům matematické úlohy, vycházející ze zkušeností z jejich praktického života, a klademe důraz na orientaci v zadání, čímž vedeme žáky k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy základních matematických pojmů, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

- vedeme žáky k aktivnímu využívání základních rýsovacích technik ve vlastním grafickém projevu, čímž rozvíjíme jejich potřebu zpřesňovat a zdokonalovat vlastní sdělení.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou, čímž vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách matematického zaměření stanovená pravidla a algoritmy.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách matematického zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

MATEMATIKA
Učivo ŘAZENÍ A TŘÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ Porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý - levný, všichni – nikdo) Manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý) Obor přirozených čísel do 5 - určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy Číselná řada vzestupná a sestupná v oboru do 10 Orientace na ploše ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE Obor přirozených čísel do 5 - zápis a rozklad čísla, číselná osa 1 – 5; porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak; sčítání a odčítání; diktát jednoduchých čísel a jednoduchých příkladů; jednoduché slovní úlohy z praktického života ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY Manipulační činnosti s konkrétními předměty; řazení, třídění a vytváření skupin předmětů podle různých hledisek (barva, velikost, tvar aj.); pojmy: všechno – nic, všichni – nikdo, malý – velký, krátký – dlouhý, stejně – více – méně; stejný – jiný; je, není, bylo, nebylo, mám, nemám, chci, nechci; aj.; prostorová a směrová orientace: na, ve, do, pod, nad, před, za, vedle, nahoře, dole, na začátku, na konci, vpředu, vzadu, tabulky logických souvislostí, tabulky sčítání; peníze (mince 1, 2, 5 Kč) ZÁKLADY GEOMETRIE Základní útvary v rovině – čára; čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník

Očekávané výstupy 1. ročník	Očekávané výstupy 2. ročník	Očekávané výstupy 3. ročník	Průřezová témata
Žák by měl: **- řadit předměty zleva doprava** - řadit (vertikálně, třídit a vytvářet skupiny prvků podle dané vlastnosti nebo logických souvislostí - doplňovat jednoduché tabulky podle logických souvislostí - spočítat prvky daného konkrétního souboru do 3	**Žák by měl:** - řadit (vertikálně nebo horizontálně), třídit a vytvářet skupiny prvků podle dané vlastnosti nebo logických souvislostí **- třídit předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu** - doplňovat jednoduché tabulky podle logických souvislostí - spočítat prvky daného konkrétního souboru do 5	**Žák by měl:** - řadit (vertikálně nebo horizontálně), třídit a vytvářet skupiny prvků podle dané vlastnosti nebo logických souvislostí - rozumět pokynům s pojmy kvantitativních, prostorových a směrových vztahů **- modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek** **- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10** **- orientovat se v pojmech všechno - nic, hodně - málo, malý - velký, dlouhý - krátký, stejně - více - méně, široký - úzký** **- orientovat se v prostoru - nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře - dole** **- používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu** **- číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10** **- psát číslice 1 - 5 i podle diktátu** - porovnat čísla a soubory prvků	OSV 1

- vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 3 - číst a používat číslice do 3 - porovnat soubory prvků s počtem prvků do 3	- vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 5 - číst, psát a používat číslice v oboru do 5 - porovnat soubory prvků s počtem prvků do 5 - vyjmenovat číselnou řadu 1 – 5 a 5 - 1	s počtem prvků do 5 - čte a zapíše symboly =, <, > - doplnit chybějící čísla v číselné řadě 1- 5 a určit čísla hned před, hned za daným číslem, mezi danými čísly - vyjmenovat číselnou řadu 1 – 10 a 10 - 1 - doplnit chybějící čísla v číselné řadě 1- 10 a určit čísla hned před, hned za daným číslem, mezi danými čísly **- orientovat se v číselné řadě 1 až 10** - s názorem rozložit čísla v oboru do 5 **- umět rozklad čísel v oboru do 5** - dočítat v oboru do pěti - zapisovat a číst součet a rozdíl a matematické symboly +, -, = **- znát matematické pojmy +, -, = a umět je zapsat** **- sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5** - řešit jednoduché slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru do 5 (i s penězi – mince 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč) **- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi** - řešit jednoduché úlohy vedoucí	

- rozlišit geometrické tvary čtverec, kruh - kreslit čáru	- rozlišit základní geometrické tvary čtverec, kruh, trojúhelník. Obdélník - vytvořit ze základních geometrických tvarů (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník) v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou	k označení a zápisu pořadí prvků řadových číslovkami 1. – 5. - umět graficky znázornit geometrické útvary čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník **- poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník)** **- rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech** - vytvořit ze základních geometrických tvarů (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník) v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou **- porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší - delší**	

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

MATEMATIKA
Učivo ŘAZENÍ A TŘÍDĚNÍ PŘEDMĚTŮ Porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, větší – menší, kratší – delší, širší - užší) Manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (menší – větší, kratší - delší) Obor přirozených čísel do 100 - určování počtu, porovnávání čísel, kvantitativní vztahy Číselná řada vzestupná a sestupná v oboru do 20 Orientace na ploše ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE Obor přirozených čísel do 100 - zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě; číselné osy; početní operace s nulou; porovnávání čísel, přiřazování čísel k prvkům a naopak; sčítání a odčítání; diktát jednoduchých čísel a jednoduchých příkladů; jednoduché slovní úlohy z praktického života; číslovky řadové (konkrétní situace); seznámení s kalkulátorem ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY Manipulační činnosti s konkrétními předměty; řazení, třídění a vytváření skupin předmětů podle různých hledisek Úlohy na orientaci v prostoru a čase - pojmy: včera, dnes, zítra, dříve, později, ráno, večer, v noci, bylo, je, bude, pozdě, brzy...; vpravo, vlevo, uprostřed; tabulky logických souvislostí, tabulky sčítání; Peníze – pojmy: drahý, levný, dražší, levnější; mince 10, 20, 50 Kč, bankovky 50, 100 Kč Jednotky hmotnosti – 1 kilogram; vážení Jednotky délky – 1 metr; měření a odhad délky Určování času – pojmy: den,měsíc, rok, hodina ZÁKLADY GEOMETRIE Základní útvary v rovině – bod, čára (křivá a přímá), přímka; používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel; porovnávání délky předmětů

Očekávané výstupy 4. ročník	Očekávané výstupy 5. ročník	Očekávané výstupy 6. ročník	Průřezová témata
Žák by měl: - rozumět pokynům s pojmy kvantitativních, prostorových a směrových vztahů - modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek - doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 - spočítat prvky daného konkrétního souboru do 10 - vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 10 - číst, psát a používat číslice v oboru do 10 - porovnat čísla a soubory prvků s počtem prvků do 10 - číst a zapsat symboly =, <, > - vyjmenovat číselnou řadu 0 – 10 a 10 - 0 - doplnit chybějící čísla v číselné řadě 0 - 10 a určit čísla hned před, hned za daným číslem, mezi danými čísly - zapisovat a číst součet a rozdíl a matematické symboly +, -, = - s názorem rozložit čísla v oboru do 10	**Žák by měl:** - rozumět pokynům s pojmy kvantitativních, prostorových a směrových vztahů - modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek **- doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20** - spočítat prvky daného konkrétního souboru do 20 - vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 20 - číst, psát a používat číslice v oboru do 20 - porovnat čísla a soubory prvků s počtem prvků do 20 - vyjmenovat číselnou řadu 10 - 20 20 - 10 - doplnit chybějící čísla v číselné řadě 10 - 20 a určit čísla hned před, hned za daným číslem, mezi danými čísly **- sčítat a odčítat s pomocí znázornění v oboru do 20 bez přechodu přes desítku** **- zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu**	**Žák by měl:** **- orientovat se v pojmech větší - menší, kratší – delší, širší - užší** **- orientovat se na ploše** **- rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed** **- používat výrazy vpravo, vlevo** **- třídit předměty podle pořadí ve skupinách** **- přiřazovat předměty podle číselné řady** - počítat po desítkách v oboru do 100 - počítat po jedné v oboru do 100 - číst, psát a používat číslice v oboru do 100 **- číst, psát a porovnávat čísla - v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100** **- psát čísla do 100** - vytvořit konkrétní soubory (na počítadle, penězi apod.) s daným počtem prvků do 100 - porovnat čísla a soubory prvků s počtem prvků do 100 **- porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků**	OSV 1

- sčítat a odčítat s pomocí znázornění v oboru do 10 - řešit jednoduché slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru do 10 (i s penězi – mince 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč) - řešit jednoduché úlohy vedoucí k označení a zápisu pořadí prvků řadových číslovkami 1. – 10.	**- umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku** **- sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku** - řešit jednoduché slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru do 10 (i s penězi – mince 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč) **- řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20** - řešit jednoduché úlohy vedoucí k označení a zápisu pořadí prvků řadových číslovkami 1. – 20.	- sčítat a odčítat s pomocí znázornění desítky do 100 - přičítat jednociferné číslo k dvojciferném bez přechodu přes desítku v oboru do 100 - odčítat jednociferné číslo od dvojciferného bez přechodu přes desítku v oboru do 100 **- zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku** (i s penězi – bankovky 50 Kč, 100 Kč) **- uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi** **- umět použít kalkulátor**	
- používat pojem den a vnímat závislost různých činností na průběhu času během dne (režim dne) - používat pojem týden a znát názvy dnů v týdnu	- používat pojem měsíc a rok a vnímat závislost různých činností na průběhu času během roku - znát názvy měsíců	**- rozlišovat pojmy rok, měsíc, den** - nastavit na hodinách určený čas (celé hodiny) - číst na hodinách časové údaje v celých hodinách **- určit čas s přesností na celé hodiny** - určit délku měřením s použitím různých délkových měřidel (jednotka délky - 1 metr) **- změřit délku předmětů** - porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší - delší - určit hmotnost vážením (jednotka hmotnosti - 1 kilogram)	

- rozlišovat a kreslit křivou a rovnou čáru **- kreslit křivé a přímé čáry** - vytvořit ze základních geometrických tvarů v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou	**- poznat rozdíl mezi čárou a přímkou** - vytvořit ze základních geometrických tvarů v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou	**- znát základní jednotky délky a hmotnosti - metr, kilogram** **- používat pravítko při rýsování přímek** - vytvořit ze základních geometrických tvarů v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou a graficky ji znázornit	

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. - 10. ročník

MATEMATIKA

Učivo

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Manipulační činnosti s konkrétními předměty; řazení, třídění a vytváření skupin předmětů podle různých hledisek

Tabulky - tabulky logických souvislostí, tabulky sčítání, tabulky násobků;

Peníze – pojmy: drahý, levný, dražší, levnější; bankovky

Jednotky hmotnosti – 1 g, 1 kg; vážení

Jednotky délky – 1 mm, 1 cm, 1 m, 1 km; měření a odhad délky

Jednotky objemu - ½ l, ¼ l, 1 l

Určování času – pojmy: minuta, čtvrthodina, půlhodina, hodina

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Obor přirozených čísel do 1000 - celá čísla; číselné osy; početní operace s nulou; porovnávání čísel (např. na bankovkách); písemné sčítání a odčítání v oboru do 100; jednoduché slovní úlohy z praktického života; pojmy polovina, čtvrtina; násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky; práce s kalkulátorem

ZÁKLADY GEOMETRIE

Základní útvary v rovině – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník; používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel; porovnávání délky předmětů

Základní útvary v prostoru - krychle, koule, válec

Očekávané výstupy 7. ročník	**Očekávané výstupy 8. ročník**	**Očekávané výstupy 9. ročník**	**Očekávané výstupy 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - číst na hodinách časové údaje v půlhodinách - nastavit čas na hodinách (po půlhodinách) - určit délku měřením	**Žák by měl:** - číst na hodinách časové údaje ve čtvrthodinách - nastavit čas na hodinách (po čtvrthodinách) - určit délku měřením	**Žák by měl:** - číst na hodinách časové údaje- nastavit na hodinách určený čas - určit délku měřením s použitím různých	**Žák by měl:** - číst časové údaje na různých typech hodin - užívat budík **- znát a užívat základní jednotky délky,**	OSV 1

s použitím různých délkových měřidel (jednotka délky 1 cm) - určit hmotnost vážením (jednotka hmotnosti - 1 kilogram) - určit objem (jednotka objemu - 1 litr) - doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 100 - počítat po desítkách v oboru do 100 - počítat po jedné v oboru do 100 - číst, psát a používat číslice v oboru do 100 - vytvořit konkrétní soubory (na počítadle, penězi apod.) s daným počtem prvků do 100 - porovnat čísla a soubory prvků s počtem prvků do 100 - vyhledat, označit čísla na číselné ose do 100 - sčítat a odčítat dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru (i	s použitím různých délkových měřidel (jednotka délky 1 cm) - určit hmotnost vážením (jednotka hmotnosti - 1 kilogram) - určit objem (jednotka objemu - ½ litru) - doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 100 - sčítat a odčítat dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru (i s penězi) - počítat po stovkách v oboru do 1000 - číst, psát a používat číslice násobků stovek v oboru do 1000 - vytvořit konkrétní soubory (penězi - bankovky 200 Kč, 500 Kč) - násobky stovek v oboru do 1000	délkových měřidel (jednotka délky 1 mm) - určit hmotnost vážením (jednotka hmotnosti - 1 gram) - určit objem (jednotka objemu - ¼ litru) - číst údaje z jednoduché tabulky - vyjmenovat řady násobků čísel 2 až 20 - vyjmenovat řady násobků čísel 5 až 50 - vyjmenovat řady násobků čísel 10 až 100 - doplňovat řady násobků 2, 5, 10	**hmotnosti, času, objemu** **- orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny** **- psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100** **- orientovat se na číselné ose** **- sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru** **- používat lazuro řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky** - řešit slovní úlohu podle jednotlivých kroků (zadání, zápis, výpočet, odpověď) **- umět řešit praktické**	

s penězi) - rozeznat rozdíl mezi přímkou a úsečkou - znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary (kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník) - vytvořit ze základních geometrických tvarů v rovině sestavu podle vlastního záměru a podle zadání (s předlohou i bez předlohy) a graficky ji znázornit	- narýsovat úsečku libovolné délky - popsat (označit) úsečku - rozlišit základní prostorové útvary (krychle, koule, válec) - vytvořit ze základních útvarů v rovině a prostoru sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou i bez předlohy	- narýsovat úsečku zadané délky - měřit délku úsečky - porovnávat délky úseček - narýsovat pomocí kružítka libovolnou kružnici - vytvořit ze základních útvarů v rovině a prostoru sestavu podle vlastního záměru a podle zadání s předlohou i bez předlohy	**početní příklady a jednoduché slovní úlohy** **- zvládat početní úkony s penězi** **- doplňovat údaje v jednoduché tabulce** **- pracovat s kalkulátorem** **- umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami** **- používat základní geometrické pojmy** **- znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary** **- rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit** **- měřit a porovnávat délku úsečky** **- poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa**	

5.5 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Informační a komunikační technologie je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí. Vzdělávací obsah zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Jako nadstandardní učivo je možno v této oblasti zařadit práci s webovým prohlížečem a s poštovním klientem. Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti se pro ně stávají výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Týdenní časová dotace:	-	-	-	-	1	1	1	1	1

Vyučování probíhá v odborné počítačové učebně.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 3

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit z oblasti informačních a komunikačních technologií a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme jejich aktivní přístup k učení;

- vytváříme a rozvíjíme potřebu a dovednost žáků analyzovat chyby v učebních aktivitách z oblasti informačních a komunikačních technologií (ve spolupráci s učitelem), která je nezbytná k určení příčin vzniku chyb, čímž omezujeme způsob práce „pokus - omyl“ ;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při vzdělávání v oblasti informačních a komunikačních technologií a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- předkládáme žákům výukové programy, čímž naplňujeme očekávané výstupy současně s rozvojem kognitivních funkcí.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy, vycházející ze zkušeností z praktického života, a klademe důraz na orientaci v zadání, čímž je vedeme k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů z oblasti informačních a komunikačních technologií, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací;

- vedeme žáky k získávání dovedností užívat některé komunikační technologie a aktivně jejich prostřednictvím komunikovat.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou, čímž vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách z oblasti informačních a komunikačních technologií stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách z oblasti informačních a komunikačních technologií cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	
Učivo Monitor, klávesnice, myš Základy obsluhy počítače Software počítače (textový editor, herní a zábavné výukové programy) Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky	
Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - zapnout počítač podle pokynů - vypnout počítač podle pokynů - vyjmenovat základní části počítače a popsat jejich funkci (monitor, klávesnice, myš) - účelně pracovat s myší – klikat na určité body, přesouvat body, vybírat je apod. **- zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší** **- pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynů** - psát na klávesnici známá písmena a jednoduchá známá slova různými způsoby (opis, přepis, diktát písmen) - napsat na klávesnici své jméno **- zvládat psaní známých písmen na klávesnici** - uvést pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou **- dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou**	OSV 3

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	
Učivo Základní funkce textového a grafického editoru Přídavná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny Výukové a herní programy Symboly alternativní komunikace na počítači Možnosti vyhledávání informací pomocí internetu Základní způsoby elektronické komunikace; mobilní telefon, e-mail	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - psát na klávesnici jednoduchá známá slova a jednoduché věty různými způsoby (opis, přepis, diktát písmen, autodiktát) - napsat na klávesnici své jméno a příjmení - psát velká písmena - psát interpunkční znaménka ve větách - měnit vzhled písma (tučně, kurzíva, podtržení, barva, velikost apod.) **- zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace** - orientovat se ve známém výukovém programu - samostatně pracovat se známými výukovými a herními programy **- zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy**	OSV 3

- znát alespoň jeden vyhledávač na internetu - být schopen jej používat podle pokynů - napsat zadaný dotaz, klíčové slovo do vyhledávací lišty - otevřít nalezený odkaz - vyhledávat informace v daném odkazu podle pokynů **- vyhledávat informace na internetu podle pokynů** - uvést pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou - zacházet s výpočetní technikou podle daných pravidel - vypnout, zapnout tiskárnu, tisknout dokument podle pokynů - používat přídavná zařízení počítače podle pokynů **- dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou** - ovládat tlačítka přijetí hovoru, vypnutí hovoru a přijetí SMS zprávy - přečíst si textovou zprávu na mobilním telefonu - vytočit požadované telefonní číslo na mobilním telefonu **- zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS**	MV 4

5.6 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Člověk a jeho svět je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí.
Obsah předmětu rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují. Vzdělávací předmět Člověk a jeho svět pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2+1	2+1	3	3	3	3	-	-	-	-

+1 – označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách. Vzdělávání je často doplňováno tématickými vycházkami a výchovně vzdělávacími (exkurze, výstavy, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 3, OSV 4, OSV 6, OSV 9, OSV 10

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit přírodovědného a vlastivědného zaměření a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup k učení;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při přírodovědném a vlastivědném vzdělávání a jejich zkušenostmi z běžného praktického života;

- mezi učební aktivity přírodovědného a vlastivědného zaměření zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji kognitivních funkcí.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- mezi učební aktivity přírodovědného a vlastivědného zaměření zařazujeme i modelové příklady, vycházejících z běžných praktických zkušeností žáků, poskytujeme příležitosti k analýze problémové situace, k hledání způsobů řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů v přírodovědném a vlastivědném vzdělávání, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách přírodovědného a vlastivědného zaměření, čímž přibližujeme žákům pravidla jako návody, podle kterých se mohou lépe orientovat v jejich „bezprostředním světě“.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách přírodovědného a vlastivědného zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

ČLOVĚK A JEHO SVĚT	
Učivo MÍSTO, KDE ŽIJEME Škola - třída, škola, život ve škole a jejím okolí, chování ve škole, školní potřeby a hračky, bezpečná cesta do školy a ze školy podle dopravních značek a světelné signalizace (bezpečnost, základy dopravní výchovy) Domov a jeho okolí - orientace v okolí bydliště, významné budovy, místo pro hry, dopravní prostředky, pošta, zdravotní zařízení, obchody apod., adresa bydliště Obec (město) - obchody, služby, význačná místa v obci	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - orientovat se ve škole - rozlišovat, co patří a nepatří do školy - udržovat pořádek, umět si uspořádat pracovní místo, neničit vybavení školy, chovat se ukázněně - poznat dopravní prostředky **- ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy** - orientovat se v okolí svého domova - orientovat se v síti obchodů a služeb ve svém bydlišti, být seznámen s významnými budovami a s tím, k čemu slouží **- znát název své obce a adresu bydliště** **- poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola)** **- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí**	

Učivo

LIDÉ KOLEM NÁS

Rodina a společnost - členové rodiny, příbuzenské vztahy; společné činnosti rodiny, podíl členů na chodu domácnosti; činnosti lidí - práce, zábava, umění, cestování, nakupování, sport aj.; mezilidské vztahy; vztahy mezi členy rodiny - úcta, pomoc, vzájemné pochopení, chování k mladším a starším členům rodiny; základní pravidla společenského chování; pracovní činnosti

Osobní bezpečí - chování v rizikovém prostředí a v krizových situacích (sám doma, sám na ulici, sám v dopravních prostředcích, výtahu, bezpečné chování při sportu, při práci, zábavě, při pobytu a činnostech mimo školu, neznámé prostředí, neznámé osoby)

Situace hromadného ohrožení, chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla

Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišovat základní příbuzenské vztahy - orientovat se v členění domu a bytu, popsat zařízení jednotlivých prostorů domu a bytu - vyprávět s pomocí návodných otázek o životě své rodiny - rozlišovat nejrozšířenější činnosti lidí a nejběžnější z nich pojmenovat **- poznávat a pojmenovat různé lidské činnosti** **- znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a bližší příbuzenské vztahy** **- znát jména spolužáků a svých učitelů** - vhodně pozdravit a oslovovat pracovníky školy, slušně požádat o pomoc a poděkovat **- mít osvojené základy společenského chování - umět pozdravit, poprosit, poděkovat** - rozpoznat nevhodné jednání a chování - být seznámen s tím, proč nesmí bez svolení nikam odejít, především s neznámou osobou, otevírat byt cizí osobě, brát cokoli od neznámého, sdělovat cizí osobě adresu atd. - vyhodnotit na obrázcích a v modelových situacích možnou nebezpečnost situace při setkání s cizími lidmi a s pomocí návodných otázek popsat (předvést) správný způsob jednání v daných situacích **- vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi** - být seznámen s příklady mimořádných událostí a možnými příčinami vzniku	OSV 9

- být seznámen v modelových situacích s obecnými zásadami chování při ohrožení - být seznámen s čísly tísňových linek **- reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech**	

Učivo LIDÉ A ČAS Orientace v čase - den, činnosti v průběhu dne, noc, dny v týdnu, určování času; roční období; den, týden;, měsíce, rok; kalendář Rozvržení denních činností	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pojmenovat části dne a přiřadit k nim obvyklé činnosti **- znát rozvržení svých denních činností** **- zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer)** - vyjmenovat dny v týdnu, chápat pojem týden **- znát dny v týdnu** - vyjmenovat roční období - rozlišovat podle charakteristických znaků tradiční svátky (vánoční a velikonoční svátky aj.) **- rozlišit roční období podle charakteristických znaků**	OSV 3

Učivo ROZMANITOST PŘÍRODY Příroda v ročních obdobích - počasí, rostliny (stromy a keře, ovocné, okrasné, listnaté jehličnaté), houby, živočichové; podzim - měsíce, změny v přírodě, v zahradě, na poli, ovoce a zelenina, zima - měsíce, změny v přírodě, ptáci v zimě, lesní zvěř, oblečení, dětské hry a bezpečnost, jaro - měsíce, změny v přírodě, návrat ptactva, květiny, keře, stromy, ovoce, zelenina, hmyz, květy na louce a zahradě, zemědělské práce, jarní zelenina, domácí zvířata a jejich mláďata, dětské jarní hry, tání a povodně, léto - měsíce, změny v přírodě, ovoce a zelenina, louka, senoseč, lesní plody, houby Ochrana přírody - chování v přírodě; péče o životní prostředí	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: **- popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích** **- popsat počasí podle obrázků (déšť, sníh, bouřka, vítr)** **- poznat nejběžnější druhy domácích zvířat** - na příkladech vysvětlit s pomocí návodných otázek užitek domácích zvířat pro člověka - popsat s pomocí návodných otázek základní péči o domácí zvířata **- pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny** - určit letní a podzimní ovoce a zeleninu - poznat některé zástupce hub a lesních plodů **- znát základní zásady pobytu v přírodě**	

Učivo ČLOVĚK A ZDRAVÍ Lidské tělo - části lidského těla, části obličeje Péče o zdraví - zdravá výživa, denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena; nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci; ošetření drobných poranění Osobní bezpečí - chování v silničním provozu; chování při hrách, obvyklých aktivitách a činnostech; chování při mimořádných událostech	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: **- pojmenovat hlavní části lidského těla** - být seznámen se zásadami osobní hygieny (péče o zuby, nehty, vlasy, úprava zevnějšku aj.) - být seznámen s nejdůležitějšími zásadami zdravého životního stylu (dostatečný spánek, odpočinek, pohyb, zdravá potrava, čistý vzduch, čistá voda, čistota prostředí aj.) **- dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu** - v modelových situacích dokázat sdělit s pomocí návodných otázek své zdravotní potíže nebo popsat potíže svého spolužáka (úraz, nemoc) **- dokázat upozornit na své zdravotní potíže** - být seznámen s příklady, kdy může docházet k ohrožení zdraví nebo osobního bezpečí - vyhodnotit na obrázcích a v modelových situacích nebezpečnost situace, vedoucí k ohrožení zdraví a s pomocí návodných otázek popsat správný způsob jednání v daných situacích **- vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání**	OSV 4

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

ČLOVĚK A JEHO SVĚT	
Učivo MÍSTO, KDE ŽIJEME Škola - prostředí školy, život ve škole a jejím okolí, chování ve škole, školní režim, bezpečná cesta do školy a ze školy podle dopravních značek a světelné signalizace (bezpečnost, základy dopravní výchovy) Domov a jeho okolí - orientace v okolí bydliště, významné budovy, místo pro hry, dopravní prostředky, pošta, zdravotní zařízení, obchody apod., adresa bydliště Obec (město) - obchody, služby, význačná místa v obci, Okolní krajina (místní oblast, region) - regionální zvláštnosti, charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích	
Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - orientovat se v členění budovy školy, vysvětlit funkce jednotlivých prostorů školy - dodržovat režim školy - vhodně se chovat ke spolužákům i učitelům, umět se obracet na učitele o radu a pomoc, svěřit se s problémem - udržovat pořádek, neničit vybavení školy - poznat dopravní prostředky a vybrané dopravní značky **- popsat cestu do školy podle otázek** - uvést adresu, vysvětlit, kdy není vhodné sdělovat tyto informace cizím lidem - orientovat se v obci, znát umístění význačných budov a objektů - uvést důležité objekty v obci a vysvětlit jejich význam (obecní úřad, škola, pošta, obchody, nádraží, zdravotní středisko apod. - znát dopravní prostředky v obci a popsat možnosti dopravy do jiných obcí **- znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště** **- sdělit poznatky a zážitky z výletu a vlastních cest**	OSV 6

- vědět, že i ve škole a jejím okolí jsou místa (vznikají situace), kde může docházet k úrazům (konfliktům) - **dodržovat zásady bezpečnosti při hrách** - ukázat a pojmenovat hlavní orientační body v místní krajině - kopce, hory, les, vodní toky, silnice, stavby aj.	

Učivo

LIDÉ KOLEM NÁS

Rodina a společnost - příbuzenské vztahy; život rodiny, společné činnosti rodiny, podíl členů na chodu domácnosti, peníze; mezilidské vztahy; vztahy mezi členy rodiny - úcta, pomoc, vzájemné pochopení, chování k mladším s starším členům rodiny; základní pravidla společenského chování; pracovní činnosti lidí

Osobní bezpečí - chování v rizikovém prostředí a v krizových situacích (sám doma, sám na ulici, sám v dopravních prostředcích, výtahu, bezpečné chování při sportu, při práci, zábavě, při pobytu a činnostech mimo školu, neznámé prostředí, neznámé osoby); nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence; protiprávní jednání a jeho postih (krádež, šikana, zneužívání, týrání)

Situace hromadného ohrožení - reakce na pokyny dospělých při mimořádných událostech (chování při požáru, při vyhlášení poplachu, při dopravní nehodě; důležitá telefonní čísla)

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vyprávět s pomocí návodných otázek o životě své rodiny - vhodně zacházet se svěřenými penězi - rozlišovat nejběžnější povolání - uvést základní charakteristiku zaměstnání svých rodičů **- pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti**	
- rozpoznat nevhodné jednání a chování (řešení sporů, vznášení požadavků, respektování odlišných názorů a zájmů jiných, jejich soukromí atd.), znát možné postihy - uplatňovat ve škole základní pravidla slušného chování **- dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády** **- projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků**	OSV 10
- vysvětlit s pomocí návodných otázek, proč nesmí bez svolení nikam odejít, především s neznámou osobou, otevírat byt cizí osobě, brát cokoli od neznámého, sdělovat cizí osobě adresu atd. **- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých** **- vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby** **- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech**	OSV 9

Učivo
LIDÉ A ČAS
Orientace v čase - určování času, hodiny, měření času; roční období; den, týden;, měsíce, rok; rok - kalendářní, školní prázdniny, kalendář, datum, pravidelně opakované činnosti lidí - práce, odpočinek, spánek, strava aj.; opakované děje v přírodě Rozvržení denních činností

Současnost a minulost v našem životě - časové posloupnosti známých událostí, vlastních zážitků, příběhů jiných lidí, pohádek, pověstí aj. (rozdíly ve způsobu života); významné historické objekty v regionu a ČR; regionální pověsti; tradiční lidové svátky

Naše země v dávných dobách; způsob života v pravěku

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - určovat čas podle hodin - popsat svůj den s pravidelnými činnostmi **- poznat, kolik je hodin (celé hodiny)** **- znát roční období a měsíce** - vyjmenovat měsíce jednotlivých ročních období, popsat viditelné změny v přírodě - používat kalendář, sledovat data narození členů rodiny i data jiných významných dnů a vědět, co se s nimi pojí (přání, dárek atd.) - vyprávět s pomocí návodných otázek o tradičních svátcích (Památka zesnulých, vánoční a velikonoční svátky aj.) - vyprávět s pomocí návodných otázek vlastní zážitek, pohádku, příběh jiných lidí s dodržením časové posloupnosti - seřadit příběh v obrázcích, s dodržením časové posloupnosti **- rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra)** **- porovnat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků** **- seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji**	

Učivo
ROZMANITOST PŘÍRODY
Příroda v ročních obdobích - počasí, rostliny (stromy a keře, ovocné, okrasné, listnaté jehličnaté), houby, živočichové; podzim - měsíce, změny v přírodě, v zahradě, na poli, ovoce a zelenina, zima - měsíce, změny v přírodě, ptáci v zimě, lesní zvěř, oblečení, dětské hry a bezpečnost, jaro - měsíce, změny v přírodě, návrat ptactva, květiny, keře, stromy, ovoce, zelenina, hmyz, květy na louce a zahradě, zemědělské práce, jarní zelenina, domácí zvířata a jejich mláďata, dětské jarní hry, tání a povodně, léto - měsíce, změny v přírodě, ovoce a zelenina, louka, senoseč, lesní plody, houby

Ochrana přírody, chování v přírodě; péče o životní prostředí

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vyjmenovat roční období, popsat s pomocí návodných otázek viditelné změny v přírodě, základní charakteristické znaky - podle obrázku popsat rostlinné tělo (stromy, keře, byliny) **- poznat rozdíly mezi stromy a keři** - uvést základní životní potřeby rostlin **- rozlišit listnaté a jehličnaté stromy** - poznat některé okrasné, pokojové rostliny a rostliny vyskytující se v nejbližším okolí - popsat s pomocí návodných otázek chování živočichů v jednotlivých ročních obdobích - popsat s pomocí návodných otázek možnosti péče o volně žijící zvířata a ptáky v zimním období **- poznat nejběžnější volně žijící zvířata**	

Učivo
ČLOVĚK A ZDRAVÍ
Lidské tělo - části lidského těla, části obličeje, smysly - činnosti, přibližující význam smyslů

Péče o zdraví, zdravá výživa - denní režim; zdravá strava a pitný režim; osobní hygiena; nemoc, sdělení potíží, chování v době nemoci; ošetření drobných poranění

Osobní bezpečí - chování v silničním provozu; chování při mimořádných událostech
Ochrana sebe a svého těla před zneužíváním
Preventivní chování - zneužívání nebezpečných látek

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pojmenovat základní části lidského těla - uvést lidské smysly, na příkladech s pomocí návodných otázek vysvětlit jejich význam pro život člověka - uvést zásady osobní hygieny (péče o zuby, nehty, vlasy, úprava zevnějšku aj.) a s pomocí návodných otázek vysvětlit na příkladech význam jejich dodržování pro zdraví člověka - zdůvodnit s pomocí návodných otázek význam dostatečného spánku, odpočinku a aktivního pohybu, zdravé potravy, čisté vody, čistého vzduchu, čistoty a hygieny prostředí pro zdraví člověka - vybrat v modelové situaci z nabídky potravin a nápojů podporujících zdraví a porovnat jej s vlastním „jídelníčkem“ - **uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy** - v modelových situacích dokázat sdělit s pomocí návodných otázek své zdravotní potíže - popsat s pomocí návodných otázek způsob chování v době nemoci a uvést základní pravidla při užívání léků - **dokázat sdělit a popsat své zdravotní potíže** - v modelové situaci (úraz, nemoc) dokázat s pomocí návodných otázek popsat potíže a přivolat pomoc - **vědět, na koho se obrátit o pomoc** - předvést ošetření drobného poranění - **zvládnout ošetření drobného poranění** - být seznámen se škodlivými účinky tabáku, alkoholu, kávy, drog na zdraví člověka	OSV 4

- v modelových situacích předvést vhodné chování odmítání různých návrhů a lákání cizími osobami - vyhodnotit na obrázcích a v modelových situacích nebezpečnost situace, vedoucí k ohrožení zdraví a popsat správný způsob jednání v daných situacích - poznat základní dopravní značky - na příkladech vysvětlit s pomocí návodných otázek nebezpečí nevhodného chování v dopravě (v pozici chodce, cyklisty, spolujezdce, pasažéra) - **uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce** - být seznámen s příklady mimořádných událostí a možnými příčinami vzniku - být seznámen v modelových situacích s obecnými zásadami chování při ohrožení - být seznámen s čísly tísňových linek - **reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech**	

5.7 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Člověk a společnost je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí.
Obsah předmětu připravuje žáky na občanský život. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Formuje sociální dovednosti a postoje žáků důležité v občanském životě. Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně přírodního prostředí a kulturních hodnot.
Vzdělávací předmět Člověk a společnost poskytuje žákům základní poznatky o vývoji lidstva i vlastního národa, seznamuje je s nejvýznamnějšími osobnostmi a historickými událostmi, které ovlivnily život v minulosti a mají význam pro současnost.
Vzdělávací předmět Člověk a společnost se zaměřuje na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových třídách. Vzdělávání je často doplňováno výchovně vzdělávacími programy (exkurze, výstavy, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 2, OSV 5, OSV 6, OSV 7, OSV 9, OSV 10, MV 3.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit společenskovědního zaměření a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup k učení;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při společenskovědním vzdělávání a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- mezi učební aktivity společenskovědního zaměření zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji kognitivních funkcí;

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjíme tím, že:

- mezi učební aktivity společenskovědního zaměření zařazujeme i modelové příklady, vycházejících z běžných praktických zkušeností žáků, poskytujeme příležitosti k analýze problémové situace, hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní

Rozvíjíme tím, že:

- rozšiřujeme obsahy pojmů ve společenskovědním vzdělávání, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské

Rozvíjíme tím, že:

- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách společenskovědního zaměření, čímž zprostředkováváme žákům poznání, že i život člověka ve společnosti současné i v historii se řídí podle určitých pravidel a má své zákonitosti, a jaké důsledky může způsobit jejich narušení a nedodržení.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme tím, že:

- při učebních aktivitách společenskovědního zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

- rozšiřujeme obsahy pojmů jednotlivých volních vlastností, čímž vedeme žáky k pochopení, že volní vlastnosti jsou nezbytným předpokladem pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli lidské činnosti.

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	
Učivo HISTORIE NAŠEHO NÁRODA Pravěk, život v pravěku – způsob života, předměty denní potřeby, potrava a její obstarávání, zvířata, odlišnosti od života současných lidí První státní útvary na našem území Významné osobnosti našich dějin - Slované, Konstantin a Metoděj, Přemyslovci (Přemysl Oráč, kníže Václav), Karel IV., Mistr Jan Hus Světové války, jejich důsledky; vznik samostatné ČR Vznik československého státu, první prezident T. G. Masaryk Vznik České republiky; vstup ČR do EU	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišit obrázky ze života pravěkých a současných lidí (předměty, lidé, zvířata, činnosti …) - uvést základní znaky způsobu života pravěkých lidí (obstarávání potravy, předměty, bydlení, …) - vlastními slovy popsat život současných lidí - poznat základní rozdíly mezi životem v pravěku a v současnosti **- poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí** - být seznámen s prvními státními útvary na našem území - poslouchat a vlastními slovy reprodukovat (popř. poznat) některé české pověsti (podle návodných otázek) - určit (vyjmenovat) jména některých Slovanů a významných postav z českých pověstí - znát jména dvou věrozvěstů (Cyrila (Konstantina) a Metoděje) - být seznámen s obdobím Velkomoravské říše, s rodem Přemyslovců **- vědět o prvních státních útvarech na našem území**	

- mít základní poznatky z období počátku českého státu - uvést některé důležité památky z období vlády Karla IV. - být seznámen s důležitými osobnostmi našich dějin (Karel IV., Mistr Jan Hus, T. G. Masaryk ad.) - poznat některé významné osobnosti na obrázcích - seřadit některé významné historické osobnosti na časové přímce **- vědět o význačných osobnostech našich dějin** - uvést jméno prvního československého prezidenta - rozlišit život v období první republiky a v současné době (podle obrázků, ukázek, znaků …) - napsat datum vzniku samostatné Československé republiky (podle diktátu, opis, přepis apod.) - podle návodných otázek uvést negativa válek, jejich důsledky - být seznámen s obdobím 2. světové války, komunismu - podle návodných otázek rozlišit život během 2. světové války, v období komunismu a v současné době (podle obrázků, ukázek, znaků, …) - napsat datum vzniku České republiky (podle diktátu, opis, přepis apod.) - napsat datum vstupu ČR do Evropské unie (podle diktátu, opis, přepis apod.) **- mít představu o významných historických událostech v naší zemi** - pracovat s časovou přímkou	

Učivo
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI
Rodina - funkce a struktura rodiny, odpovědnost rodičů za výchovu dětí

Peníze - jejich funkce, hospodaření s penězi

Škola - práva a povinnosti žáků, vztahy ve škole

Mezilidské vztahy ve společnosti, základní pravidla společenského chování; mezilidská komunikace; úcta k člověku; rovnoprávné postavení žen a mužů; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin

Obec (region, kraj) - zajímavosti a významné osobnosti obce, regionu, kraje; přírodní zajímavá místa, kulturní památky, národní zvyky a obyčeje, regionální pověsti

Naše vlast - významné události a osobnosti, které proslavily naši vlast; státní svátky

Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišovat základní i širší příbuzenské vztahy - vyprávět o své rodině - na příkladech vysvětlit význam peněz - vhodně zacházet se svěřenými a s přidělenými penězi - uvést celé datum svého narození - rozlišovat různé pracovní činnosti (povolání), uvědomovat si jejich význam - rozlišovat nejrozšířenější činnosti lidí - práce, zábava, umění, cestování, nakupování, získávání informací aj. - **mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků** - rozlišit v modelových situacích projevy kladných a záporných vlastností člověka - v modelových situacích předvést vhodný způsob řešení sporů, vznášení požadavků, respektování odlišných názorů a zájmů jiných, jejich soukromí atd. - být seznámen na příkladech s obsahy pojmů právo a povinnost	OSV 9

- být seznámen s některými základními právy každého dítěte - uvést příklady školních míst a situací, kde může docházet k úrazům a konfliktům - popsat takové chování žáka ve škole, které by přispívalo k příznivé atmosféře a bezpečnému chování **- respektovat pravidla společného soužití** - rozpoznat nevhodné jednání a chování, uvést příklady takového chování - v modelových situacích předvést vhodný způsob komunikace a chování (v obchodě, na poště, u lékaře, na nádraží aj.) **- uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování** **- znát hodnoty přátelství a vtahů mezi lidmi a být ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům** - uvést příklady situací, kdy lidé záměrně ubližují **- vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu** **- tolerovat názory a zájmy a minoritních skupin ve společnosti** - být seznámen s významnými a zajímavými kulturními, historickými a přírodními památkami a zajímavostmi ve svém bydlišti a jeho okolí, některé z nich poznat na obrázcích - být seznámen s regionálními pověstmi, tradicemi, zazpívat regionální lidovou píseň - být seznámen s významnými událostmi, osobnostmi, které proslavily naši vlast, a státními svátky	OSV 5 OSV 6 OSV 2 OSV 10 OSV 7

Učivo
POZNATKY O SPOLEČNOSTI
Prezident republiky; státní orgány a instituce; státní občanství; státní symboly

Lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte a jejich ochrana, rodinné právo; týrané dítě, zneužívané dítě; šikana; diskriminace

Člověk a právo - práva a povinnosti občana; policie, soudy; právní dokumenty občana; druhy a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže

Evropská integrace - postavení ČR v rámci EU

Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: **- znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele** - uvést základní doklady občana ČR a s pomocí návodných otázek uvést, které údaje obsahují **- být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů** - být seznámen se základními právy dítěte - být seznámen s některými projevy týrání a zneužívání dítěte - být seznámen s pojmem šikana a některými jejími projevy - být seznámen s pojmy přestupek a trestný čin a s možnými postihy, které z nich pro člověka vyplývají **- uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání** - být seznámen s pojmem Evropská unie a s názvy některých států EU **- být seznámen s právy občanů v rámci EU**	

Učivo
PÉČE O OBČANA
Vzdělávání v ČR - právo na vzdělání, význam vzdělání, příprava na profesní uplatnění

Pracovní uplatnění - kvalifikace, rekvalifikace ; odměna za práci; nezaměstnanost, pracovní úřady; finanční podpora v nezaměstnanosti

Zdravotní a sociální péče - systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení; orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace

Člověk a volný čas - kultura, sport, volnočasové aktivity, nevhodné využívání volného času; ohrožení sociálně patologickými jevy; nebezpečí drog

Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - být seznámen s úrovněmi vzdělání od nejnižšího po nejvyšší a významem vzdělávání pro člověka - být seznámen s příklady práce s vysokou a nízkou kvalifikací - být seznámen s hlavními problémy, které mohou nastat v případě nezaměstnanosti - být seznámen s příklady činností, které zajišťuje úřad práce - být seznámen s tím, pro koho je určena podpora v nezaměstnanosti - být seznámen se systémem zdravotní péče v české republice - být seznámen s tím, kterých osob se týká sociální zabezpečení v České republice - být seznámen s orgány a institucemi, které tuto činnost zajišťují **- vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany** - být seznámen s významem a důležitosti placení daní, zdravotního a sociálního pojištění - být seznámen s tím, kterým občanům má sloužit starobní a invalidní důchod - být seznámen s některými pomáhajícími organizacemi **- využívat, v případě potřeby služeb pomáhajících organizací** **- dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu**	

- popsat s pomocí návodných otázek způsob využívání volného času vlastního i členů rodiny - být seznámen s příklady zájmových a sportovních organizací ve svém bydlišti a čemu se věnují - uvést příklady vhodného a nevhodného využívání volného času - vyhodnotit na obrázcích a v modelových situacích možné nebezpečí ohrožení dětí školního věku sociálně patologickými jevy (záškoláctví, agrese, šikana, vandalismus, drogy, trestné činy, přestupky...) a s pomocí návodných otázek popsat správný způsob jednání v daných situacích - **rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy** - uvést s pomocí návodných otázek příklady mimořádných událostí a možné příčiny jejich vzniku - znát čísla tísňových linek - předvést v modelových situacích volání na tísňové linky - **mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí**	MV 3

5.8 ČLOVĚK A PŘÍRODA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Člověk a příroda je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí.
Obsah vzdělávacího předmětu dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody.
Vzdělávací předmět Člověk a příroda zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání žáků a jejich zkušeností.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Týdenní časová dotace:	-	-	-	-	-	-	3	3	3

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových třídách. Vzdělávání je často doplňováno tématickými vycházkami a výchovně vzdělávacími (exkurze, výstavy, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

EV 1, EV 2, EV 3, EV 4.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit přírodovědného zaměření a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup k učení;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřování obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při přírodovědném vzdělávání a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- mezi učební aktivity přírodovědného zaměření zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji kognitivních funkcí;

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjíme tím, že:

- mezi učební aktivity přírodovědného zaměření zařazujeme i modelové příklady, vycházejících z běžných praktických zkušeností žáků, poskytujeme příležitosti k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní

Rozvíjíme tím, že:

- rozšiřujeme obsahy pojmů v přírodovědném vzdělávání, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské

Rozvíjíme tím, že:

- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách přírodovědného zaměření, čímž zprostředkováváme žákům poznání, že i přírodní, fyzikální, chemické a geografické jevy a děje probíhají podle určitých pravidel, a jaké důsledky může způsobit člověk jejich narušením.

Kompetence pracovní

Rozvíjíme tím, že:

- při učebních aktivitách přírodovědného zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

ČLOVĚK A PŘÍRODA	
Učivo ZÁKLADNÍ POZNATKY Z FYZIKY Pohyby těles - pohyb a klid těles Elektrická energie – zdroje elektrického proudu, bezpečnost při manipulaci s elektrickými přístroji Přeměny skupenství – druhy skupenství, teplota varu vody, různá skupenství vody Zdroje zvuku; ozvěna; hudební nástroje; škodlivost nadměrného hluku Elektrické spotřebiče, dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji Zdroje světla Pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce; měsíční fáze	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - určit, co je v pohybu a co v klidu vzhledem k domům, stromům, ulici či jiným objektům - určit, co je v pohybu a co v klidu vzhledem k vlaku, autu, autobusu či jiným objektům - vědět, že se věci mohou pohybovat různou rychlostí **- poznat, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu** - určit, kdy je těleso zdrojem tepla - vyjmenovat zdroje tepla - rozpoznat, zda těleso je, či není zdrojem tepla **- rozeznat zdroje tepla**	

- vyjmenovat skupenství látek - rozlišit skupenství různých látek (předmětů) - pojmenovat různá skupenství vody - určit (poznat) var vody **- rozpoznat jednotlivá skupenství** - uvést zdroje zvuku - uvést zdroje zvuku, které na něj zrovna působí - poznat známé předměty podle jejich zvuku **- rozeznat zdroje zvuku** - být seznámen s vlivy nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka - uvést příklady možných dopadů nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka - uvést možnosti ochrany proti nadměrnému hluku **- vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka** - vyjmenovat některé zdroje elektrického proudu - pojmenovat některé známé zdroje elektrického proudu **- být informován o zdrojích elektrického proudu** - určit, kdy je těleso zdrojem světla - vyjmenovat zdroje světla - rozpoznat, zda těleso je, či není zdrojem světla **- rozpoznat zdroje světla** - vyjmenovat zásady bezpečnosti při práci s el. zařízeními **- znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji** - být seznámen s pohyby Země ve vesmíru - být seznámen s pohyby Měsíce kolem Země - jednoduše popsat či jinak znázornit jednotlivé fáze Měsíce při pohledu ze Země **- být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky ─ střídání dne a noci, ročních období**	EV 4

Učivo
ZÁKLADNÍ POZNATKY Z CHEMIE
Vlastnosti látek - rozpustnost

Vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky

Označování a symboly nebezpečných látek; nebezpečné látky a přípravky, značení a užívání běžných chemikálií

Zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě

Voda; voda v přírodě; pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody

Vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu; čistota ovzduší, smog

Léčiva a návykové látky

Očekávané výstupy **7. – 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uvést, rozlišit, které z pozorovaných látek jsou rozpustné a které nerozpustné - uvést příklady látek běžně používaných v každodenním životě, které jsou rozpustné a nerozpustné - pozorovat a vlastními slovy popsat vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevných látek **- rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné**	
- vyjmenovat druhy vody - rozlišit ukázky různých druhů vody – pitná, odpadní - uvést příklady využití různých druhů vod v běžném životě **- rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní**	EV 1, EV 2
- být seznámen s kyslíkem jako složkou vzduchu a jeho nezbytností pro život člověka, zvířat i rostlin - vlastními slovy vyjádřit některé základní informace o vzduchu a kyslíku **- vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin**	EV 2

- vlastními slovy vysvětlit způsoby znečišťování vzduchu a následky jeho znečišťování - vlastními slovy vysvětlit způsoby znečišťování vody a následky jejího znečišťování **- vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta** - ukázat na chemických výrobcích používaných v domácnosti etikety, podle nichž pozná, že se jedná o chemickou látku - uvést zásady bezpečné práce s chemickými výrobky používanými v domácnosti - uvést příklady (ukázat, označit) chemických výrobků používaných v domácnosti **- poznat, podle etikety, chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat** - uvést příklady léčiv a návykových látek - vlastními slovy vyjádřit využití léčiv, jejich výhody a nevýhody (nebezpečí) **- získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách**	EV 2

Učivo
ZÁKLADNÍ POZNATKY Z PŘÍRODOPISU
Stavba rostlin - kořen, stonek, list, květ, (semeno), plod

Poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin

Význam rostlin a jejich ochrana, využití hospodářsky významných rostlin;

Houby s plodnicemi, jedlé, nejedlé, jedovaté; zásady sběru

Významní zástupci vybraných skupin živočichů – savci, ptáci, ryby, obojživelníci, plazi, hmyz

Stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla

Ochrana přírody a životního prostředí

Očekávané výstupy 7. – 10. ročník	Průřezová témata
Žák by měl: - vyjmenovat roční období, uvést základní charakteristické znaky - vyjmenovat podzimní měsíce, popsat viditelné změny v přírodě - uvést jakou práci, péči o rostliny a zvířata děláme na podzim - vyjmenovat zimní měsíce, popsat viditelné změny v přírodě - uvést jakou práci, péči o rostliny a zvířata děláme v zimě - vyjmenovat jarní měsíce, popsat viditelné změny v přírodě - uvést jakou práci, péči o rostliny a zvířata děláme na jaře - vyjmenovat letní měsíce, popsat viditelné změny v přírodě - uvést jakou práci, péči o rostliny a zvířata děláme v létě - podle obrázků poznat, o jaké roční období se jedná **- získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období** **- vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku** - rozlišit jedlé a jedovaté (nejedlé) houby podle charakteristických znaků - uvést příklady hub jedlých a jedovatých (nejedlých) - vyjádřit vlastními slovy užití jedlých hub - poznat naše nejznámější houby jedlé a jedovaté (nejedlé) **- poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby** - poznat některé druhy ovocných stromů a ovoce - poznat nejběžnější druhy zeleniny - uvést příklady hospodářsky důležitých rostlin - pojmenovat nejběžnější hospodářské rostliny - uvést příklady využití hospodářských rostlin - uvést příklady a zásady pěstování hospodářských rostlin **- vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování** - popsat podle obrázku tělo savce, poznat nejběžnější zástupce savců - poznat zástupce domácích zvířat, na příkladech vysvětlit jejich užitek pro člověka, popsat péči o ně	EV 1, EV 3

- znát způsob péče o drobná domácí zvířata - popsat podle obrázku tělo ptáka, poznat nejběžnější zástupce ptáků - podle obrázku popsat tělo ryby, poznat nejběžnější zástupce ryb - podle obrázků poznat plazy, poznat nejběžnější zástupce plazů - podle obrázků poznat obojživelníky, poznat nejběžnější zástupce obojživelníků - podle obrázku poznat hmyzu, poznat nejběžnější zástupce hmyzu - vyprávět o významu včel - uvést zástupce živočichů vyskytujících se v nejbližším okolí - podle obrázku popsat rostlinné tělo - rozlišit stromy, keře a byliny a uvést některé zástupce - uvést základní životní potřeby rostlin - poznat nejběžnější jehličnaté a listnaté stromy - poznat některé zástupce lesních plodů - poznat některé okrasné, pokojové rostliny a rostliny vyskytující se v nejbližším okolí - zvládat péči o pokojové rostliny **- znát vybrané zástupce rostlin a živočichů** - vlastními slovy vyjádřit význam lesa, jeho využití - poznat nejběžnější zástupce stromů v lese, lesních plodů a jiných rostlin a hub **- znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub** - ukázat a pojmenovat části lidského těla - ukázat a pojmenovat části obličeje - na modelu ukázat a pojmenovat některé základní lidské orgány - vyjmenovat smyslové orgány, na příkladech vysvětlit jejich význam pro život člověka - určit základní rozdíly mezi chlapcem a dívkou, mužem a ženou - být seznámen se základními životními funkcemi, pozorovat je **- znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích** - uvést příklady změn v přírodě vyvolaných člověkem a důsledky těchto změn - na příkladech uvést, čím člověk přírodě pomáhá a čím jí škodí **- vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují**	EV 1

- uvést základní pravidla bezpečného chování v přírodě **- dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody** - třídit odpad a vysvětlit význam třídění odpadu - chovat se v přírodě tak, aby ji chránil **- vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince**	 EV 3, EV 4

Učivo
ZÁKLADNÍ POZNATKY ZE ZEMĚPISU
Mapa, orientace na mapě podle barev; hranice kraje, republiky, sousední státy, vodstvo (oceány, moře, řeky, vodní plochy), horstvo, nížiny

Česká republika – poloha v Evropě, sousední státy

Kraje – náš kraj, sousední kraje

Naše obec – práce s mapou, vyhledávání významných bodů

Města – jejich vyhledávání na mapě ČR

Doprava – druhy dopravy a dopravních prostředků

Přírodní a kulturní zajímavosti regionu, památky

Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, živelní pohromy; chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom

Očekávané výstupy **7. – 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uvést, jakými barvami je na mapě značeno vodstvo, horstvo, nížiny - ukázat na mapě vodstvo, horstvo, nížinu (libovolně nebo podle zadaných kritérií) - rozlišit na mapě moře, řeku, menší vodní plochu **- orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny** - na mapě Evropy najít Českou republiku - na mapě ukázat hranice České republiky se sousedními státy - vyjmenovat sousední státy České republiky **- najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice** - pojmenovat kraj, v němž žijeme - najít na mapě České republiky kraj, v němž žijeme	

- podle mapy uvést názvy sousedních krajů - na mapě České republiky vyhledat města podle zadání **- vyhledat na mapě České republiky kraj (region) podle bydliště nebo místa školy** - uvést důležité objekty v obci a vysvětlit jejich význam (obecní úřad, škola, pošta, obchody, nádraží, zdravotní středisko apod. - vyhledat na mapě města významné body podle instrukcí (lékař, pošta, kostel, …) **- orientovat se na mapě města podle významných bodů** - vyjmenovat různé druhy dopravy a dopravních prostředků - pojmenovat dopravní prostředky podle obrázků - uvést příklady využití různých druhů dopravy - uvést příklady vlivu dopravy na životní prostředí **- vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí** - být seznámen s kulturními nebo přírodními zajímavostmi, památkami v regionu - uvést významné kulturní nebo přírodní zajímavosti, památky v regionu **- vědět o přírodních zvláštnostech a kulturních zajímavostech svého regionu** - uvést zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě **- uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě** - uvést živelné pohromy, které mohou zasáhnout jeho okolí - popsat vhodné a nevhodné chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom **- adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života**	EV 3

5.9 HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Týdenní časová dotace:	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vzdělávání je realizováno převážně v kmenových učebnách. Vzdělávání je často doplňováno didaktickými programy (kulturní akce, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 4, OSV 7.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění hudebních činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup k učení;

- postojem k chybě, jako nutnému prostředku k učení, posilujeme sebedůvěru a odstraňujeme zábrany žáků, které mohou souviset s obavami z vlastního neuspokojivého hudebního vyjádření;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při hudebních činnostech a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- mezi hudební činnosti zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji smyslového vnímání;

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- klademe důraz na orientaci žáků v zadání hudebních činností, čímž vedeme žáky k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při hudebních činnostech, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou a organizujeme hudební činnosti tak, aby si žáci uvědomovali nezbytnost a výhodnost dodržování a stanovování pravidel.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při hudebních činnostech cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

HUDEBNÍ VÝCHOVA	
Učivo Vokální a instrumentální činnosti - pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové, zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu, rytmus a pohyb, hra na tělo, hra na jednoduché nástroje, nástroje eglazu instrumentáře Poslechové činnosti - rozpoznávání tempa a rytmu, zpěvní hlasy (ženský, mužský, dětský), zvuk hudebních nástrojů, melodie a skladby určené dětem Hudebně pohybové činnosti - pochod podle hudebního doprovodu, pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, pohybový projev podle hudby – improvizace, hudebně relaxační techniky	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rytmizovat jednoduché slovní spojení a texty - vytleskat rytmus podle vzoru - napodobit jednoduchá dechová a hlasová cvičení - správně a hospodárně dýchat - zřetelně vyslovovat při rytmizaci říkadel i při zpěvu (podle svých individuálních možností) - zpívat uvolněně na základě svých dispozic - zazpívat jednoduchou melodii - zazpívat jednoduchou píseň **- zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem** **- naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat** - rytmizovat jednoduchá slovní spojení a texty pomocí Orffových nástrojů - používat rytmické nástroje při rytmizaci melodií a jednoduchých písní	

- užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem - rozlišovat jednoduché zvuky hudební i nehudební - napodobovat jednoduché zvuky hudební i nehudební - rozlišit mluvené a zpívané slovo - rozpoznat zvuky některých hudebních nástrojů - rozpoznat poslechem známé jednoduché melodie a písně - napodobovat vyslechnutou melodii, rytmus, říkadlo či jednoduchou píseň - rozlišovat hlas ženský, mužský a dětský - vhodně se chovat při poslechu hudby **- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé nehudební i hudební zvuky** **- soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby** - ovládat správné držení těla - zapojit do pohybu různé části těla - rytmizovat říkadlo či píseň hrou na tělo - rozlišit chůzi a pochod - vyjádřit své pocity pohybem - sladit pohyb se zpěvem a hudbou - relaxovat při poslechu hudby **- reagovat pohybem na hudbu**	OSV 7 OSV 4

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

<table>
<tr><td colspan="2">HUDEBNÍ VÝCHOVA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Učivo
Vokální a instrumentální činnosti - pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové, zpěv lidových a umělých písní přiměřeného rozsahu, rytmus a pohyb, hra na tělo, hra na jednoduché nástroje, nástroje Orffova instrumentáře

Poslechové činnosti - výška, síla, délka tónu, rozpoznávání tempa a rytmu, zpěvní hlasy (ženský, mužský, dětský), zvuk hudebních nástrojů, melodie a skladby určené dětem

Hudebně pohybové činnosti - pochod podle hudebního doprovodu, pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, pohybový projev podle hudby – improvizace, hudebně relaxační techniky</td></tr>
<tr><td>Očekávané výstupy
4. - 6. ročník</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td>Žák by měl:
- rytmizovat jednoduché slovní spojení a texty
- vytleskat rytmus podle vzoru
- napodobit jednoduchá dechová a hlasová cvičení
- správně a hospodárně dýchat
- zřetelně vyslovovat při rytmizaci říkadel i při zpěvu (podle svých individuálních možností)
- deklamovat říkadla
- zpívat uvolněně na základě svých dispozic
- zazpívat jednoduchou melodii
- zazpívat jednoduchou píseň
- zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem
- správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmizaci říkadel

- rozlišovat jednoduché zvuky hudební i nehudební</td><td></td></tr>
</table>

- napodobovat jednoduché zvuky hudební i nehudební - rozlišit mluvené a zpívané slovo - rozpoznat zvuky některých hudebních nástrojů - rozpoznat poslechem známé jednoduché melodie a písně - napodobovat vyslechnutou melodii, rytmus, říkadlo či jednoduchou píseň - rozlišit poslechem různou délku, výšku a sílu tónů - rozlišovat hlas ženský, mužský a dětský - vhodně se chovat při poslechu hudby **- poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách** **- rozlišit hudební a nehudební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší** **- soustředit se na poslech jednoduchých skladeb** - ovládat správné držení těla - zapojit do pohybu různé části těla - rytmizovat říkadlo či píseň hrou na tělo - rozlišit chůzi a pochod - vyjádřit své pocity pohybem - sladit pohyb se zpěvem a hudbou - relaxovat při poslechu hudby - zapojit se aktivně do jednoduchých tanečních her **- propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry**	OSV 4

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

HUDEBNÍ VÝCHOVA	
Učivo Vokální a instrumentální činnost – upevňování správných pěveckých návyků; zřetelná výslovnost, správné dýchání, lidové i umělé písně, rytmická cvičení a rytmizace říkadel, seznámení s hudebními pojmy, nota, notová osnova, hudební klíč, hudební doprovody; hra na tělo, nástroje Orffova instrumentáře Poslechové činnosti – rozpoznávání zvuků vybraných hudebních nástrojů, poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů, seznámení s významnými hudebními skladateli Hudebně pohybové činnosti – improvizovaný pohyb podle hudby, hudebně pohybové hry, základní taneční kroky jednoduchých tanců, relaxační techniky	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uplatňovat dovednosti a návyky při zpěvu - správně a hospodárně dýchat - zřetelně vyslovovat při rytmizaci říkadel i při zpěvu (podle svých individuálních možností) - deklamovat říkadla - zpívat uvolněně na základě svých dispozic **- využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu** - zazpívat vybrané písně - znát některé regionální písně **- interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně** - rytmizovat texty a říkadla hudebními nástroji, Orffovými nástroji - vytleskat rytmus podle vzoru, zahrát jej na Orffovy nástroje nebo vyjádřit hrou na tělo - rytmizovat písně hudebními nástroji, Orffovými nástroji **- doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje**	

- rozlišit při poslechu hudební nástroje - při poslechu rozlišit písně různých žánrů - relaxovat při poslechu hudby - rozpoznat poslechem známé melodie a písně - napodobovat vyslechnutou melodii, rytmus, říkadlo či píseň - rozlišit poslechem různou délku, výšku a sílu tónů - rozlišovat hlas ženský, mužský a dětský - vhodně se chovat při poslechu hudby - **soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů** - napodobit jednoduché kroky některých jednoduchých tanců a tanečních sestav - zvládnout základní kroky jednoduchého tanečku k písni - pohybovat se podle hudby, improvizovat - uplatňovat vhodné společenské chování při tanci - **zvládnout základní kroky jednoduchého tance**	OSV 4

5.10 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura a je vyučován samostatně.
Ve vzdělávacím předmětu Výtvarná výchova dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity a zkušenosti. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2	2	2	2	2	1+1	1+1	1+1	1+1

+1 – označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách nebo v herně školní družiny. Vzdělávání je často doplňováno tématickými vycházkami a výchovně vzdělávacími programy (exkurze, výstavy, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 1, OSV 7.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění výtvarných činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup k učení;

- postojem k chybě, jako nutnému prostředku k učení, posilujeme sebedůvěru a odstraňujeme zábrany žáků, které mohou souviset s obavami z vlastního neuspokojivého výtvarného vyjádření;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při výtvarných činnostech a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- mezi výtvarné činnosti zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji smyslového vnímání.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- klademe důraz na orientaci žáků v zadání učebních aktivit výtvarného zaměření, čímž vedeme žáky k analýze problémové situace, hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při výtvarných činnostech, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou a organizujeme výtvarné činnosti tak, aby si žáci uvědomovali nezbytnost a výhodnost dodržování a stanovování pravidel.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při výtvarných činnostech cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

VÝTVARNÁ VÝCHOVA	
Učivo Kresba – zobrazení skutečnost pomocí čar a bodů, liniová kresba různými materiály (tužkou, pastelkami, voskovými pastely, křídou, uhlem, tuší) Malba – vodové a temperové barvy, malování na papír, přírodniny, sklo, malba prsty, různými druhy štětců, základní dovednosti při práci se štětcem, rozvíjení smyslové citlivosti, představivosti a fantazie Prostorové tvoření - prostorové (plastické) vyjádření, uspořádání tvarů a jejich vzájemných vztahů v konkrétním trojrozměrném prostoru, práce s modelovací hmotou, moduritem Dekorativní práce – koláž, práce s papírem, textilií, přírodninami a další techniky Barvy - základní a podvojné (sekundární), barvy a jejich výrazové vlastnosti (barvy veselé a smutné) Prezentace výtvorů – výstavky, prohlížení, porovnávání s ostatními díly Hygiena, čistota a bezpečnost práce	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišovat a pojmenovat základní a některé doplňkové barvy - malovat vodovými barvami, temperami, suchým a voskovým pastelem - používat různé druhy štětců podle potřeby - malovat prsty - kreslit různým materiálem (tužkou, špejlí, uhlem aj.) - rozlišovat různé kvality linie (tenká, silná) - vymodelovat jednoduchý předmět z plastelíny, moduritu apod. - vytvořit jednoduchou koláž (nalepování různých druhů papírů, látek aj.)	

- výtvarně zpracovat přírodní materiál - nejjednodušším způsobem zobrazit skutečnost **- zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu** **- rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních** **- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech** - uplatňovat hygienické návyky, dbát na čistotu pracovního místa, ošacení a dodržovat zásady bezpečné práce	OSV 1

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

VÝTVARNÁ VÝCHOVA	
Učivo Kresba – zobrazení skutečnost pomocí čar a bodů, liniová kresba různým materiálem (tužkou, uhlem, pastelkami, voskovými pastely, křídou, tuší), kresba perem – perokresba Malba – vodové a temperové barvy, malování na papír, přírodniny, sklo, malba prsty, různými druhy štětců, rozvíjení smyslové citlivosti, představivosti a fantazie Prostorové tvoření - prostorové (plastické) vyjádření, uspořádání tvarů a jejich vzájemných vztahů v konkrétním trojrozměrném prostoru, práce s modelovací hmotou, moduritem, papírem, kartónem, keramickou hlínou, drátem, technika kašírování apod. Dekorativní práce – práce s papírem, textilií, přírodninami a další techniky Kompozice z různých materiálů – kombinované techniky, koláže Barvy - základní a podvojné (sekundární), barvy a jejich výrazové vlastnosti (barvy veselé a smutné), Písmeno a písmo ve výtvarném projevu, plakát Hygiena, čistota a bezpečnost práce	
Očekávané výstupy **4. – 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - míchat základní barvy - malovat vodovými a temperovými barvami na papír, přírodniny, sklo apod. - kreslit tužkou, uhlem, pastelem, křídou, tuší atd. - rozlišit jakou lineární stopu zanechávají pero, štětec, tužka, rudka, uhel - snažit se zachytit základní tvar zobrazovaného předmětu - kreslit (malovat) podle předlohy, podle skutečnosti	

- nakreslit obličej (portrét) a postavu se snahou zachytit proporce - ilustrovat čtenou nebo shlédnutou pohádku - vymodelovat jednoduchý předmět z keramické hlíny a glazurovat jej s využitím vlastní představivosti a fantazie - vytvořit plastický model z různých materiálů - pracovat s plochou – pokrýt plochu jako celek barvami a tvary - vytvořit koláž s vlepováním útržků novin, tapet, nálepek, látek a dalších materiálů i s využitím písma - výtvarně zpracovat přírodní materiály – např. dotvářením, nalepováním apod. - komunikovat o výtvoru vlastním i ostatních, o ilustracích - popsat svůj výtvor, popsat výtvor ostatních, popsat ilustraci - barevně vyjádřit své pocity a nálady **- uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu** **- rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě** **- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie** **- vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky)** - uplatňovat hygienické návyky, dbát na čistotu pracovního místa, ošacení a dodržovat zásady bezpečné práce	OSV 7

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

VÝTVARNÁ VÝCHOVA	
Učivo Kresba - kresba různými materiály (tužka, uhel, rudka, suchý pastel, pastelky, voskovky, tuš, fix), další úpravy kresby (lavírování, kolorování, …), fantazijní kresba; kresba portrétu, postavy; různé typy zobrazení (podhled, nadhled apod.); zdokonalování techniky kresby – šrafování, kontrast, kolorovaná kresba, kresba přírodnin Malba – techniky suché (pastelky, křídový pastel, olejový pastel), techniky mokré (akvarel, tempera, …), práce s různými druhy štětců podle potřeby, malba prsty, plošné kompozice s využitím barev, fantazijní malba, malba zátiší (využití přírodních motivů, předmětů denní potřeby Barvy - barvy základní a podvojné (sekundární), barvy teplé a studené, tmavé, světlé; vrstva barvy (barva lazurní, pastózní), odstín a tón barvy, míchání barev, harmonie, kontrast, působení barev, symbolika barev; objemové vyjádření námětu barvami; zapouštění, rozpíjení, stínování barev Perspektiva - popředí, pozadí, proporce, disproporce (nepoměr) Koláž - experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, vrstvení materiálů, tvarů a linií v ploše i prostoru Práce s fotografií, fotografickým materiálem – časopis; dotváření, koláž, kombinování, vrstvení, … Plastika – modelování z různých materiálů (hlína, těsto, modurit, keramika, kašírování …) Písmo – výrazové možnosti písma, písmo typografické, typy písma, plakát, reklama, obaly, kniha, časopis Hygiena, čistota a bezpečnost práce	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - správně pojmenovat, užívat barvy, míchat je - vrstvit barvy (barva lazurní a pastózní)	

- využít barevné vztahy, kontrasty, souzvuk barev, dominanci jednotlivých barev, výrazové možnosti barev a jejich kombinací - zachytit základní tvar zobrazovaného předmětu - využívat různých podob linie - zvládat základy figurální tvorby (proporce lidského těla) - rozlišovat jednoduché proporce a disproporce (nepoměr) - správně kompozičně rozvrhnout prvky na ploše - zobrazit vlastní fantazijní představy - rozlišit strukturu různých povrchů a rozmanitost tvarů - rozlišit pojmy linie, plocha, barva, tvar - vymodelovat předměty z keramické hlíny, naglazurovat - objemově zachytit reálný předmět (hlína, sádra, drát) - vytvořit kompozici v prostoru - vytvořit obrázkový a textový plakát, reklamu, obal apod. s využitím kresby, malby a písma - výtvarně zpracovat přírodní materiály – např. dotvářením, kombinací, dolepováním - vhodně komunikovat o výtvoru vlastním i ostatních, o uměleckých dílech a ilustracích - být tolerantní k rozdílným způsobům výtvarného vyjadřování - zvládat přípravu, postup a finální úpravy výtvarného vyjádření na dané téma - uvést možnosti uplatnění poznatků z výtvarné výchovy v praktickém životě - aplikovat poznatky z výtvarné výchovy na vlastní životní styl - uplatňovat hygienické návyky, dbát na čistotu pracovního místa, ošacení a dodržovat zásady bezpečné práce **- uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby** **- uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy** **- při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ** **- hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele**	OSV 1 OSV 1 OSV 7

5.11 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede je ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví Žáci si upevňují hygienické, stravovací a pracovní, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti, učí se odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	-	-	-	-	-	-	+1	+1	1	1

+1 – označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání je realizováno převážně v kmenových učebnách. Vzdělávání je často doplňováno výchovně vzdělávacími programy (exkurze, výstavy, programy vzdělávacích organizací aj.).

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 2, OSV 4, OSV 5, OSV 6, OSV 7, OSV 8, OSV 9, OSV 10, MV 1, MV 3.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit zdravovědného zaměření a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup žáků k učení;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při učebních aktivitách zdravovědného zaměření a jejich zkušenostmi z běžného praktického života;

- mezi učební aktivity zdravovědného zaměření zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji kognitivních a motorických funkcí.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- klademe důraz na orientaci žáků v zadání učebních aktivit zdravovědného zaměření, čímž je vedeme k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách zdravovědného zaměření, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- organizujeme učební aktivity zdravovědného zaměření tak, aby si žáci uvědomovali nezbytnost a výhodnost dodržování a stanovování pravidel;

- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách zdravovědného zaměření, čímž zprostředkováváme žákům poznání, že i udržování fyzického a psychického zdraví je podřízeno určitým pravidlům, a k jakým důsledkům může vést jejich narušování a nedodržování.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách zdravovědného zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků;

- rozšiřujeme obsahy pojmů jednotlivých volních vlastností, čímž vedeme žáky k pochopení, že volní vlastnosti jsou nezbytným předpokladem pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli lidské činnosti.

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ	
Učivo Vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Vztahy a soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnické skupiny Bezpečné chování, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi Výživa a zdraví, zásady zdravého stravování; vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví Tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny; význam pohybu pro zdraví Režim dne Relaxační techniky Ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy, bezpečné způsoby chování; preventivní a lékařská péče; chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě) Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání; šikana a jiné projevy násilí Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečné prostředí ve škole; ochrana zdraví při různých činnostech, ochrana člověka za mimořádných událostí	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vlastními slovy vyjádřit pochopení významu slov kamarádství a přátelství	

- na příkladech uvést znaky kamarádství, přátelství - uvést příklad pozitivního a negativního kamarádství - vyprávět o životě své rodiny - vyjmenovat členy rodiny a uvést jaké sociální role, práva a povinnosti mají jednotliví členové rodiny - uvést základní pravidla soužití a komunikace lidí v rodině, mezi vrstevníky - na příkladech uvést znaky manželství - uvést patologické jevy výchovy dětí (rodiči, prarodiči, v dětském domově, …) - prostředí školy, vztahy ve škole (mezi žáky a učiteli, žáky navzájem, …), pravidla ve škole **- vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny**	OSV 5 OSV 10 OSV 6
- vyjmenovat základní životní potřeby lidí obecně - na příkladech uvést možnosti naplňování jednotlivých potřeb ve shodě (v rozporu) se zdravím - uvést různé možnosti volnočasových aktivit - uvést příklady negativního trávení volného času - uvést své zájmy a koníčky, popsat trávení svého volného času **- chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím**	MV 3
- na příkladech uvést (rozlišit) znaky zdravého a nezdravého životního stylu - uvést význam pohybu pro zdraví - popsat zařazení pohybu a sportu do svého života - uvést a dodržovat zásady pro tělesnou i duševní hygienu - rozlišit (uvést) příklady správného a nesprávného režimu dne - popsat svůj denní režim - vyjmenovat nakažlivé infekční choroby, uvést jejich příznaky, možnosti (způsoby) léčby a prevence - uvést možnosti vzniku úrazů a jejich prevence - uvést zásady pomoci při úrazech, léčbě onemocnění - popsat návštěvu lékaře - uvést příklady bezstresového a stresového prostředí - uvést příklady příčin stresu - zklidnit se a relaxovat **- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže**	OSV 4

- uvést znaky (zásady) správné výživy a stravování - uvést znaky nesprávné výživy a stravování - sestavit vhodný jídelníček - vyjmenovat příklady ovoce, zeleniny, mléčných výrobků, výrobků z mouky - popsat své stravovací návyky **- znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy**	
- popsat a uvést na příkladech negativní a pozitivní chování ve skupině - uvést a dodržovat zásady komunikace s vrstevníky - respektovat názory vrstevníků - vyjadřovat své názory vhodnou formou - uvést zásady komunikace s neznámými lidmi - být seznámen s tím, proč nesmí bez svolení nikam odejít, především s neznámou osobou, otevírat byt cizí osobě, brát cokoli od neznámého, sdělovat cizí osobě adresu atd. - vyhodnotit na obrázcích a v modelových situacích možnou nebezpečnost situace při setkání s cizími lidmi a s pomocí návodných otázek popsat (předvést) správný způsob jednání v daných situacích - předvést rozhovor s neznámou osobou - uvést příklady konfliktních situací a možností jejich vzniku a prevence jejich vzniku - uvést způsoby řešení některých konfliktních situací - uvést možnosti odborné pomoci při řešení různých situací **- uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět, kde v případě potřeby vyhledat pomoc**	OSV 2 OSV 7 OSV 8 OSV 9
- být seznámen s vlivy konzumace návykových psychoaktivních látek na zdraví - vyjmenovat (popsat) některé patologické jevy podle svých možností (narkomanie, alkoholismus, patologické hráčství) - na příkladech uvést příčiny vzniku patologické závislosti - vlastními slovy jednoduše charakterizovat průběh patologické závislosti (znaky) - uvést (vlastními slovy podle svých možností vyjádřit) rizika patologických závislostí a jejich dopady na fyzické, psychické a sociální zdraví člověka **- uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy**	

- vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví - na příkladech uvést a svými slovy jednoduše popsat různé formy násilí, brutality a zneužívání - uvést příklady možných následků násilného chování - uvést znaky šikany **- zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí** - vyjmenovat důležitá telefonní čísla, napsat je, vytočit na telefonu **- použít důležitá telefonní čísla v případě potřeby pomoci** - uvést zásady chování při mimořádných událostech - uvést příklady mimořádných událostí **- řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech**	

5.12 TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací předmět Tělesná výchova umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti. Ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu, k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci, směřuje k eliminování nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů.
Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení mohou být v hodinách tělesné výchovy preventivně zařazována a využívána u všech žáků nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Vzdělávání je realizováno v relaxační místnosti, v tělocvičně TJ Sokol Frýdlant nad Ostravicí, ve sportovním a relaxačním centru Kotelna, na dopravním hřišti, na dvoře školy a v přírodě.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 3, OSV 4, OSV 8

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění učebních aktivit tělovýchovného zaměření pomocí vlastně zvolené strategie a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme aktivní přístup žáků k učení;

- postojem k chybě, jako nutnému prostředku k učení, posilujeme sebedůvěru a odstraňujeme zábrany žáků, které mohou souviset s obavami z vlastního neuspokojivého výkonu při tělovýchovných aktivitách;

- vedeme žáky k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž je směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při aktivitách tělovýchovného zaměření a jejich zkušenostmi z běžného praktického života;

- mezi učební aktivity tělovýchovného zaměření zařazujeme i takové, které napomáhají rozvoji kognitivních a motorických funkcí.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- klademe důraz na orientaci žáků v zadání učebních aktivit tělovýchovného zaměření, čímž je vedeme k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při učebních aktivitách tělovýchovného zaměření, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- organizujeme učební aktivity tělovýchovného zaměření tak, aby si žáci uvědomovali nezbytnost a výhodnost dodržování a stanovování pravidel;

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách tělovýchovného zaměření cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků;

- rozšiřujeme obsahy pojmů jednotlivých volních vlastností, čímž vedeme žáky k pochopení, že volní vlastnosti jsou nezbytným předpokladem pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli lidské činnosti.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ Význam pohybu pro zdraví – spontánní pohybové činnosti a hry, pohybový režim, délka a intenzita pohybu Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení Zdravotně zaměřené činnosti – tělovýchovné chvilky, dechová, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení, správné držení těla, zdravotně zaměřená cvičení Hygiena při Tv – osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv Bezpečnost při pohybových činnostech – v tělocvičně, na hřišti, v přírodě ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Pohybové hry – pohybové činnosti jednotlivce, dvojic a skupin, pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní, hry motivační, napodobivé, honičky Rytmická cvičení – vyjádření rytmu pohybem Kondiční cvičení – běh (hladký, s překonáváním překážek, běh po vymezené dráze), cvičení se švihadlem, cvičení s lavičkami Základy sportovních her – průpravné hry, základní manipulace s míčem (držení míče, hod jednoruč, chytání obouruč, kutálení), míčové hry a pohybové hry s míčem či jiným náčiním přiměřené hmotnosti a velikosti Turistika a pobyt v přírodě – chování v přírodě, chůze v terénu Pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, základní techniky pohybu a jízdy na sáňkách, na bobech, bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu a ledě ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ Organizace při Tv – základní organizační činnosti, pořadová cvičení Komunikace v Tv – základní odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností - smluvené povely a signály Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, her a soutěží Zásady sportovního jednání a chování – fair play

Očekávané výstupy 1. - 3. ročník	Průřezová témata
Žák by měl: - spontánně se pohybovat při různých pohybových hrách - aktivně se zapojit do pohybových a jednoduchých sportovních her - aktivně se zapojit do tělovýchovných chvilek ve vyučování - provádět dechová, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení - vyjádřit pohybem rytmus (písně, říkadla, básně) **- mít kladný postoj k pohybovým aktivitám**	OSV 3
- napodobovat jednotlivé činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost - provádět činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost podle pokynů - provádět základní protahovací cviky jednotlivých svalových skupin před pohybovou činností - provádět základní protahovací a uvolňovací cviky během a po pohybové činnosti **- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost**	
- napodobovat jednotlivé činnosti doprovázené základní terminologií - provádět činnosti podle pokynů a povelů základní tělovýchovné terminologie **- reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti**	
- provádět základní lokomoční pohyby – leh, sed, stoj, chůze (po dvou, po čtyřech), běh, skoky, poskoky, výskoky, přeskoky - při pohybových, sportovních hrách, pořadových cvičeních a dalších pohybových aktivitách se orientovat v prostoru - zvládat chůzi v terénu - dbát na správné držení těla při pohybových aktivitách i ve vyučování - manipulovat s míčem či jiným náčiním přiměřené velikosti a hmotnosti - hrát pohybové hry ve dvojicích, ve skupině - při pohybových hrách využívat určené náčiní a manipulovat s ním **- mít osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů**	OSV 3 OSV 8
- uvést a dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech v různém prostředí	

- uvést a dodržovat základní hygienické návyky při pohybových aktivitách - na příkladech uvést vhodné a nevhodné oblečení a obuv pro pohybovou činnost - dodržovat zjednodušená pravidla pohybových, sportovních her a dalších pohybových činností **- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách**	

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ Význam pohybu pro zdraví – spontánní pohybové činnosti a hry, pohybový režim, délka a intenzita pohybu Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení Zdravotně zaměřené činnosti – tělovýchovné chvilky, dechová cvičení, správné držení těla, zdravotně zaměřená cvičení, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení Hygiena při Tv – osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv Bezpečnost při pohybových činnostech – v tělocvičně, na hřišti, v přírodě ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Pohybové hry – pohybové činnosti jednotlivce, dvojic a skupin, pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní, hry motivační, tvořivé, napodobivé, honičky Rytmická cvičení – vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky Kondiční cvičení – běh (hladký, s překonáváním překážek, běh po vymezené dráze), cvičení se švihadlem, lanem, cvičení s lavičkami, cvičení na lavičkách, cvičení s plným míčem, se švédskými bednami Základy sportovních her – průpravné hry, základní manipulace s míčem (hod jednoruč, vrchní přihrávka jednoruč, chytání obouruč, dribling, střelba na branku, na koš), míčové hry a pohybové hry s míčem přiměřené hmotnosti a velikosti, hry se zjednodušenými či upravenými pravidly (vybíjená, kopaná) Základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí, kotoul vpřed, kotoul vzad, válení sudů Základy atletiky – průpravné atletické činnosti – varianty chůze, běhy – na krátké vzdálenosti, motivovaný vytrvalostní běh, skok do dálky, hod míčkem Turistika a pobyt v přírodě – chování v přírodě, chůze v terénu, ochrana přírody Pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, jízda na sáňkách, na bobech Rozvoj rychlostních schopností – běh na krátké vzdálenosti 10 – 30 metrů, běh se změnami směru, štafetové přeběhy, starty z různých poloh s výběhem do 10 metrů, hody a vrhy (rychlost pohybu paží), rychlé skoky, výskoky, poskoky, odrazová cvičení, drobné pohybové hry Rozvoj vytrvalostních schopností – chůze střídaná během, běh střídaný chůzí, souvislý běh za vodičem, štafeta na kruhové dráze, turistický pochod, cvičení s hudebním doprovodem, nepřetržité činnosti v rovnoměrném, nevysokém tempu po dobu 5 – 10 minut, intervalové činnosti 3

x 5 minut
Rozvoj koordinačních schopností –kotouly, přeskoky, cvičení rovnováhy, cvičení s náčiním (švihadla, tyče, míče), cvičení na trampolíně, přemísťování předmětů (zvedání, přenášení), manipulování s předměty, házení, vrhání, sportovní hry, překonávání překážek (slalomové dráhy, terénní překážky), různé druhy lokomocí, drobné pohybové hry, asymetrická cvičení
Rozvoj silových schopností – manipulace s náčiním přiměřené hmotnosti

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ
Organizace při Tv – základní organizační činnosti, pořadová cvičení
Komunikace v Tv – základní odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností, smluvené povely a signály
Pravidla jednoduchých osvojovaných pohybových činností, her a soutěží
Zásady jednání a chování – fair play
Měření a posuzování pohybových dovedností – základní pohybové testy, měření výkonů

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - na příkladech vysvětlit význam tělesné zdatnosti pro zdraví - provádět každý den pohybové aktivity různé délky a intenzity - aktivně se zapojovat do tělovýchovných chvilek ve vyučování, sestavit cviky pro tělovýchovnou chvilku - provádět dechová cvičení **- znát význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snažit se začleňovat pohyb do denního režimu** - provádět nápodobou různé zdravotně zaměřené činnosti – kompenzační, koordinační, relaxační a psychomotorická cvičení - dbát na správné držení těla při pohybové činnosti i při vyučování **- zařazovat do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením** - provádět základní gymnastická cvičení - provádět základní atletické činnosti - provádět cvičení pro rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností - manipulovat s míčem podle pokynů - hrát pohybové hry - hrát sportovní hry se zjednodušenými pravidly	

- pohybovat se v terénu různé obtížnosti různou rychlostí - orientovat se v terénu **- zdokonalovat základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností** **- zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla** - provádět pohybovou činnost podle určených pokynů - ovládat základní pokyny tělovýchovné terminologie **- reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti** - uvést zjednodušená pravidla některých pohybových a sportovních her - dodržovat zjednodušená pravidla sportovních her vybíjené a přehazované - na příkladech uvést hru v duchu fair play **- dodržovat pravidla her a jednat v duchu fair play** - napodobovat cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností - provádět cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností podle pokynů - vytvořit sestavu cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností - napodobovat uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti - provádět uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti podle pokynů - vytvořit sestavu uvolňovacích cviků po ukončení pohybové činnosti - provádět relaxační cvičení podle pokynů - v případě únavy využít relaxační, protahovací nebo uvolňovací cvik **- zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umět využívat cviky na odstranění únavy** - uvést a dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech v různém prostředí - uvést a dodržovat základní hygienické návyky při pohybových aktivitách - na příkladech uvést vhodné a nevhodné oblečení a obuv pro pohybovou činnost - dodržovat pravidla pohybových, sportovních her a dalších pohybových činností **- uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti**	OSV 3 OSV 8 OSV 4

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ Význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, pohybové aktivity Zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční programy, manipulace se zatížením Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí - průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, koncentrační, postřehová, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla, korekce jednostranného zatížení a jiná zdravotně zaměřená cvičení Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech − osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv, vhodné oblečení a obutí v nestandardním prostředí, improvizované ošetření a odsun raněného ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ Pohybové hry s různým zamřením, netradiční pohybové hry, pohybové hry s netradičním náčiním (např. vybíjená, přehazovaná, …) Gymnastika – kotoul vpřed, vzad, cvičení s náčiním a na nářadí Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – jednoduché tanečky a taneční sestavy Atletika – start nízký a vysoký, běh (rychlostní, vytrvalostní, na dráze, v terénu, překážkový, štafetový), hod míčkem, granátem, vrh koulí Sportovní hry s upravenými, zjednodušenými pravidly – fotbal, košíková (streetball), volejbal Turistika a pobyt v přírodě – základní poznatky z turistiky, přesun a chůze v terénu, základní turistické dovednosti, ochrana přírody Pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině a při pohybových aktivitách na sněhu, jízda na saních, bobech Rozvoj rychlostních schopností – běh na krátké vzdálenosti 10 – 30 metrů, běh se změnami směru, štafetové přeběhy, starty z různých poloh s výběhem do 10 metrů, prvky běžecké abecedy, hody a vrhy (rychlost pohybu paží), rychlé skoky, výskoky, poskoky, odrazová cvičení, drobné pohybové hry Rozvoj vytrvalostních schopností – chůze střídaná během, běh střídaný chůzí, souvislý běh za vodičem, štafeta na kruhové dráze, turistický pochod, cvičení s hudebním doprovodem, nepřetržité činnosti v rovnoměrném, nevysokém tempu po dobu 7 – 15 minut, intervalové činnosti 3 x 7 minut Rozvoj silových schopností – (vyplývá z obsahu učiva kondičních cvičení) – plné míče, švihadla, lano, malé míče, tyče, lavičky, žebřiny, bedny, překonávání překážek, úpolové hry, poskoky, výskoky, přeskoky Rozvoj koordinačních schopností – akrobatická cvičení, kotouly, přeskoky, cvičení rovnováhy, cvičení s náčiním (švihadla, míče),

přemísťování předmětů (zvedání, přenášení), manipulování s předměty, házení, vrhání, sportovní hry, překonávání překážek (slalomové dráhy, terénní překážky), různé druhy lokomocí, drobné pohybové hry, asymetrická cvičení ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ Komunikace v Tv – odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky Historie a současnost sportu – významné sportovní soutěže a sportovci Pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží, … Zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - provádět základní gymnastická cvičení - provádět základní atletické činnosti - provádět cvičení pro rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností - manipulovat s míčem podle pokynů - hrát pohybové hry. - hrát sportovní hry - pohybovat se v terénu různé obtížnosti různou rychlostí - orientovat se v terénu **- usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o zdokonalování základních lokomocí a pohybových dovedností** - provádět cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností podle pokynů - vytvořit sestavu cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností a předcvičit ji před spolužáky - provádět uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti podle pokynů - vytvořit sestavu uvolňovacích cviků po ukončení pohybové činnosti a předcvičit ji před spolužáky **- cíleně se připravit na pohybovou činnost a její ukončení** - provádět relaxační cvičení podle pokynů - vytvořit sestavu relaxačních cvičení - v případě únavy využít relaxační, protahovací nebo uvolňovací cvik **- využívat základní kompenzační a relaxační techniky**	OSV 3 OSV 4

- uvést zásady ošetření drobných poranění - předvést žádost o pomoc **- znát základní zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc** - uvést zásady bezpečného chování v přírodě a silničním provozu **- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu** - aktivně hrát pohybové hry - provádět gymnastická cvičení - provádět atletické činnosti - manipulovat s různými druhy míčů podle pokynů a názorných ukázek - hrát sportovní hry podle upravených zjednodušených pravidel - pohybovat se v terénu různé obtížnosti různou rychlostí - uvést zásady pohybu a bezpečnosti v přírodě v různých ročních obdobích **- zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech** **- snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti** - spolupracovat ve dvojicích, družstvech - respektovat názor druhých - respektovat fyzické schopnosti, dovednosti a možnosti ostatních spoluhráčů - na příkladech uvést práva a povinnosti hráče, rozhodčího a diváka při hrách, soutěžích a závodech **- dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách** - uvést pravidla některých her a podle těchto pravidel spolurozhodovat o výsledcích těchto her - uvést kritéria hodnocení dané pohybové činnosti - snažit se o co nejlepší provedení určených prvků pohybové činnosti a výkonů **- sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony**	OSV 8

5.12.1 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zdravotní tělesná výchova (ZTv) je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činnosti a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do ZTv se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení a má ozdravný účinek. Cílem je odstranění nebo alespoň zmírnění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.
Škola má žákům s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina) povinnost nabídnout ZTv jako alternativní formu tělesné výchovy. V případě potřeby na prvním i druhém stupni základního vzdělávání bude ZTv realizována v samostatných hodinách (předmět speciálně pedagogické péče), kam mohou být zařazeni žáci z různých ročníků.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ Konkrétní zdravotní oslabení – typy zdravotních oslabení, vlastní zdravotní oslabení Prevence – cvičení pro prevenci vzniku vadného držení těla Pohybový režim Vhodné oblečení a obutí pro ZTv Zásady správného držení těla – správné a vadné držení těla Dechová cvičení Vnímání pocitů při cvičení Nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) SPECIÁLNÍ CVIČENÍ Základní cvičební polohy – leh a jeho obměny, sed a jeho obměny, vzpor dřepmo, vzpor klečmo, vzpor ležmo, stoj, klony trupu, výpady, přímivé polohy paží napjatých, pokrčených a skrčených Základní technika cvičení – cvičení pro nejdůležitější oblasti těla : Oblast šíjová – držení hlavy, Oblast hrudníku – protažení prsních svalů, Oblast zad – pohyblivost páteře, sílení zádového svalstva, Oblast břicha – sílení břišních svalů, Oblast pánve – správná poloha pánve, Oblast chodidel – sílení svalstva plosky nohy Soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení – cviky pro ochablé držení těla, kulatá záda, zvětšené bederní prohnutí, zkrácené svaly dolních končetin, ochablé hýžďové svaly, ochablé břišní svaly, skoliotické držení těla, ploché nohy, oslabení a poruchy stavby dolních končetin Relaxační cvičení – celková a lokální Dechová cvičení **A Oslabení podpůrně pohybového systému -** *A 1 Poruchy funkce svalových skupin, A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení, A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany, A 4 Poruchy stavby dolních končetin* - Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových,

břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu
B Oslabení vnitřních orgánů - *B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému, B 2 Oslabení endokrinního systému, B 3 Obezit, a B 4 Oslabení vnitřních orgánů*
- Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení
C Oslabení smyslových a nervových funkcí - *C 1 Oslabení zraku, C 2 Oslabení sluchu, C 3 Neuropsychická onemocnění*
- Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI
Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy − s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišit (na obrázku, na jiné osobě) správné a nesprávné držení těla v různých polohách - napodobit správné držení těla v různých polohách **- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech** - napodobit správné cvičební polohy **- zaujímat správné základní cvičební polohy** - napodobovat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením - samostatně provádět některá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením **- zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením**	

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ Konkrétní zdravotní oslabení - typy zdravotních oslabení, vlastní zdravotní oslabení Prevence - cvičení pro prevenci vzniku vadného držení těla Pohybový režim Vhodné oblečení a obutí pro ZTv Zásady správného držení těla – správné a vadné držení těla Dechová cvičení Vnímání pocitů při cvičení Nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) SPECIÁLNÍ CVIČENÍ Základní cvičební polohy – leh a jeho obměny, sed a jeho obměny, vzpor dřepmo, vzpor klečmo, vzpor ležmo, stoj, klony trupu, výpady, přímivé polohy paží napjatých, pokrčených a skrčených Základní technika cvičení – cvičení pro nejdůležitější oblasti těla : Oblast šíjová – držení hlavy, Oblast hrudníku – protažení prsních svalů, Oblast zad – pohyblivost páteře, sílení zádového svalstva, Oblast břicha – sílení břišních svalů, Oblast pánve – správná poloha pánve, Oblast chodidel – sílení svalstva plosky nohy Soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení – cviky pro ochablé držení těla, kulatá záda, zvětšené bederní prohnutí, zkrácené svaly dolních končetin, ochablé hýžďové svaly, ochablé břišní svaly, skoliotické držení těla, ploché nohy, oslabení a poruchy stavby dolních končetin Relaxační cvičení – celková a lokální Dechová cvičení **A Oslabení podpůrně pohybového systému -** *A 1 Poruchy funkce svalových skupin, A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení, A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany, A 4 Poruchy stavby dolních končetin* - Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových,

břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu **B Oslabení vnitřních orgánů -** *B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému, B 2 Oslabení endokrinního systému, B 3 Obezit, a B 4 Oslabení vnitřních orgánů* - Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení **C Oslabení smyslových a nervových funkcí -** *C 1 Oslabení zraku, C 2 Oslabení sluchu, C 3 Neuropsychická onemocnění* - Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy − s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - popsat denní pohybový režim (svůj, správný, nesprávný) - provádět podle názoru speciální vyrovnávací cvičení související s vadným držením těla - samostatně počítat množství opakovaných cviků - provádět podle názoru speciální cvičení - provádět podle pokynů speciální cvičení - provádět samostatně speciální cvičení a korigovat techniku cvičení podle obrazu v zrcadle - znát jednoduché základní speciální cvičení **- zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele** - popsat a upozornit na příjemné a nepříjemné pocity při cvičení, pohybech, činnostech - znát jednoduché základní cviky, které jsou vhodné pro jeho typ oslabení - znát cviky, pohyby, činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením	

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. - 10. ročník

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ Základní druhy oslabení jejich příčiny a možné důsledky − typy oslabení, vlastní oslabení, základní pojmy osvojovaných činností Prevence a korekce oslabení Denní režim z pohledu zdravotního oslabení Soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení Nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) SPECIÁLNÍ CVIČENÍ Základní cvičební polohy - leh a jeho obměny, sed a jeho obměny, vzpor dřepmo, vzpor klečmo, vzpor ležmo, stoj, klony trupu, výpady, přímivé polohy paží napjatých, pokrčených a skrčených Základní technika cvičení – cvičení pro nejdůležitější oblasti těla : Oblast šíjová – držení hlavy, Oblast hrudníku – protažení prsních svalů, Oblast zad – pohyblivost páteře, sílení zádového svalstva, Oblast břicha – sílení břišních svalů, Oblast pánve – správná poloha pánve, Oblast chodidel – sílení svalstva plosky nohy Soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení – cviky pro ochablé držení těla, kulatá záda, zvětšené bederní prohnutí, zkrácené svaly dolních končetin, ochablé hýžďové svaly, ochablé břišní svaly, skoliotické držení těla, ploché nohy, oslabení a poruchy stavby dolních končetin Relaxační cvičení – celková a lokální Dechová cvičení **A Oslabení podpůrně pohybového systému -** *A 1 Poruchy funkce svalových skupin, A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení, A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany, A 4 Poruchy stavby dolních končetin* - Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu **B Oslabení vnitřních orgánů -** *B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému, B 2 Oslabení endokrinního systému, B 3 Obezit, a B 4 Oslabení vnitřních orgánů*

- Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení

C Oslabení smyslových a nervových funkcí - *C 1 Oslabení zraku, C 2 Oslabení sluchu, C 3 Neuropsychická onemocnění*

- Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně

VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy − s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - znát cvičení pro nejdůležitější oblasti těla a proti vadnému držení těla - samostatně provádět některá cvičení pro nejdůležitější oblasti těla a proti vadnému držení těla - znát speciální cviky pro své zdravotní oslabení, provádět je technicky správně a opakovat je v žádoucím počtu opakování, v žádoucím čase **- uplatňovat odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení** **- zařazovat do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usilovat o jejich optimální provedení** - poznat a znát činnosti, které nejsou žádoucí vzhledem k jeho zdravotnímu oslabení **- vyhýbat se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení**	

5.13 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Člověk a svět práce je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí.
Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.
Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a nářadí. Žáci jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi. Učivo celého vzdělávacího předmětu je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	3	3	3+2	4+1	4+1	4+1	5	5	6+2	6+2

+1, +2 - označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá v kmenových učebnách, ve cvičné kuchyni, polytechnické dílně, na školním pozemku, v počítačové učebně.

Zařazená průřezová témata a jejich okruhy

OSV 3, OSV 8, OSV 9

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému a správnému plnění pracovních činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem, čímž podporujeme jejich aktivní přístup k učení;

- postojem k chybě, jako nutnému prostředku k učení, posilujeme sebedůvěru a odstraňujeme zábrany žáků, které mohou souviset s obavami z vlastního neuspokojivého výkonu při pracovních činnostech;

- vedeme k propojování informací a rozšiřováním obsahu pojmů, čímž směřujeme žáky k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získanými při pracovních činností a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji jemné motoriky;

- koncipujeme pracovní náměty tak, aby žáci při jejich realizaci využívali pojmy z různých vzdělávacích oblastí;

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjíme tím, že:
- klademe důraz na orientaci žáků v zadání pracovních činnostech, čímž vedeme žáky k analýze problémové situace, k hledání řešení (ve spolupráci s učitelem).

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy pojmů při pracovních činnostech, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím a dáváme jim možnost aktivně a adekvátně využívat tyto pojmy ve vlastním sdělení a předávání informací.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- pracujeme s chybou a organizujeme pracovní činnosti tak, aby si žáci uvědomovali nezbytnost a výhodnost dodržování a stanovování pravidel.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při pracovních činnostech cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků;

- rozšiřujeme obsahy pojmů jednotlivých volních vlastností, čímž vedeme žáky k pochopení, že volní vlastnosti jsou nezbytným předpokladem pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli lidské činnosti.

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 1. – 3. ročník

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	
Učivo SEBEOBSLUHA Základní hygienické návyky, osobní hygiena, funkce a používání hygienických pomůcek Svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání oděvu, obouvání, zouvání a šněrování bot Běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění Péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí	
Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pravidelně si umývat ruce před jídlem, po jídle, po použití toalety, po výtvarných či praktických činnostech apod. - připravit si pracovní místo podle pokynů či požadavků učitele - uklidit si pracovní místo před svačinou i po ní, zavírat pití, schovávat svačinu či obaly od ní - hlídat si své věci, kontrolovat je a uklízet - mít pořádek ve své lavici i v jejím okolí - mít pořádek ve svých pomůckách (v aktovce, v pomůckách pro různé výchovy) - vrátit na své místo používané pomůcky či pracovní potřeby - uvést běžně používané hygienické pomůcky, jejich funkci a způsob použití - rozlišit vhodné a nevhodné chování při stolování - uklidit si po sobě nádobí, stravovací místo - pojmenovat příbory a určit k jakému jídlu se používají - používat správně příbor - dodržovat klid a čistotu při stravování **- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti** **- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí**	

- rozlišit vhodnost různého oblečení podle různého počasí - oblékat si oděvy vhodně podle počasí - oblékat si správně jednotlivé vrstvy oděvu - oblékat si oděvy s různým zapínáním (knoflíky, zip, suchý zip apod.) - skládat svlečené oděvy a ukládat je na správné místo - rozlišit obuv vhodnou pro různé příležitosti, do různého prostředí - obout si správně boty (levá, pravá)	OSV 9
- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	OSV 3

Učivo

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Různé drobné materiály a jejich užití – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie, aj.

Pracovní pomůcky a nástroje –funkce, využití

Jednoduché pracovní operace a postupy – stříhání, lepení, pracovní operace s provázkem – kličky, mašle, uzly

Hygiena, čistota a bezpečnost práce

Očekávané výstupy **1. - 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - popsat velikost, tvar, barvu různých druhů drobného materiálu - seřadit různé druhy drobného materiálu podle velikosti - porovnávat různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev - třídit různé druhy drobného materiálu **- třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev** - pojmenovat různé základní materiály - pojmenovat základní používané pomůcky a nástroje - využívat pomůcky a nástroje při tvořivé činnosti s jednoduchými materiály - mačkat, trhat, ohýbat, překládat a skládat papír - stříhat papír, textil - lepit papír, textil - obkreslit a vystřihnout jednoduchou šablonu - navlékat, svazovat, spojovat a propichovat různý materiál pomocí provázku, jehly, drátku - aranžovat, třídit a využívat přírodní materiál při tvořivé činnosti - hníst, mačkat, válet, koulet, vytahovat, vykrajovat, stlačovat, ubírat, uštipovat, rozdělovat, sušit, vařit modelovací hmotu, hlínu **- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami**	

- postupně provádět jednotlivé kroky pozorovaného pracovního postupu **- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů** - postupovat v jednotlivých krocích postupu podle slovního návodu nebo předlohy **- pracovat podle slovního návodu a předlohy**	

Učivo PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ Konstruktivní hry – skládačky, puzzle, kostky Stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční, sestavování jednoduchých modelů Práce s návodem, předlohou Montáž a demontáž jednoduchých předmětů	
Očekávané výstupy **1. – 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - sestavovat stavebnicové prvky - sestavit jednoduchý model podle návodu, předlohy - provést jednoduchou montáž a demontáž stavebnice - využívat při montáži stavebnice správné díly **- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi**	

Učivo PĚSTITELSKÉ PRÁCE Pozorování přírody – změny v jednotlivých ročních obdobích, plody a jejich využití Péče o rostliny – pokojové, na zahradě, zalévání, vhodné podmínky Zásady bezpečné práce s rostlinami	
Očekávané výstupy **1. – 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vyjmenovat jednotlivá roční období - vyjádřit změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích **- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popsat jeho výsledky** - uvést a dodržovat základy péče o pokojové rostliny – zalévání, umístění, otírání listů, odstraňování suchých listů a květů - uvést a dodržovat základy péče o nenáročné zahradní rostliny – zalévání, sběr plodů, hrabání listí, … **- pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě** - pojmenovat základní zahradní náčiní, uvést způsob jeho použití a využití **- používat lehké zahradní náčiní**	OSV 8

Učivo PRÁCE V DOMÁCNOSTI Základní vybavení kuchyně – pojmenování potřeb pro stolování, pojmenování domácích spotřebičů a dalších pomůcek v kuchyni Potraviny – výběr a nákup potravin pro přípravu konkrétního pokrmu, skladování potravin Stolování – jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami Drobné úklidové práce - utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání	
Očekávané výstupy **1. – 3. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - podle návodu nebo názorné ukázky připravit jednoduchý pokrm podle jednotlivých kroků **- připravit jednoduchý pokrm** - pojmenovat jednoduché potřeby pro stolování (příbory, talíře, …) - vhodně upravit a připravit potřeby pro stolování **- upravit stůl pro jednoduché stolování** - uvést zásady chování při stolování **- chovat se vhodně při stolování** - pojmenovat základní vybavení kuchyně (spotřebiče, pomůcky pro vaření apod.) - znát umístění základního vybavení ve cvičné kuchyňce **- orientovat se v základním vybavení kuchyně** - utírat prach - umývat malé kusy nádobí	

- mýt znečištěnou podlahu - vysávat podlahu - uklidit po sobě pracovní místo nebo způsobené znečištění **- zvládat drobné úklidové práce**	

Vzdělávací obsah

1. stupeň – 4. – 6. ročník

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	
Učivo SEBEOBSLUHA Základní hygienické návyky, osobní hygiena, funkce a používání hygienických pomůcek Svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání oděvu, obouvání, zouvání a šněrování bot Běžná údržba oděvu a obuvi, ukládání, čištění Péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí	
Očekávané výstupy **4. - 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pravidelně si umývat ruce před jídlem, po jídle, po použití toalety, po výtvarných či praktických činnostech apod. - připravit si pracovní místo podle pokynů, požadavků učitele či podle rozvrhu nebo plánované činnosti - uklidit si pracovní místo před svačinou i po ní, zavírat pití, schovávat svačinu či obaly od ní - hlídat si své věci, kontrolovat je a uklízet - mít pořádek ve své lavici i v jejím okolí - mít pořádek ve svých pomůckách (v aktovce, v pomůckách pro různé výchovy) - vrátit na své místo používané pomůcky či pracovní potřeby - uvést běžně používané hygienické pomůcky, jejich funkci a způsob použití - rozlišit vhodné a nevhodné chování při stolování - uklidit si po sobě nádobí, stravovací místo - pojmenovat příbory a určit k jakému jídlu se používají - používat správně příbor - dodržovat klid a čistotu při stravování **- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti** **- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí**	OSV 3

- oblékat si oděvy vhodně podle počasí - oblékat si správně jednotlivé vrstvy oděvu - oblékat si oděvy s různým zapínáním (knoflíky, zip, suchý zip apod.) - skládat svlečené oděvy a ukládat je na správné místo - rozlišit obuv vhodnou pro různé příležitosti, do různého prostředí - obout si správně boty (levá, pravá) - obout si boty s různým zapínáním (suchý zip, přezky, zip) **- zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání**	OSV 9

Učivo

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Vlastnosti materiálu a jeho užití – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie, aj.

Pracovní pomůcky a nástroje – pojmenování, funkce, využití

Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

Lidové zvyky, tradice, řemesla – užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů

Hygiena, čistota a bezpečnost práce

Očekávané výstupy
4. - 6. ročník

Žák by měl:

- mačkat trhat, ohýbat, překládat a skládat papír
- stříhat po čáře
- stříhat papír, textil
- lepit papír, textil
- navlékat, svazovat, spojovat a propichovat různý materiál pomocí provázku, jehly, drátku
- vázat mašle, uzly, splétat copy
- vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru, kartonu, přírodních materiálů
- dodržovat jednotlivé kroky pracovního postupu při výrobě
- aranžovat, dotvářet, třídit přírodní materiál
- hníst, mačkat, válet, koulet, vytahovat, vykrajovat, stlačovat, ubírat, uštipovat, rozdělovat, sušit, vařit hlínu, těsto, modurit
- **pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu**

- zpracovat si vlastní výrobek z různého materiálu
- **využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii a prvky lidových tradic**

- uvést využití pracovních pomůcek, nástrojů a náčiní vzhledem k různým druhům materiálu a popsat práci s nimi
- **volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu**

- uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce
- uklízet si své pracovní místo a pomůcky kdykoli během práce podle potřeby
- uklidit si své pracovní místo a pomůcky po dokončení práce
- **udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce**

Učivo PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ Konstruktivní hry – skládačky, puzzle, kostky Stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční, sestavování jednoduchých modelů Práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem Montáž a demontáž jednoduchých předmětů	
Očekávané výstupy **4. – 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - sestavovat stavebnicové prvky - provést montáž a demontáž stavebnice - využívat při montáži stavebnice správné díly **- spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty** **- provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž** - podle slovního návodu, předlohy nebo náčrtu sestavit ze stavebnice jednoduchý model **- pracovat podle slovního návodu, předlohy** **- udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce**	

Učivo PĚSTITELSKÉ PRÁCE Základní podmínky pro pěstování rostlin – půda, výživa rostlin, světlo, zalévání Pěstování rostlin – v místnosti, na zahradě Pěstování pokojových rostlin – podmínky pro pěstování Zásady bezpečné práce s rostlinami a na zahradě	
Očekávané výstupy **4. – 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uvést základní podmínky pro pěstování vybraných rostlin - uvést a dodržovat postupy pěstování vybraných rostlin- umístění, zalévání, hnojení, … - pozorovat změny u pěstovaných rostlin – růst, květenství, vadnutí, schnutí, … **- znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin** **- ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny** - pojmenovat pěstitelské pomůcky nástroje a náčiní, uvést jejich využití a používat je při pěstitelských činnostech **- volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní** - vyjmenovat některé léčivé a jedovaté rostliny - poznat některé léčivé a jedovaté rostliny **- vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách** - uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce **- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě**	OSV 8

Učivo PRÁCE V DOMÁCNOSTI Základní vybavení kuchyně – pojmenování potřeb pro stolování, pojmenování domácích spotřebičů a dalších pomůcek v kuchyni Potraviny – výběr a nákup potravin, skladování potravin Stolování – jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Práce s drobným kuchyňským náčiním, bezpečnost při zacházení s kuchyňskými pomůckami Drobné úklidové práce - utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání, praní drobného prádla	
Očekávané výstupy **4. – 6. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pojmenovat základní vybavení kuchyně - uvést možnosti využití jednotlivého vybavení kuchyně - **znát základní vybavení kuchyně** - připravit si seznam surovin na přípravu pohoštění - upravit vhodně stůl pro jednoduché pohoštění - **připravit jednoduché pohoštění** - uvést základní zásady správné výživy - uvést příklady zdravých a nezdravých potravin - třídit potraviny zdravé a nezdravé - **uplatňovat zásady správné výživy** - uvést zásady chování při stolování - **dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování** - pojmenovat kuchyňské nástroje a pomůcky	

- uvést způsob práce a využití jednoduchých kuchyňských nástrojů **- zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji** - uvést způsob udržování pořádku v bytě, ve třídě - uvést postup uklízení různého nepořádku - zametat, vytírat, umývat nádobí, utírat prach, vysávat, prát drobné prádlo **- vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě** - dodržovat postup a pomůcky při čištění pracovních ploch **- udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch** - uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti **- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti**	

Vzdělávací obsah

2. stupeň – 7. – 10. ročník

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	
Učivo PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY Materiály − vlastnosti, užití v praxi (dřevo, kov, plasty) Pracovní pomůcky − nářadí a nástroje pro ruční opracování Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce Řemesla a tradice Základní dovednosti ručních prací – šití, přišívání, zašívání, sešívání, vyšívání, splétání, textilní batikování; Základní ruční stehy, oprava, žehlení textilií, přišívání knoflíků	
Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozpoznávat základní druhy materiálů - pojmenovat různé materiály, uvést jejich vlastnosti, možnosti zpracování a využití - vytvářet jednoduché kompozice s přírodními materiály - uvést základní informace o vlastnostech, způsobu zpracování a možnostech využití různých materiálů - pojmenovat nářadí a náčiní - vysvětlit funkci a užití nástrojů, nářadí a pomůcek - používat adekvátní nářadí a náčiní při zpracování různých materiálů **- rozlišovat různé druhy materiálů** **- získat základní vědomosti materiálech, nástrojích a pracovních postupech** - zvládnout základní postupy při opracování různých materiálů - zhotovovat výrobky z různých materiálů podle pokynů nebo návodu - dodržovat jednotlivé kroky podle pracovních postupů, návodů při výrobě	

- rozvrhnout si jednotlivé kroky postupu pracovní činnosti - organizovat svoji pracovní činnost - používat základní ruční stehy (do různých materiálů – textil, karton, papír, …) - opravit jednoduchým způsobem vady na textilii, vyžehlit textilii - přišít knoflík - sešít dva kusy látek - vytvořit jednoduchý textilní výrobek **- zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu** **- orientovat se v jednoduchých pracovních postupech, návodech** - vybrat vhodné materiály pro zpracování určitého výrobku - pro zpracování materiálů využívat vhodné pracovní nástroje, nářadí a pomůcky **- vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky** - uvést hlavní zásady bezpečnosti a hygieny, zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím **- dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím**	

Učivo PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ Stavebnice – konstrukční, elektrotechnické; sestavování modelů; montáž a demontáž Práce s návodem, předlohou	
Očekávané výstupy **7. – 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vysvětlit funkci a užití nástrojů, nářadí a pomůcek - sestavovat prostorové modely z kartonu - při sestavování dodržovat jednotlivé kroky podle návodu nebo plánu **- sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model** - provádět jednoduché montážní a demontážní práce se stavebnicí - sestavovat obtížnější modely z konstrukční stavebnice - při sestavování dodržovat jednotlivé kroky podle návodu nebo plánu **- zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi** - být seznámen s údržbou jednoduchých předmětů a zařízení (např. pracovních pomůcek, jízdního kola) - udržovat a uchovávat pracovní pomůcky, nástroje a zařízení **- provádět údržbu jednoduchých předmětů** - uvést zásady bezpečnosti a hygieny práce **- dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy**	**OSV 9**

Učivo PĚSTITELSKÉ PRÁCE Základní podmínky pro pěstování rostlin – půda a její zpracování, voda, umístění, světlo, … Zelenina – osivo, sadba, sběr plodů, pěstování vybraných druhů zeleniny Okrasné, pokojové rostliny - pěstování, využití květin v exteriéru a interiéru, aranžování a jednoduchá vazba květin Ovocné stromy – pojmenování, způsob pěstování, sběr, třídění a využití plodů Léčivé rostliny, koření – pěstování vybraných léčivých rostlin, léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté, alergie Chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu, kontakt se zvířaty	
Očekávané výstupy **7. – 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - uvést a dodržovat postupy pěstování vybraných rostlin- umístění, zalévání, hnojení, … **- volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin** - vyjmenovat různé druhy zeleniny - pojmenovat různé druhy zeleniny - uvést a dodržovat hlavní zásady pěstování zeleniny a dalších rostlin - volit vhodné pracovní postupy při pěstování zeleniny **- znát hlavní zásady pěstování zeleniny** - vyjmenovat různé druhy ovoce - pojmenovat různé druhy ovoce **- znát běžné druhy ovoce** - vyjmenovat některé běžné léčivé a jedovaté rostliny - poznat některé léčivé a jedovaté rostliny	

- uvést využití některých léčivých rostlin **- seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin** - jednoduchým způsobem vázat a aranžovat rostliny, květiny - pěstovat rostliny v interiéru na vhodném místě - ošetřovat rostliny – odstraňovat uschlé listy, květy, kontrolovat množství zálivky **- pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě** - pojmenovat pracovní pomůcky, uvést možnosti a způsoby jejich použití a využití - skladovat pracovní pomůcky na vhodném k tomuto účelu určeném místě - čistit a udržovat pracovní pomůcky **- používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě** - vyjmenovat drobná zvířata určená k chovu v domácnosti - uvést základní podmínky pro chov zvířat - uvést základní zásady chovu zvířat a bezpečného kontaktu s nimi **- vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty** - uvést zásady bezpečnosti a hygieny práce na zahradě **- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě**	

Učivo
PRÁCE V DOMÁCNOSTI
Údržba a úklid v domácnosti - úklidové prostředky, postupy; bezpečnost při styku s čisticími prostředky

Údržba oděvů a textilií - postupy

Prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi

Elektrické spotřebiče - funkce a užití, ovládání, ochrana a údržba, bezpečnost provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

Kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu

Potraviny – výběr a nákup potravin, trvanlivost potravin, zdravé potraviny, skupiny potravin

Příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů, zásady zdravé výživy

Úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování, zdobné prvky a květiny na stole

Očekávané výstupy **7. - 10. ročník**	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pojmenovat základní kuchyňský inventář, uvést možnosti jeho využití a adekvátně jej používat - pojmenovat kuchyňské spotřebiče, uvést možnosti jejich využití a bezpečně je používat **- používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče** - vybrat recept pro přípravu pokrmu v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržovat jednotlivé kroky postupu při přípravě pokrmu - kontrolovat trvanlivost potravin **- připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy**	

- uvést základní zásady a principy stolování a obsluhy u stolu - připravit stolování pro různé příležitosti - obsloužit stolující **- dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu** - provádět základní činnosti v domácnosti – vytírat podlahu, utírat prach, vysávat, umývat nádobí - provést odpovídající domácí práce podle situace **- zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti** - určit vhodné prostředky pro různé práce v domácnosti - uvést způsob a zásady používání různých prostředků **- používat vhodné prostředky při práci v domácnosti** - uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni - uvést hlavní zásady zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky **- dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky**	

6. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ZŠS II

(pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami)

6.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Školní vzdělávací program je zaměřen na vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.
Vzdělávání těchto žáků je velmi náročné. Tito žáci mají tak závažné mentální postižení zpravidla spojené i s dalšími závažnými poruchami motoriky, komunikačních schopností a s dalším zdravotním omezením, že je nutné, aby byli vzděláváni na základě speciálně upraveného vzdělávacího programu. Vlastní obsah vzdělávání žáků s nejtěžšími formami zdravotního postižení je sebeobsluha, hygiena a stravování. Snahou při vzdělávání v přizpůsobených podmínkách a za odborného speciálně pedagogického vedení je, aby si žáci osvojovali elementární vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní získat určitou míru soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života těchto žáků i jejich nejbližšího okolí.
Pro vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením je charakteristické individualizované vyučování. Pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán.
Vzdělávací program pro žáky s těžkými formami mentálního postižení je plně prostupný se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a v případě akcelerace vývoje rozumových schopností žáka je vhodné jeho převedení do jiného vzdělávacího programu.
Ve škole vytváříme optimální podmínky pro vzdělávání žáků ZŠS, které spočívají především v přátelské atmosféře, klidném, nestresujícím a bezpečném prostředí.

6.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovné a vzdělávací strategie jsou společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti a aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.
Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je vedeno snahou o to, vybavit je souborem elementárních klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a která jim umožní najít vhodnou formu komunikace a soužití s jejich okolím. Utváření klíčových kompetencí tvoří základ dalšího rozvoje žáků a jejich integrace do společnosti.
Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají mezipředmětovou podobu a lze je získat jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity pedagogických pracovníků a žáků ve vyučování.
Vzhledem k závažnému poškození kognitivních funkcí u žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní.

Elementárních kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Výchovné a vzdělávací strategie vymezené na úrovni školy se staly východiskem pro výchovné a vzdělávací strategie, které jsou vymezeny na úrovni jednotlivých vzdělávacích oblastí.

KOMPETENCE K UČENÍ

Rozvíjíme tím, že:

- vedeme žáky k samostatnému plnění učebních aktivit a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- propojujeme informace a rozšiřujeme obsahy pojmů, čímž žáky směřujeme k nacházení vztahů a souvislostí mezi informacemi získávanými při výuce a zkušenostmi žáků z běžného praktického života;

- učební aktivity koncipujeme tak, aby s naplňováním očekávaných výstupů byly současně plněny i cíle maximálního rozvoje kognitivních funkcí žáků.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Rozvíjíme tím, že:

- vytváříme modelové situace, vycházející z běžných praktických zkušeností žáků, čímž jim poskytujeme příležitost řešit podobné problémové situace na základě nápodoby a opakování.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Rozvíjíme tím, že:

- vedeme žáky k poznání, co všechno může být zdrojem informací a sdělení, jak rozmanité vyjádření vlastního sdělení a předávání informací může být a napomáháme porozumění obsahu sdělení.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ, KOMPETENCE OBČANSKÉ

Rozvíjíme tím, že:

- vedeme žáky k poznání, co všechno probíhá podle určitých pravidel, že pravidla mají vždy svůj význam a že porušení nebo nedodržení pravidel vždy vede k nějakým důsledkům.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Rozvíjíme tím, že:

- v celém výchovně vzdělávacím procesu klademe důraz na rozvoj některých volních vlastností žáků (např. sebeovládání, samostatnosti, iniciativnosti aj.) jako nezbytného předpokladu pro dosažení stanovených záměrů v jakékoli účelné lidské činnosti.

7. UČEBNÍ PLÁN

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací předměty										
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
		týdenní časová dotace										celkem
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10+10
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Zdravotní tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	20+10
Disponibilní časová dotace		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Celková časová dotace		21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210

7.1 POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

- Disponibilní časová dotace je využita k posílení časové dotace některých vzdělávacích předmětů nad rámec závazného minima.
- Vzdělávací předmět Zdravotní tělesná výchova je realizován jako samostatný předmět a je určen všem žákům na vyrovnání pohybového deficitu a jejich potřeby korektivních cvičení.
- Rehabilitační tělesná výchova je alternativní formou zdravotní tělesné výchovy a může být zařazena pro žáky na základě doporučení odborného lékaře.

+1 , +2– označení pro disponibilní časovou dotaci

7.2 NÁZVY A ZKRATKY PŘEDMĚTŮ

Rozumová výchova	Rv
Řečová výchova	Řv
Smyslová výchova	Sv
Hudební výchova	Hv
Výtvarná výchova	Vv
Tělesná výchova	Tv
Zdravotní tělesná výchova	ZTv
Rehabilitační tělesná výchova	RTv
Člověk a svět práce	Čsp

8. UČEBNÍ OSNOVY

Jednotlivé vzdělávací předměty jsou koncipovány tak, aby respektovaly výrazné opoždění psychomotorického vývoje žáků a svým vzdělávacím obsahem podporovaly především rozvoj komunikačních a pohybových dovedností zejména v oblasti motoriky, sebeobsluhy, jednoduchých pracovních aktivit a zájmů, rozvíjely tak v co největší možné míře jejich osobnost.
Vzdělávací obsah vzdělávacích předmětů je upraven tak, aby umožňoval žákům realizovat jejich rozvojový potenciál. Tvoří očekávané výstupy a učivo.
Očekávané výstupy jsou konkrétními výstupy vzdělávání, mají činnostní povahu a jsou zaměřené prakticky. Jsou formulovány tak, aby se k nim žáci co nejvíce přiblížili, ale nelze předem předpokládat, že jich všichni dosáhnout.
Očekávané výstupy vymezené v RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (ve vzdělávacích obsazích jednotlivých vzdělávacích předmětů jsou zvýrazněny tučným písmem) byly na úrovni ŠVP rozpracovány do dílčích výstupů, jejichž zvládnutím by žák měl postupně dosáhnout naplnění výstupů očekávaných.
Tento školní vzdělávací program je východiskem pro tvorbu individuálních vzdělávacích plánů jednotlivých žáků.

8.1 ROZUMOVÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Rozumová výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a komunikace a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah Rozumové výchovy je zaměřen na rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možnou úroveň. Vzdělávací obsahy jednotlivých tematických okruhů se vzájemně prolínají.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách, relaxační místnosti a počítačové učebně.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému plnění učebních aktivit zaměřených na rozvoj rozumových schopností žáků a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji kognitivních funkcí;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy na rozvoj rozumových schopností, vycházející z běžných praktických zkušeností žáků, čímž jim poskytujeme příležitost řešit podobné problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci rozvoje rozumových schopností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách na rozvoj rozumových schopností stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách na rozvoj rozumových schopností cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

ROZUMOVÁ VÝCHOVA
Učivo ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ Vlastní osoba - znát a používat vlastní jméno, oslovení; části těla a jejich pojmenování; sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví Rodina - členové rodiny, jména členů rodiny Škola - třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky, vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec - dívka), učitelé Prostorová orientace; časová orientace - roční období, části dne, jednoduchý strukturovaný rozvrh Poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti Třídění a řazení předmětů podle různých kritérií Sociální čtení - poznávání běžně používaných symbolů Sociální počty - poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků Psychomotorické hry
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- reagovat na oslovení jménem, znát své jméno** **- pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat** - ukázat a případně pojmenovat části těla jiné osoby, vyobrazené postavy - rozlišovat pohlaví - znát pojmy: chlapci, děvčata, muž, žena, paní, pán - vyjádřit své pocity, náladu, potřeby, zdravotní potíže **- znát členy své rodiny** - znát jména členů své rodiny

- znát členy širší rodiny - babička, dědeček aj., popřípadě jejich jména
- být seznamován s pojmy, používané k vyjádření vztahů a pocitů mezi lidmi a k lidem - Kdo mě má rád, koho mám rád, líbí se mi, kamarád, pomáhat si aj.
- orientovat se ve třídě a v budově školy
- reagovat na jména učitelů a spolužáků, popřípadě je aktivně používat
- **poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem**
- adekvátně používat potřebné školní pomůcky
- poznávat běžné předměty (hygienické potřeby, nádobí, oděv, nábytek, dopravní prostředky, hračky aj.)
- poznávat různé činnosti (jíst, umývat se, kreslit, oblékat se aj.)
- poznávat jednotlivé druhy ovoce a zeleniny
- poznávat různé druhy rostlin (květiny, stromy)
- poznávat některé živočichy
- poznávat zboží podle obalu
- poznávat běžně používané symboly a piktogramy: WC, doprava, nemocnice aj.
- být seznamován s pojmem peníze a jejich funkcí
- třídit a řadit objekty podle různých kritérií
- **řadit obrázky podle zadaných kritérií**
- **vnímat různé podněty a reagovat na ně**
- **orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor**
- **poznat a používat předměty denní potřeby; uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti**
- **vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže**

Učivo

ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI

Manipulační činnosti

Analýza a syntéza - puzzle, obrázkové kostky, rozstříhané obrázky, řazení předmětů podle předlohy, mozaiky, navlékání korálků, koláže atd.

Základní časové vztahy - nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra

Orientace v čase - denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období

Vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce), konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce (barva, počet, negace, příčinné souvislosti)

Nácvik čtení - globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty

Poznávání a rozlišování předmětů podle různých znaků

Představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslic

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- pozorně sledovat krátké vyprávění, poslouchat hudbu, sledovat televizní pořad, film aj.
- samostatně plnit jednoduchá zadání
- **koncentrovat se na určitou činnost**
- být seznamován s pojmy, případně používat pojmy, vyjadřujícími časové souvislosti - včera, dnes, zítra, dříve, později, ráno, večer, v noci, bylo, je, bude, pozdě, brzy aj.
- být seznamován s pojmy příčinných souvislostí - proč?protože, případně je používat
- přiřazovat konkrétní objekty (reálné předměty, obrázky, fotografie...) ke skupině se zobecňujícím názvem (hruška, jablko = ovoce aj.), třídit konkrétní objekty do skupin podle kritéria zobecňování (potraviny, nádobí, nábytek aj.), případně používat nejběžněji používané zobecňující pojmy
- přivádět příklady konkrétních objektů jednotlivých skupin se zobecňujícím názvem (ovoce = hruška, jablko,..; nábytek, stůl, židle,... aj.)
- používat pojmy k vyjádření negace - je, není, bylo, nebylo, mám, nemám, chci, nechci

- být seznamován s pojmy kvantitativních vztahů - všechno, nic, hodně, málo, velký, malý, větší, menší; případně je používat
- používat pojem 1, 2,... k vyjádření množství
- používat číslice 1, 2,... k vyjádření počtu při různých manipulačních činnostech
- **přiřazovat číslice počtu prvků**
- zapamatovat si krátkou říkanku, básničku, roupočítadlo
- podle návodných otázek reprodukovat krátký text nebo vyprávět - Co jsme viděli?, Co jsme dělali? Co jsme měli k obědu? Kde jsme včera byli? aj.
- zapamatovat si dvě - tři slova (paměťová cvičení)
- **rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků**
- být seznamován s pojmy vyjadřujícími prostorové vztahy - nahoře – dole, nahoru – dolů, nad – pod, vpředu - vzadu, na začátku - na konci - uprostřed, první - poslední, případně je používat
- jmenovat obrázky zleva doprava v jedné řadě i ve více řadách
- poznávat a určovat změny rozdíly v obrázcích - Co chybí? Co přibylo? Co se změnilo?
- obracet stránky v knize, by měl zvládnout orientaci v řazení stránek v knize
- rozkládat celek na části a skládat jej z části, poznat celek z částí
- napodobovat směr a polohu objektů při řazení, skládání a umísťování na určené místo
- porovnávat objekty a používat pojmy stejné - není stejné
- **zvládnout složení dějových obrázků**
- **orientovat se na stránce, na řádku**
- **číst vybraná písmena a krátká slova**
- **opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text;, vyprávět podle obrázku**

Učivo

ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH ČINNOSTÍ

Rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů

Uvolňovací cvičení - cvičení paže, lokte, zápěstí, cvičení dlaní a prstů na obou rukou, tvoření špetky, manipulační činnosti s předměty

Oblouky - horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky - provádět houbou na tabuli, křídou, prstem, voskovkami, pastelkami tužkou, štětcem aj.

Písmena - pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu

Hůlkové písmo

Číslice

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- provádět dle nápodoby uvolňovací cviky
- **uchopit a podržet podaný předmět**
- **uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní**
- dodržovat správné držení psacího náčiní
- dodržovat základní hygienické návyky při psaní
- poznávat, rozlišovat a třídit jednoduché geometrické tvary
- **poznat základní geometrické tvary**
- uchopit předměty do celé ruky, do špetky, do dvou prstů
- čmárat prstem do písku, krupice, voskovkami, křídou, pastelkami, tužkou
- zvládat horní a dolní oblouk oběma směry
- zvládat svislé čáry shora dolů, zdola nahoru
- zvládat kroužení do tvaru kruhu vpravo, vlevo
- zvládat kroužení do tvaru oválu
- zvládat dva spojené horní oblouky

- zvládat odstředivé čáry a dostředivé čáry
- zvládat vlnovku
- zvládat šikmé čáry shora dolů a zdola nahoru
- zvládat smyčku nahoru a smyčku dolů
- zvládat kreslit svislé čáry do linek
- **nakreslit různé druhy čar**
- **poznat grafickou podobu písmen**
- **napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic**
- přikládat písmena k obrázkům podle první hlásky

8.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Řečová výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a komunikace a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah Řečové výchovy je zaměřen na rozvíjení funkčního dorozumívání žáků. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.
Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny Augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy napomáhají žákům překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách, relaxační místnosti a počítačové učebně.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému plnění učebních aktivit zaměřených na rozvoj řečových a komunikačních schopností žáků a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji kognitivních funkcí;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy na rozvoj řečových a komunikačních schopností, vycházející z běžných praktických zkušeností žáků, čímž jim poskytujeme příležitost řešit podobné problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci rozvoje řečových a komunikačních schopností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách na rozvoj řečových a komunikačních schopností stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách na rozvoj řečových a komunikačních schopností cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

ŘEČOVÁ VÝCHOVA
Učivo ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ Tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií Oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání Sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciace, napodobování hlasů a zvuků Fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tématické rozhovory Systémy augmentativní a alternativní komunikace Počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace Kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby** **- snažit se o správné dýchání** **- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem** **- znát jména nejbližších osob a spolužáků** **- vyjádřit souhlas či nesouhlas - verbálně, gesty** - zvládat slovní formy společenského styku - pozdrav, prosba, poděkování, omluva, blahopřání - rozumět pokynům přiměřené složitosti - v modelových situacích (u lékaře, v obchodě, v dopravních prostředcích, na ulicích, na hřišti, u stolování aj.) zvládat základní komunikační pravidla - oslovení, střídání role mluvčího a posluchače (kdy mluvit a kdy nemluvit), zdvořilé vystupování **- umět pozdravit, poděkovat - verbálně nebo gesty** **- sdělit svá přání a potřeby - verbálním nebo nonverbálním způsobem**

- odpovídat na otázky slovem, větou, pomocí obrázku, piktogramu, fotografie, gestem, pohybem - popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek - reprodukovat jednoduché říkanky a básničky (vyjádření verbálně, gestem, pohybem) - **využívat komunikační počítačové hry** - dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů

8.3 SMYSLOVÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Smyslová výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah Smyslové výchovy je zaměřen na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahu smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů. Smyslová výchova systematicky procvičuje zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci vždy v konkrétních situacích. Prolíná všemi vzdělávacími předměty a vytváří předpoklady pro zvládání jejich obsahů.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách, relaxační místnosti, počítačové učebně i mimo školu.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému plnění učebních aktivit zaměřených na rozvoj smyslových schopností žáků a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

- předkládáme žákům učební pomůcky k rozvoji kognitivních funkcí;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- zadáváme žákům úlohy na rozvoj smyslových schopností, vycházející z běžných praktických zkušeností žáků, čímž jim poskytujeme příležitost řešit podobné problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci rozvoje smyslových schopností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při učebních aktivitách na rozvoj smyslových schopností stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při učebních aktivitách na rozvoj smyslových schopností cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

SMYSLOVÁ VÝCHOVA
Učivo ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ Vnímání prostoru oběma očima, jedním okem Denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů Cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů Rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi Třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- uchopit předměty a manipulovat s nimi** **- rozlišovat tvary a barvy předmětů** **- poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barvené a tvarové odlišnosti** **- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty** **- poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky** **- rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu** **- napodobit předvedené pohyby**

Učivo
ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ Nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků Sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku Cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků Rozlišování a určování zvuku podle směru, délky, intenzity Rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.) Sluchově motorická cvičení
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání** **- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky** **- poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí** **- poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky** **- rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků**

Učivo
ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ Sebeobslužné dovednosti Rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů Rozlišování fyzikálních vlastností předmětů Třídění předmětů - podle tvaru, velikosti, povrchu
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- zvládat základní sebeobslužné dovednosti** **- poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů** **- třídit předměty na základě hmatu - podle velikosti a tvaru** **- poznat známé předměty podle hmatu** **- rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)**

Učivo
PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE Orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru Rozlišování pravá - levá Směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace Umísťování předmětů podle pokynů Příroda v ročních obdobích
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru** **- orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí** **- rozlišovat vpravo - vlevo** **- rozlišovat nahoře - dole, před - za, vedle** **- řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu** **- rozeznat roční období podle základních znaků**

Učivo
ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ Rozvoj čichové percepce; dýchání Poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy Rozlišování základních chutí Rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů
Očekávané výstupy
Žák by měl: **- rozlišit jednotlivé chutě** **- poznat předměty čichem podle vůně** **- rozlišit vůně a pachy** **- poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky**

8.4 HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura a je vyučován jako samostatný předmět.
Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách, relaxační místnosti. Vzdělávání je často doplňováno výchovně vzdělávacími programy (kulturní akce, programy vzdělávacích organizací aj.).

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému plnění hudebních činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme takové učební situace s hudebními činnostmi, abychom poskytli žákům příležitost řešit jednoduché problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci hudebních činností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při hudebních aktivitách stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při hudebních aktivitách cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

<table>
<tr><td colspan="2">HUDEBNÍ VÝCHOVA</td></tr>
<tr><td colspan="2">Učivo
Dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení

Rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentář

Zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem

Poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba

Hudebně pohybová činnost - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky, pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení</td></tr>
<tr><td>Očekávané výstupy</td><td>Průřezová témata</td></tr>
<tr><td>Žák by měl:
- napodobit jednoduchá dechová a hlasová cvičení
- správně a hospodárně dýchat
- napodobit jednoduchá intonační a melodická cvičení
- napodobit intonaci a melodii úryvků či jednoduchých písní
- zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii

- zpívat uvolněně na základě svých dispozic
- zazpívat jednoduchou melodii
- zazpívat jednoduchou píseň
- zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje

- rytmizovat jednoduché slovní spojení a texty
- vytleskat rytmus podle vzoru
- rytmizovat jednoduchá slovní spojení a texty pomocí Orffových nástrojů
- používat rytmické nástroje při rytmizaci melodií a jednoduchých písní</td><td></td></tr>
</table>

- vytleskat rytmus podle vzoru, zahrát jej na Orffovy nástroje nebo vyjádřit hrou na tělo - zapojit do pohybu různé části těla - rytmizovat říkadlo či píseň hrou na tělo - reagovat pohybem na hudbu, pohybovat se podle hudby, improvizovat - zapojit se aktivně do jednoduchých tanečních her **- doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje** **- zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu** - rozlišovat jednoduché zvuky hudební i nehudební - napodobovat jednoduché zvuky hudební i nehudební - rozlišit mluvené a zpívané slovo - rozpoznat zvuky některých hudebních nástrojů - rozlišovat hlas ženský, mužský a dětský - rozpoznat poslechem známé jednoduché melodie a písně - vhodně se chovat při poslechu hudby - relaxovat při poslechu hudby **- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů** **- soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby**	

8.5 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah Výtvarné výchovy směřuje k rozvoji tvořivých schopností a dovedností žáků, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1

Vzdělávání probíhá převážně v kmenových učebnách, relaxační místnosti a v přírodě.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k samostatnému plnění výtvarných činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme takové učební situace s výtvarnými činnostmi, abychom poskytli žákům příležitost řešit jednoduché problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci výtvarných činností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při výtvarných aktivitách stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při výtvarných aktivitách cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

VÝTVARNÁ VÝCHOVA	
Učivo Kresba – zobrazení skutečnost pomocí čar a bodů, liniová kresba různými materiály a nástroji (tužkou, pastelkami, voskovými pastely, křídou, uhlem, tuší) Malba – vodové a temperové barvy, malování na různorodý materiál (papír, přírodniny, sklo, …), malba prsty, různými druhy štětců, základní dovednosti při práci se štětcem Prostorové tvoření - prostorové (plastické) vyjádření, použití různých materiálů (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmota), práce s modelovací hmotou, moduritem, manipulace s objekty, uplatnění vlastního těla Barvy - základní a podvojné (sekundární), barvy a jejich výrazové vlastnosti (barvy veselé a smutné) Vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy Netradiční výtvarné techniky – využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací Hygiena, čistota a bezpečnost práce	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišovat a pojmenovat základní a některé doplňkové barvy - malovat vodovými barvami, temperami, suchým a voskovým pastelem - používat různé druhy štětců podle potřeby - malovat vodovými a temperovými barvami na papír, přírodniny, sklo apod. - kreslit tužkou, uhlem, pastelem, křídou, tuší atd. - malovat prsty - kreslit různým materiálem (tužkou, špejlí, uhlem aj.) - vymodelovat jednoduchý předmět z plastelíny, moduritu apod. - vytvořit jednoduchou koláž (nalepování různých druhů papírů, látek aj.)	**OSV 5**

- výtvarně zpracovat přírodní materiál - nejjednodušším způsobem zobrazit skutečnost - snažit se zachytit základní tvar zobrazovaného předmětu - nakreslit obličej (portrét) a postavu se snahou zachytit proporce - ilustrovat čtenou nebo shlédnutou pohádku - vytvořit plastický model z různých materiálů - pracovat s plochou – pokrýt plochu jako celek barvami a tvary **- zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu** **- používat na elementární úrovni prostředky a postupy** **- vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary** **- vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity** **- uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech** - uplatňovat hygienické návyky, dbát na čistotu pracovního místa, ošacení a dodržovat zásady bezpečné práce	

8.6 TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je vyučován jako samostatný předmět.
Vzdělávací obsah Tělesné výchovy je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Vzdělávání je realizováno v relaxační místnosti, v tělocvičně TJ Sokol Frýdlant nad Ostravicí, ve sportovním a relaxačním centru Kotelna, na dopravním hřišti, na dvoře školy a v přírodě.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k plnění pohybových činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme takové učební situace s pohybovými činnostmi, abychom poskytli žákům příležitost řešit jednoduché problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci pohybových činností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při pohybových aktivitách stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při pohybových aktivitách cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

TĚLESNÁ VÝCHOVA	
Učivo Pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry, pohybové činnosti jednotlivce, dvojic a skupin Základní manipulace s míčem a drobným náčiním (držení míče, hod jednoruč, chytání obouruč, kutálení), míčové hry a pohybové hry s míčem či jiným náčiním přiměřené hmotnosti a velikosti, cvičení se švihadlem Rytmická cvičení – vyjádření rytmu pohybem, napodobování rytmických sestav Relaxační cvičení Turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - spontánně se pohybovat při různých pohybových hrách - aktivně se zapojit do pohybových a jednoduchých sportovních her - aktivně se zapojit do tělovýchovných chvilek ve vyučování - provádět dechová, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení - vyjádřit pohybem rytmus (písně, říkadla, básně) **- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám** - napodobovat jednotlivé činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost - provádět činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost podle pokynů - napodobovat uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti - provádět uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti podle pokynů - provádět základní protahovací cviky jednotlivých svalových skupin před pohybovou činností - provádět základní protahovací a uvolňovací cviky během a po pohybové činnosti	

- provádět relaxační cvičení podle pokynů **- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost** **- zvládnout uvolnění a zklidnění organismu** - napodobovat jednotlivé činnosti doprovázené základní terminologií - provádět jednoduché činnosti podle pokynů a povelů základní tělovýchovné terminologie **- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti** - provádět základní lokomoční pohyby – leh, sed, stoj, chůze (po dvou, po čtyřech), běh, skoky, poskoky, výskoky, přeskoky - provádět pohybovou činnost podle určených pokynů - při pohybových, sportovních hrách, pořadových cvičeních a dalších pohybových aktivitách se orientovat v prostoru - zvládat chůzi v terénu - pohybovat se v terénu různé obtížnosti různou rychlostí - manipulovat s různými druhy míčů či jiným náčiním přiměřené velikosti a hmotnosti podle pokynů či názorných ukázek - hrát pohybové hry samostatně, ve dvojicích, ve skupině - při pohybových hrách využívat určené náčiní a manipulovat s ním - manipulovat s míčem podle pokynů **- mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů** **- rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh**	

8.7 ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Zdravotní tělesná výchova (ZTv) je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a je vyučován jako samostatný předmět. Je určen pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činnosti a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do ZTv se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení a má ozdravný účinek. Cílem je odstranění nebo alespoň zmírnění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Vzdělávání je realizováno v relaxační místnosti, na dvoře školy a v přírodě.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k plnění pohybových činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme takové učební situace s pohybovými činnostmi, abychom poskytli žákům příležitost řešit jednoduché problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci pohybových činností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při pohybových aktivitách stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při pohybových aktivitách cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Učivo Zásady správného držení těla Rozvíjení jemné a hrubé motoriky Koordinace pohybů Pohybový režim - pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifice postižení Pohybové hry Uvolňovací cvičení Vnímání pocitů při cvičení **Speciální cvičení**: Základní cvičební polohy – leh a jeho obměny, sed a jeho obměny, vzpor dřepmo, vzpor klečmo, vzpor ležmo, stoj, klony trupu, výpady, přímivé polohy paží napjatých, pokrčených a skrčených Základní technika cvičení – cvičení pro nejdůležitější oblasti těla : Oblast šíjová – držení hlavy, Oblast hrudníku – protažení prsních svalů, Oblast zad – pohyblivost páteře, sílení zádového svalstva, Oblast břicha – sílení břišních svalů, Oblast pánve – správná poloha pánve, Oblast chodidel – sílení svalstva plosky nohy Soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení – cviky pro ochablé držení těla, kulatá záda, zvětšené bederní prohnutí, zkrácené svaly dolních končetin, ochablé hýžďové svaly, ochablé břišní svaly, skoliotické držení těla, ploché nohy, oslabení a poruchy stavby dolních končetin Relaxační cvičení – celková a lokální Dechová cvičení **A Oslabení podpůrně pohybového systému -** *A 1 Poruchy funkce svalových skupin, A 2 Poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení, A 3 Poruchy páteře – vybočení páteře do strany, A 4 Poruchy stavby dolních končetin* - Cvičení zaměřená na: správné držení hlavy, pletence ramenního, postavení pánve, protažení šíjových, prsních, bederních svalů a vzpřimovačů páteře, zkrácených ohybačů kyčle a svalstva na zadní straně stehen; zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kolenního, kyčelního a hlezenního kloubu a páteře ve všech směrech; spinální cvičení; posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu **B Oslabení vnitřních orgánů -** *B 1 Oslabení oběhového a dýchacího systému, B 2 Oslabení endokrinního systému, B 3 Obezit, a B 4 Oslabení vnitřních orgánů*

- Cvičení zaměřená na: protažení a posílení svalstva – viz skupina A; rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů, zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu; rovnovážná a koordinační cvičení **C Oslabení smyslových a nervových funkcí -** *C 1 Oslabení zraku, C 2 Oslabení sluchu, C 3 Neuropsychická onemocnění* - Cvičení zaměřená na: vyrovnávání svalové nerovnováhy – viz skupina A; vyrovnávání funkční adaptability pohybového, srdečně-cévního a dýchacího systému; rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů; sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; orientaci v prostoru; zrakovou lokalizaci; u neuropsychických onemocnění je třeba omezení zvažovat individuálně	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - rozlišit (na obrázku, na jiné osobě) správné a nesprávné držení těla v různých polohách - napodobit správné držení těla v různých polohách **- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách** - napodobit správné cvičební polohy **- zaujímat správné základní cvičební polohy** - napodobovat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením - samostatně provádět některá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením **- zvládat jednoduchá speciální cvičení** **- zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů**	

8.7.1 REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Rehabilitační tělesná výchova (RTv) je alternativní formou Zdravotní tělesné výchovy. Zřizuje se pro žáky s nejtěžšími formami mentálního postižení, u nichž je snížená schopnost spontánního pohybu. Zaměření musí odpovídat psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifice postižení. Výuka bývá zařazena po konzultaci a pod supervizí odborného lékaře.

Vzdělávací obsah

REHABILITAČNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA	
Učivo Rozvíjení hybnosti - polohování, změny polohy Uvolňovací cvičení Stimulace pohybu v prostoru Rozvíjení aktivního pohybu - chůze s oporou, s dopomocí, samostatný pohyb Rozvíjení motoriky – koordinace pohybů, rovnovážná cvičení, manipulace s drobným náčiním Relaxační cvičení Rehabilitační cvičení	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - spontánně se pohybovat při různých pohybových hrách - aktivně se zapojit do pohybových a jednoduchých sportovních her - aktivně se zapojit do tělovýchovných chvilek ve vyučování - provádět dechová, koordinační, kompenzační, relaxační a psychomotorická cvičení - vyjádřit pohybem rytmus (písně, říkadla, básně) **- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám** - provádět základní lokomoční pohyby podle svých možností – leh, sed, stoj, chůze (po dvou, po čtyřech), běh, skoky, poskoky, výskoky - provádět pohybovou činnost podle určených pokynů - manipulovat s různými druhy míčů či jiným náčiním přiměřené velikosti a hmotnosti podle pokynů či názorných ukázek - manipulovat s míčem či jinými pomůckami **- rozvíjet motoriku a koordinaci poloh** - napodobovat jednotlivé činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost - provádět jednoduché činnosti zaměřené na přípravu na pohybovou činnost podle pokynů - napodobovat uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti - provádět jednoduché uvolňovací činnosti po ukončení pohybové činnosti podle pokynů - provádět základní protahovací cviky jednotlivých svalových skupin před pohybovou činností	

- provádět základní protahovací a uvolňovací cviky během a po pohybové činnosti podle pokynů - provádět relaxační cvičení podle pokynů - napodobovat jednotlivé činnosti doprovázené základní terminologií - provádět jednoduché činnosti podle pokynů a povelů základní tělovýchovné terminologie **- zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost** **- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti** - reagovat pohybem na hudbu **- snažit se o samostatný pohyb**	

8.8 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

CHARAKTERISTIKA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací předmět Člověk a svět práce je zároveň stejnojmennou vzdělávací oblastí.
Zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností. Žáci jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Učivo celého vzdělávacího předmětu je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Časová dotace předmětu:

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Týdenní časová dotace:	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1

+1, +2 - označení pro disponibilní časovou dotaci

Vzdělávání probíhá v kmenových učebnách, ve cvičné kuchyni, polytechnické dílně a na školním pozemku.

Strategie rozvoje klíčových kompetencí

Kompetence k učení
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k plnění pracovních činností a k omezování potřeby pomoci a vedení učitelem;

Kompetence k řešení problému
Rozvíjíme tím, že:
- vytváříme takové učební situace s pracovními činnostmi, abychom poskytli žákům příležitost řešit jednoduché problémové situace na základě nápodoby a opakování.

Kompetence komunikativní
Rozvíjíme tím, že:
- rozšiřujeme obsahy předkládaných pojmů v rámci pracovních činností, čímž pomáháme žákům porozumět sdělením a informacím.

Kompetence sociální a personální, Kompetence občanské
Rozvíjíme tím, že:
- vedeme žáky k pochopení nezbytnosti dodržovat při pracovních aktivitách stanovená pravidla.

Kompetence pracovní
Rozvíjíme tím, že:
- při pracovních aktivitách cíleně působíme na rozvoj volních vlastností žáků.

Vzdělávací obsah

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	
Učivo SEBEOBSLUHA Základní hygienické návyky, osobní hygiena, funkce a používání hygienických pomůcek Svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání oděvu, obouvání, zouvání a šněrování bot Péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí Stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - pravidelně si umývat ruce před jídlem, po jídle, po použití toalety, po výtvarných či praktických činnostech apod. - připravit si pracovní místo podle pokynů či požadavků učitele - uklidit si pracovní místo před svačinou i po ní, zavírat pití, schovávat svačinu či obaly od ní - hlídat si své věci, kontrolovat je a uklízet - mít pořádek ve své lavici i v jejím okolí - mít pořádek ve svých pomůckách (v aktovce, v pomůckách pro různé výchovy) - vrátit na své místo používané pomůcky či pracovní potřeby - uvést běžně používané hygienické pomůcky, jejich funkci a způsob použití - rozlišit vhodnost různého oblečení podle různého počasí - oblékat si oděvy vhodně podle počasí - oblékat si správně jednotlivé vrstvy oděvu - oblékat si oděvy s různým zapínáním (knoflíky, zip, suchý zip apod.) - skládat svlečené oděvy a ukládat je na správné místo - rozlišit obuv vhodnou pro různé příležitosti, do různého prostředí - obout a vyzout si boty - zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání	

- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti **- udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí** - rozlišit vhodné a nevhodné chování při stolování - uklidit si po sobě nádobí, stravovací místo - pojmenovat příbory a určit k jakému jídlu se používají - používat správně příbor **- dodržovat klid a čistotu při stravování** **- umět používat příbor**	

Učivo PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM Různé drobné materiály a jejich užití – přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, fólie, aj. Pracovní pomůcky a nástroje – funkce, využití Jednoduché pracovní operace a postupy – stříhání, lepení, pracovní operace s provázkem – kličky, mašle, uzly Lidové zvyky, tradice, řemesla – užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů Hygiena, čistota a bezpečnost práce	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - popsat velikost, tvar, barvu různých druhů drobného materiálu - seřadit různé druhy drobného materiálu podle velikosti - porovnávat různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev - třídit různé druhy drobného materiálu - pojmenovat různé základní materiály - pojmenovat základní používané pomůcky a nástroje - využívat pomůcky a nástroje při tvořivé činnosti s jednoduchými materiály - mačkat, trhat, ohýbat, překládat a skládat papír - stříhat papír, textil - lepit papír, textil - navlékat, svazovat, spojovat a propichovat různý materiál pomocí provázku, jehly, drátku - vázat mašle, uzly, splétat copy - vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru, kartonu, přírodních materiálů - dodržovat jednotlivé kroky pracovního postupu při výrobě - třídit a využívat přírodní materiál při tvořivé činnosti - hníst, mačkat, válet, koulet, vytahovat, vykrajovat, stlačovat, ubírat, uštipovat, rozdělovat, sušit modelovací hmotu, hlínu	

- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - postupně provádět jednotlivé kroky pozorovaného pracovního postupu **- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů** - postupovat v jednotlivých krocích postupu podle slovního návodu nebo předlohy **- pracovat podle slovního návodu a předlohy** - uklízet si své pracovní místo a pomůcky kdykoli během práce podle potřeby - uklidit si své pracovní místo a pomůcky po dokončení práce **- udržovat pracovní místo v čistotě**	

Učivo PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ Konstruktivní hry – skládačky, puzzle, kostky Stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční, sestavování jednoduchých modelů Montáž a demontáž jednoduchých předmětů	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - sestavovat stavebnicové prvky - sestavit jednoduchý model podle pokynů, ukázek - provést jednoduchou montáž a demontáž stavebnice či konstruktivní hry - využívat při montáži stavebnice správné díly - skládat konstruktivní hry - spojovat a rozpojovat různé díly stavebnic, předměty **- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami**	

Učivo PĚSTITELSKÉ PRÁCE Pozorování přírody – změny v jednotlivých ročních obdobích, plody a jejich využití Základní podmínky pro pěstování rostlin – světlo, teplo, půda, zalévání Péče o rostliny – pokojové, na zahradě, zalévání, vhodné podmínky Zásady bezpečné práce s rostlinami Pomůcky a náčiní pro práci na zahradě – použití, funkce	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - vyjmenovat jednotlivá roční období - vyjádřit změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích **- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popsat jeho výsledky** - uvést a dodržovat základy péče o pokojové rostliny – zalévání, umístění, otírání listů, odstraňování suchých listů a květů - uvést a dodržovat základy péče o nenáročné zahradní rostliny – zalévání, sběr plodů, hrabání listí, … **- pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny** - pojmenovat základní zahradní náčiní, uvést způsob jeho použití a využití - pojmenovat pěstitelské pomůcky nástroje a náčiní, uvést jejich využití a používat je při pěstitelských činnostech - skladovat pracovní pomůcky na vhodném k tomuto účelu určeném místě - čistit a udržovat pracovní pomůcky **- používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní** - uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce **- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě**	

Učivo PRÁCE V DOMÁCNOSTI Základní vybavení kuchyně – pojmenování potřeb pro stolování, pojmenování domácích spotřebičů a dalších pomůcek v kuchyni Potraviny –nákup potravin pro přípravu konkrétního pokrmu, skladování potravin Příprava pokrmů – příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů Stolování – prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování Drobné úklidové práce - utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání, praní drobného prádla Zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	
Očekávané výstupy	**Průřezová témata**
Žák by měl: - utírat prach - umývat malé kusy nádobí - mýt znečištěnou podlahu - vysávat - prát drobné kusy oděvů - uklidit po sobě pracovní místo nebo způsobené znečištění - uvést způsob udržování pořádku v bytě, ve třídě - uvést postup uklízení různého nepořádku - dodržovat postup a pomůcky při čištění pracovních ploch - provést odpovídající domácí práce podle situace **- provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy** - pojmenovat jednoduché potřeby pro stolování (příbory, talíře, …) - vhodně upravit a připravit potřeby pro stolování - uvést zásady chování při stolování	

- prostřít stůl pro běžné stolování - připravit si seznam potravin - nakoupit potraviny podle seznamu - uvést zásady a možnosti uložení a skladování různých potravin **- zvládnout nákup a uložení základních potravin** - podle návodu nebo názorné ukázky připravit jednoduchý pokrm podle jednotlivých kroků - dodržovat jednotlivé kroky postupu při přípravě pokrmu **- připravit jednoduchý pokrm podle pokynů** - uvést zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti - uvést hlavní zásady zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky **- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti** - pojmenovat základní vybavení kuchyně (spotřebiče, pomůcky pro vaření apod.) - znát umístění základního vybavení ve cvičné kuchyňce - orientovat se v základním vybavení kuchyně	

9. HODNOCENÍ ŽÁKŮ ZŠS

9.1 HODNOCENÍ ŽÁKŮ VE ŠKOLE

Hodnocení žáků je zpracováno na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky a na základě zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

- Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu prostřednictvím níž získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje.
- Hodnocení žáka vychází ze stanovených cílů a kritérií, jimiž lze žákovu činnost a jejich výsledky poměřovat, na jejichž základě může i žák hodnotit svou práci.
- Hodnocení by se mělo soustředit na individuální pokrok každého žáka a nemělo by být zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky.
- Součástí hodnocení žáka je i vedení k dovednosti jeho sebehodnocení.
- Při hodnocení žáka jsou výsledky jeho vzdělávání hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným ve vzdělávacích obsazích jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu.
- Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevů. Avšak hodnocení chování neovlivňuje hodnocení vzdělávacích výsledků žáka.
- Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje hodnocení průběžné a shrnující.
- Při hodnocení průběžném i shrnujícím uplatňuje pedagogický pracovník přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi se zřetelem na individuální možnosti a schopnosti každého žáka a s přihlédnutím na doporučení školského poradenského zařízení.
- Za první a druhé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení. Za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
- Zákonní zástupci žáka jsou o prospěchu žáka informování třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů
    - průběžně prostřednictvím žákovské knížky
    - před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období)
    - případně kdykoliv na požádání zákonných zástupců žáka.
- V případě mimořádného zhoršení prospěchu informuje učitel zákonné zástupce žáka bezprostředně a prokazatelným způsobem. Případy zaostávání žáků v učení se projednají s pedagogickou radou.

9.2 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

- Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků je vztahováno především k dosahování očekávaných výstupů ve vyučovacích předmětech a současně i k utváření klíčových kompetencí.
- Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje hodnocení průběžné a shrnující.

9.2.1 Způsob hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků

- O způsobu hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání s pedagogickou radou.

- Pro shrnující hodnocení výsledků vzdělávání používáme formalizované slovní hodnocení, vytvořené pro každý stupeň hodnocení.
- V průběžném hodnocení používáme k označení příslušného stupně hodnocení známku. Formalizované slovní hodnocení se vyjadřuje známkou také v katalogovém listu žáka a v třídním výkazu. Pro každý stupeň hodnocení jsou vytvořena kritéria.

- Stupně hodnocení vyjádřené formalizovaným slovním hodnocením (popř. známkou):

  1 - splnil(a) očekávané výstupy, pracuje zpravidla samostatně a správně
  2 - očekávané výstupy splnil(a) s drobnými nedostatky a s nižší mírou pomoci
  3 - očekávané výstupy splnil(a) s výraznějšími nedostatky a s vyšší mírou pomoci
  4 - očekávané výstupy splnil(a) pouze s pomocí a s výraznými nedostatky
  5 - očekávané výstupy nesplnil(a) ani s pomocí

Zásady hodnocení průběhu a výsledku vzdělávání:

- Shrnující hodnocení výsledků vzdělávání žáka je na vysvědčení vyjádřeno formalizovaným slovním hodnocením.
- Shrnující hodnocení chování žáka je na vysvědčení vyjádřeno slovně.
- Průběžné hodnocení vyjádřené známkou se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka.
- Vyučující je povinen vést soustavnou evidenci průběžného hodnocení známkou průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost shrnujícího hodnocení i způsob získání podkladů pro hodnocení. V případě jeho dlouhodobé nepřítomnosti je předána tato evidence zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
- Hodnocení souhrnného prospěchu se provádí na konci každého pololetí.
- Stupeň hodnocení určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.
- V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň hodnocení za hodnocené období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- Ohodnocením výkonu žáka stupněm hodnocení posuzuje učitel výsledky práce objektivně a s přihlédnutím k individuálním možnostem a schopnostem každého žáka a se zřetelem na doporučení školského poradenského zařízení.
- Pro určování stupně hodnocení prospěchu v jednotlivých předmětech na konci hodnoceného období se hodnotí míra dosažení očekávaných výstupů, jíž žák dosáhl za celé hodnocené období. Při shrnujícím hodnocení přihlíží učitel i k tomu, že žák mohl v průběhu hodnoceného období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. Při hodnocení žáka je přihlíženo zejména k míře jeho postižení a k úsilí, vynaloženému žákem, jeho postojům k učení, snaze a míře poskytované pomoci. Souhrnné hodnocení prospěchu se provádí na konci každého pololetí.
- Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (léčebné, diagnostické pobyty aj.) vyučující respektují hodnocení žáka, které jim sdělí škola při zařízení, kde žák pobýval.
- Žák může být průběžně hodnocen i formou razítek nebo jiných znaků žákem i rodiči akceptovaných.

9.2.2 Kritéria hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků

- Pro hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání jsou stanovena tato kritéria:
  - míra zvládnutí očekávaných výstupů
  - aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim, kvalita přípravy na výuku
  - míra poskytované pomoci

Stupeň 1 (splnil(a) očekávané výstupy, pracuje zpravidla samostatně a správně)
Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů zpravidla samostatně a správně. Ovládá postupy a způsoby práce, výsledky jeho učebních aktivit jsou bez závažnějších nedostatků, účelně si organizuje vlastní práci.
Žák je aktivní, má zájem o výuku, je na ni připraven.

Stupeň 2 (očekávané výstupy splnil(a) s drobnými nedostatky a s nižší mírou pomoci)
Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů s menšími chybami, menší jistotou a nižší mírou pomoci.. V postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby, výsledky jeho učebních aktivit mají drobné nedostatky, účelně si organizuje vlastní práci.
Žák je aktivní, má zájem o výuku, je na ni obvykle připraven.

Stupeň 3 (očekávané výstupy splnil(a) s výraznějšími nedostatky a s vyšší mírou pomoci)
Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů většinou nepřesně a neúplně nebo si očekávané poznatky a dovednosti neosvojil v takové míře, aby je mohl aplikovat při řešení teoretických a praktických úkolů. Při postupech a způsobech práce se vyskytují podstatné chyby, výsledky učebních aktivit mají závažnější nedostatky, vlastní práci organizuje méně účelně. Pracuje s vyšší mírou pomoci.
U žáka je kolísavá aktivita, zájem o výuku i příprava na ni.

Stupeň 4 (očekávané výstupy splnil(a) pouze s pomocí a s výraznými nedostatky)
Žák osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických a praktických úkolů většinou nepřesně a neúplně nebo si očekávané poznatky a dovednosti neosvojil v takové míře, aby je mohl aplikovat při řešení teoretických a praktických úkolů. Při postupech a způsobech práce se vyskytují podstatné chyby, výsledky jeho učebních aktivit mají závažné nedostatky, práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat. Pracuje pouze s pomocí.
Žák má malý zájem o výuku i o přípravu na ni.

Stupeň 5 (očekávané výstupy nesplnil(a) ani s pomocí)
Žák si očekávané poznatky a dovednosti neosvojil. Výsledky jeho práce jsou nedostačující, práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat. Žák adekvátně nereaguje na poskytovanou pomoc.
Žák neprojevuje zájem o výuku a ani o přípravu na ni.

9.2.3 Způsob získávání podkladů pro hodnocení

- Vyučující volí takové způsoby získávání podkladů pro hodnocení, na které nemá základní diagnóza žáka negativní vliv a které odpovídají jeho schopnostem, možnostem a věku.

Způsoby získávání podkladů pro hodnocení jsou zejména:

- soustavné diagnostické pozorování žáka,
- sledování jeho výkonů, připravenosti na vyučování, úpravu žákovských prací ...
- různé způsoby prověřování vědomostí, dovedností a návyků (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové, ...),
- analýza výsledků dalších činností žáka se zaměřením na manuální zručnost, celkovou sociální vyspělost, samostatnost a dosaženou úroveň sebeobsluhy
- konzultace s ostatními vyučujícími,
- podle potřeby konzultace s pracovníky školských poradenských zařízení.

9.3 SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ

- Výchova a vzdělávání má směřovat k rozvíjení žáka v autentickou osobnost. Jednou z možností, jak žákovu osobnost utvářet, je sebehodnocení žáků.
- Cílem sebehodnocení je rozvíjet kompetenci, podporující samostatnost a nezávislost žáka na učiteli. Tato kompetence je důležitá k uplatnění v dalším životě, kdy dochází k sebereflexi v oblasti sociální, pracovní nebo světonázorové.
- Sebehodnocení je závislé na kognitivním vývoji žáka. Je to pro něj velmi náročná činnost, kterou je třeba pěstovat přiměřeně k jeho rozumovým schopnostem, věkovým i individuálním zvláštnostem. V případě žáků s mentálním postižením je účelné, aby sebehodnocení probíhalo co nejčastěji, v ideálním případě v průběhu každé vyučovací jednotky (za jednotlivými dílčími aktivitami) nebo na jejím konci.
- Důležitým prostředkem při rozvíjení schopnosti sebehodnocení je i práce s chybou. Podporujeme vnímání významu chyby jako přirozené a nezbytné součásti procesu učení.
- Pro práci s chybou je důležité, aby si žák dokázal:
  - uvědomit chyby, slabé stránky, neúspěchy;
  - nalézt příčiny, proč se mu daří - nedaří, co může udělat pro další zlepšení, jaký by chtěl být;
  - utvářet strategie k nápravě.

9.4 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ CHOVÁNÍ ŽÁKŮ

- Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou.

9.4.1 Způsob hodnocení chování žáků

- O způsobu hodnocení chování žáků rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání s pedagogickou radou.
- Pro celkové hodnocení chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou používáme klasifikaci.
- Stupně hodnocení chování na vysvědčení se vyjadřují slovně:
  1 – velmi dobré,
  2 – uspokojivé,
  3 – neuspokojivé.

Zásady hodnocení chování:

- Stupeň hodnocení chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání s pedagogickou radou.
- Kritériem pro stanovení stupně hodnocení chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu během hodnoceného období.
- Při hodnocení chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.
- Nedostatky v chování žáků projednává pedagogická rada.
- Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informování třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:
  - průběžně prostřednictvím žákovské knížky
  - před koncem každého čtvrtletí (hodnocené období)
  - okamžitě v případně mimořádného porušení školního řádu.
- Hodnocení chování žáka je na vysvědčení vyjádřeno slovně.

9.4.2 Kritéria hodnocení chování žáků:

- Chování žáků je klasifikováno těmito stupni:

Stupeň 1 (velmi dobré)
Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)
Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)
Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Žák se dopustí takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

9.5 CELKOVÉ HODNOCENÍ ŽÁKŮ NA VYSVĚDČENÍ

- Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:
  a) prospěl(a),
  b) neprospěl(a).

Žák je hodnocen stupněm:

a) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - očekávané výstupy nesplnil(a) ani s pomocí.

b) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - očekávané výstupy nesplnil(a) ani s pomocí.

9.6 POSTUP DO VYŠŠÍHO ROČNÍKU

- Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

9.7 UKONČENÍ ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Dokladem o dosažení základů vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení devátého (popř. desátého) ročníku základního vzdělávání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně vzdělání - „Žák (žákyně) získal (a) základy vzdělání“.

- Žák, který po splnění povinné školní docházky nezískal základy vzdělání, může na žádost jeho zákonného zástupce pokračovat v základním vzdělávání, nejdéle do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku. Žákovi se zdravotním postižením může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračování v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku.

- V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání.

9.8 VÝSTUPNÍ HODNOCENÍ

- Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání - přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením.
- Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:
  - možnostech žáka a jeho nadání,
  - předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka
  - chování žáka v průběhu povinné školní docházky

– dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka

- Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci 1. pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku.

9.9 VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

- Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Uděluje či ukládá je ředitel školy nebo třídní učitel.
- Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí, či na základě podnětů jiné osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.
- Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci (vzorné plnění školních povinností, za reprezentaci na sportovních a kulturních akcích, soutěžích a přehlídkách, za mimořádné aktivity aj.).
- Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
    a) napomenutí třídního učitele,
    b) důtku třídního učitele,
    c) důtku ředitele školy.
- Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.
- Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele.
- Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
- Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
- Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy.
- Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí v němž bylo uděleno.

9.10 HODNOCENÍ PRÁCE V ZÁJMOVÝCH ÚTVARECH

- Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se hodnotí na vysvědčení stupni:
    a) pracoval(a) úspěšně,
    b) pracoval(a).

9.11 OPRAVNÉ ZKOUŠKY, KOMISIONÁLNÍ PŘEZKOUŠENÍ

- Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději

do dvou měsíců po ukončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

- Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
- Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

Komisionální přezkoušení

- Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4 školského zákona na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.
- Komisi pro komisionální přezkoušení i pro opravné zkoušky jmenuje ředitel školy, v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- Komise je tříčlenná a tvoří ji:
  - předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
  - zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
  - přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti.
- Výsledky přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení.
- Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením (formalizovaným). Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka.
- V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
- O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
- Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu.
- Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
- Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se vzdělávacím programem.
- Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Opravné zkoušky

- Žáci, devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli, nejvýše ze dvou předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
- Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konaní nedostaví, neprospěl.
- Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku.
- Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

10. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Vlastní hodnocení školy je prováděno dle Metodiky přípravy a provádění vlastního hodnocení školy podle Modelu zvyšování kvality školy a vyhlášky MŠMT č. 225/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č.15/2005 Sb.. Model zvyšování kvality školy byl připraven na Ostravské univerzitě.
Podle Metodiky přípravy a provádění vlastního hodnocení školy lze níže uvedené ukazatele prostřednictvím popsaného klíče periodicky hodnotit a monitorovat jejich vývoj.

- Ukazatele kvality

  Jsou definovány ukazatele kvality specifické pro školství tak, aby bylo možno vyhovět vyhlášce MŠMT ČR č. 225/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 15/2005 Sb., pro tyto ukazatele je definována hodnotící stupnice o čtyřech bodech, přičemž je možné jednotlivé ukazatele v daném období nehodnotit.

- Klíč k ukazatelům kvality

  Pro každý ukazatel kvality jsou definovány návrhy slovních hodnocení stavů - kritéria kvality, které odpovídají bodovým hodnocením v úrovni 2 body a 4 body. Tato slovní hodnocení jsou návrhem formulací pro lepší představu hodnotících týmů na školách (1 bod a 3 body jsou přidělovány v případech, kdy situace na škole neodpovídá ani jednomu z popisovaných stavů).

Oblast: 1 Podmínky ke vzdělávání

Podoblast: 1.1 Lidské zdroje

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
1.1.1	Přehled o pedagogických a nepedagogických pracovnících školy	- personální stabilita školy - kvalifikace učitelů - kvalifikace výchovného poradce - systém pravidelného hodnocení pracovníků	- osobní dokumentace zaměstnanců - profesní růst - výroční zprávy školy - zápisy z jednání pedagogické rady - dokumentace výchovného poradce - plány činností metodiků ICT, EVVO, prevence rizikového chování - plán DVPP - dotazníky	1 x ročně
1.1.2	Kvalifikace učitelů			
1.1.3	Kvalifikace výchovného pracovníka			
1.1.4	Zřízení funkcí a kvalifikace metodiků specializovaných činností			
1.1.5	Spolupráce s psychologem a speciálním pedagogem, logopedem			dle potřeby
1.1.6	Sebehodnocení a sebezdokonalování pracovníků školy			1 x ročně
1.1.7	Prevence stresu u pedagogických pracovníků, prevence syndromu vyhoření a			

	prevence syndromu vyhoření		pedagogických pracovníků - čerpání fondu FKSP - nabídka společenských a sportovních aktivit pro zaměstnance školy	
Podoblast: 1.2 Materiální zdroje				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
1.2.1	velikost a vhodnost prostorů školy vzhledem k počtu žáků školy	- technický stav budovy odpovídá požadavkům a normám - dostatečné množství učeben, které svou vybaveností odpovídají cílům a učebnímu plánu ŠVP - vybavení učebnicemi, pomůckami, didaktickou technikou vzhledem k potřebám ŠVP	- výroční zprávy, zprávy o hospodaření - učebny školy - školní pozemek - revizní zpráva BOZP - roční plán školy - Střednědobý plán rozvoje školy - realizace opatření - inventarizační seznamy - účetnictví školy	1x ročně
1.2.2	technický stav budov			
1.2.3	odborné učebny a jejich vybavení vzhledem k potřebám ŠVP			
1.2.4	kmenové učebny a jejich vybavení			
1.2.5	vybavení knihovny, studovny, informačního centra			
1.2.6	sportovní zařízení a jeho vybavenost			
1.2.7	dílny, pozemky a další učebny praktické výchovy a jejich vybavení			
1.2.8	úroveň stravování			
1.2.9	vybavení žáků učebnicemi			
1.2.10	vybavení školy pomůckami a didaktickou technikou			
1.2.11	využívání materiálního zázemí školy širší veřejností			
Podoblast: 1.3 Finanční zdroje				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
1.3.1	přiměřenost a evidence čerpání rozpočtu přímých nákladů	- dostatečné množství finančních	- účetnictví školy - zprávy o	

1.3.2	přiměřenost a evidence čerpání rozpočtu provozních prostředků	prostředků na přímé náklady - dostatečné množství finančních prostředků na provoz školy - finanční prostředky ze sponzorských darů, nadačních příspěvků, grantů, dotačních titulů	hospodaření - žádosti o sponzorské dary - darovací smlouvy - plán čerpání rozpočtu	průběžně
1.3.3	Přiměřenost a evidence čerpání rozpočtu mimorozpočtových zdrojů			průběžně

Oblast: 2 Průběh vzdělávání

Podoblast: 2.1 Charakteristika učících se

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
2.1.1	přiměřenost cílů ŠVP k možnostem žáků	- cíle ŠVP v souladu se schopnostmi a možnostmi žáků s MP, se zřetelem na individuální schopnosti a možnosti každého žáka a s přihlédnutím na doporučení školského poradenského zařízení	- ŠVP školy - protokol o provedení supervize - dokumentace žáka - individuální vzdělávací plány žáků	dle potřeb vlastního hodnocení školy
2.1.2	individuální vzdělávací plány pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami			1 x ročně
2.1.3	individuální vzdělávací plány pro žáky nadané a talentované včetně oblasti sportovní			-----

Podoblast: 2.2 Cíle a školní vzdělávací program (ŠVP)

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
2.2.1	soulad vize školy a cílů ŠVP	- cíle ŠVP v souladu s vizemi školy - jasně vymezené klíčové	- ŠVP školy - Střednědobý plán rozvoje školy - protokol o provedení supervize	dle potřeb vlastního hodnocení školy
2.2.2	obeznámení učitelů s cíli			1 x ročně

	školy i cíli ŠVP	kompetence v ŠVP, kterými by měli žáci disponovat	ŠVP - časových a tematických rozvržení učiva	
2.2.3	logické rozpracování cílů školy v ŠVP a jejich soulad s očekáváním a potřebami žáků školy a jejich zákonných zástupců			dle potřeb vlastního hodnocení školy
2.2.4	klíčové kompetence v ŠVP, koordinace vytváření klíčových kompetencí			
2.2.5	práce s průřezovými tématy a jejich realizaci v procesu výchovy a vzdělávání			
2.2.6	časové dotace a posloupnosti jednotlivých částí ŠVP			

Podoblast: 2.3 Organizace vzdělávacího procesu školy

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
2.3.1	rozvrh hodin	- rozvrh hodin v souladu se zásadami psychohygieny žáků, s materiálními a personálními možnostmi školy - školní řád, podporující realizaci ŠVP - funkční informační a komunikační systém školy - pracovní náplň školní družiny a školního klubu v souladu s psychosociálními požadavky na činnost žáků mimo vyučování	- učební plán školy - rozvrh hodin - školní řád - informační panely ve sborovně a škole - elektronická pošta - webové stránky školy - zápisy z porad zaměstnanců - zápisy z jednání školské rady - ŠVP školy - příloha pro ŠD a ŠK - plán práce ŠD a ŠK	1 x ročně
2.3.2	školní řád			dle potřeb vlastního hodnocení školy
2.3.3	vnitřní informační a komunikační systém školy, porady			průběžně
2.3.4	obsah práce ve školní družině			1 x ročně

Podoblast: 2.4 Vzdělávací proces				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
2.4.1	vhodnost a přiměřenost stanovených cílů výuky	- jasné a přiměřeně stanovené výukové cíle každé vyučovací jednotky -adekvátnost forem výuky a vyučovacích metod schopnostem žáků a v souladu s ŠVP - dostatečný počet vhodných učebnic a ostatních didaktických pomůcek v souladu s cíli ŠVP - příznivé klima školy	- ŠVP - záznamy z hospitací - časová a tematická rozvržení učiva - samostudium učitelů - pracovní schůzky pedagogů - vzdělávací akce DVPP - evidence výpůjček pomůcek a učebnic - dokumentace výchovného poradce - osobní dokumentace žáků - dotazníky pro žáky, rodiče, učitele - klima školy	průběžně
2.4.2	využívání vhodných forem výuky vzhledem k cílům výchovně vzdělávacího procesu			
2.4.3	pestrost vyučovacích metod a jejich vhodná volba vzhledem k cílům výchovně vzdělávacího procesu			
2.4.4	využití učebnic a ostatních didaktických pomůcek			
2.4.5	komunikace mezi žáky			
2.4.6	komunikace mezi žáky a učiteli			
Podoblast: 2.4 Učení se žáků				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
2.4.1	odpovědnost žáků za své učení, domácí příprava žáků	- utváření a rozvíjení klíčových kompetencí	- analýza žákovských prací - portfolia žáků - výstupní - hodnocení žáků	
2.4.2	aktivita a zapojení žáků ve výuce			
2.4.3	využívání samostatné a týmové práce žáků včetně dalších forem výuky			
2.4.4	využívání učebnic, ICT a jiných výukových objektů v procesu učení			průběžně

	se žáků			
2.4.5	využívání sebehodnocení žáků			

Oblast: 3 Kultura školy

Podoblast: 3.1 Podpora školy žákům

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
3.1.1	atmosféra a hodnoty školy	- příznivé klima školy - prevence výchovných problémů - nízký počet udílených kázeňských opatření	- plány činností výchovného poradce a metodiků EVVO, prevence rizikového chování - pozorování - klima třídy - konzultace s výchovným poradcem - prožitkové programy	průběžně
3.1.2	poskytování sebedůvěry žáků a poskytování zpětné vazby			
3.1.3	výchovná opatření - pochvaly, odměny, domlouvání, tresty			
3.1.4	předcházení konfliktům a jejich řešení			
3.1.5	podpora žáků k dosažení úspěchu			

Podoblast: 3.2 Spolupráce s rodiči

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
3.2.1	podávání informací rodičům o dění ve škole	- funkční komunikace školy s rodiči - zapojení rodičů do aktivit školy	- zápisy v ŽK a deníčcích žáků - webové stránky školy - zápisy z jednání školské rady - akce školy - kronika - Klub pro rodiče s dětmi	průběžně a dle potřeb vlastního hodnocení školy
3.2.2	zapojení rodičů do života školy			
3.2.3	podpora rodičů učení dětí			
3.2.4	spolupráce školské rady a vedení školy			

<table>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 3.3 Vzájemné vztahy</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>3.3.1</td><td>vzájemný respekt a podpora pracovníků školy</td><td rowspan="2">-příznivé klima školy</td><td rowspan="2">- kronika školy
- webové stránky školy</td><td rowspan="2">průběžně a dle potřeb vlastního hodnocení školy</td></tr>
<tr><td>3.3.2</td><td>vzájemný respekt a podpora žáků, podpora vedení školy návrhům a aktivitám žáků</td></tr>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 3.4 Výchovné poradenství</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>3.4.1</td><td>spolupráce školy s pedagogicko psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem</td><td rowspan="5">- efektivní spolupráce s poradenskými zařízeními
- nízká frekvence sociálně-patologických jevů
- funkční systém poradenství k volbě povolání</td><td rowspan="5">- dokumentace výchovného poradce
- dokumentace žáků
- plány činností výchovného poradce a metodika prevence rizikového chování</td><td rowspan="4">průběžně</td></tr>
<tr><td>3.4.2</td><td>prevence sociálně-patologických jevů</td></tr>
<tr><td>3.4.3</td><td>informace a poradenství k volbě povolání a přípravě na další studium</td></tr>
<tr><td>3.4.4</td><td>informace o výsledcích dalšího studia</td></tr>
<tr><td>3.4.5</td><td>spolupráce s úřady práce</td><td>dle potřeb vlastního hodnocení školy</td></tr>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 3.5 Práce třídního učitele</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>3.5.1</td><td>koordinace a informovanost žáků a učitelů učících ve třídě třídním učitelem</td><td rowspan="4">- efektivní práce třídních učitelů
- příznivé klima ve třídách</td><td rowspan="4">- zápisy z jednání pedagogické rady
- konzultace s rodiči
- dokumentace žáků
- portfolia žáků</td><td rowspan="4">průběžně</td></tr>
<tr><td>3.5.2</td><td>komunikace uvnitř a vně třídy</td></tr>
<tr><td>3.5.3</td><td>vytváření portfolia žáků</td></tr>
<tr><td>3.5.4</td><td>komunikace třídního učitele s ostatními pedagogickými pracovníky</td></tr>
</table>

Podoblast: 3.6 Image školy				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
3.6.1	prezentace školy na veřejnosti	- příznivý celkový dojem školy na veřejnosti - příjemné prostředí ve škole	- webové stránky školy - logo školy - výzdoba prostorů školy	průběžně a dle potřeb vlastního hodnocení školy
3.6.2	logo školy			
3.6.3	webové stránky školy			
3.6.4	prostředí a prostory školy			
Podoblast: 3.7 Vztahy s regionem a okolím				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
3.7.1	spolupráce se zřizovatelem	- funkční spolupráce školy se zřizovatelem - funkční spolupráce se subjekty v okolí (ZŠ, MŠ, SŠ, DD, ZUŠ atd.)	- kronika školy - webové stránky - výroční zpráva školy - korespondence školy s partnerskou školou v zahraničí	dle potřeb vlastního hodnocení školy
3.7.2	spolupráce s místní komunitou a regionem			
3.7.3	spolupráce se školami stejného typu			
3.7.4	spolupráce se školami odlišných stupňů vzdělání a typů škol			
3.7.5	spolupráce se školami v zahraničí			
Podoblast: 3.8 Kázeň ve škole				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
3.8.1	kvalita školního řádu	- funkční školní řád - nízký počet méně závažných porušování školního řádu - funkční a úspěšná spolupráce učitelů s rodiči žáků při řešení kázeňských problémů	- školní řád - dokumentace výchovného poradce - zápisy z jednání pedagogické rady - dokumentace žáků	dle potřeb vlastního hodnocení školy
3.8.2	znalost školního řádu žáky			1 x ročně průběžně
3.8.3	dílčí méně závažné přestupky proti školnímu řádu			průběžně
3.8.4	hrubé porušování školního řádu - četnost			
3.8.5	dovednost učitelů udržet si kázeň			
3.8.6	úspěšnost spolupráce učitelů s rodiči při řešení			

	kázeňských přestupků			
3.8.7.	adekvátnost výchovných opatření vůči kázeňským přestupkům			průběžně
Oblast: 4 Řízení školy				
Podoblast: 4.1 Vize a vnitřní hodnoty školy				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.1.1	přiměřenost a srozumitelnost vize a vnitřních hodnot	- srozumitelnost a přiměřenost dlouhodobých cílů školy - soulad dlouhodobých cílů školy s ročními a měsíčními cíly	- Střednědobý plán rozvoje školy - Zpráva z vlastního hodnocení školy - roční a měsíční plány školy	dle potřeb vlastního hodnocení školy
4.1.2	propojení vize a vnitřních hodnot s vlastním hodnocením a zdokonalováním školy			
4.1.3	shoda na principech			
4.1.4	konkretizace, rozpracování vize a vnitřních hodnot do plánu práce školy			1 x ročně
Podoblast: 4.2 Plánování				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.2.1	plánování lidských zdrojů	- personální stabilita školy - optimální stav materiálních a finančních zdrojů školy	- plán DVPP - finanční plán - plán čerpání rozpočtu	2 x ročně
4.2.2	plánování materiálních zdrojů			průběžně
4.2.3	plánování finančních zdrojů (finance, majetek)			
Podoblast: 4.3 Organizace školy				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.3.1	organizační struktura školy a organizační řád	- funkční organizační řád - participativní model řízení - funkční informační a komunikační systém školy	- organizační řád školy - zápisy z jednání pedag. rady - informační panely ve sborovně a škole - elektronická	1 x ročně
4.3.2	delegování úkolů a pravomocí			
4.3.3	správa přenos dat a informací uvnitř školy			průběžně
4.3.4	činnost poradních, metodických a samosprávných orgánů			dle potřeb vlastního hodnocení

			pošta - webové stránky školy	školy
Podoblast: 4.4 Vedení lidí				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.4.1	týmová práce	-dobré mezilidské vztahy na pracovišti - zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků	- dotazníky pro učitele - záznamy z hospitací - pracovní schůzky pedagogů - plán DVPP	průběžně
4.42	komunikace, poskytování zpětné vazby a informací mezi školskými týmy			
4.4.3	podpora učitelů při zavádění změn, výměna zkušeností mezi pedagogy			
4.4.4	vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů			
4.4.5	hospitační činnost vedoucích pracovníků			
4.4.6	další vzdělávání pedagogických pracovníků			1 x ročně
4.4.7	styl řízení a vedení			dle potřeb vlastního hodnocení školy
4.4.8	„pozvání, vybízení k vůdcovství“			
Podoblast: 4.5 Kontrola				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.5.1	kontrola a opatření ke zlepšení stavu v oblasti BOZP, PO a hygieny	- funkční systém kontroly BOZP, PO a hygieny - funkční systém kontroly v oblasti lidských, materiálních a finančních zdrojů	- revizní zpráva BOZP a PO - deník kontrol - zpráva z hygienického šetření - roční plán kontrol	1 x ročně
4.5.2	kontrola a opatření ke zlepšení stavu v oblasti lidských, materiálních a finančních zdrojů			
4.5.3	prevence rizik			

Podoblast: 4.6 Vlastní hodnocení školy

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
4.6.1	plánování a realizace vlastního hodnocení školy	- dobře organizovaný proces autoevaluačních aktivit	- dokumentace k autoevaluaci (plány, zápisy, dotazníky atd.)	dle potřeb vlastního hodnocení školy
4.6.2	spolupráce hodnotících týmů			
4.6.3	uplatňování doporučení pro provádění vlastního hodnocení školy			
4.6.4	spolupráce s rodiči a ostatními partnery			
4.6.5	výstupy z vlastního hodnocení školy			
4.6.6	cyklus zvyšování kvality školy			

Oblast: 5 Výsledky vzdělávání

Podoblast: 5.1 Zjišťování výsledků vzdělávání

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
5.1.1	nástroje využívané k měření výsledků vzdělávání	- systematické hodnocení nástrojů k měření výsledků vzdělávání	- písemné práce žáků, rozhovory se žáky, pozorování výkonu při učebních aktivitách žáků - zápisy z jednání pedagogické rady - pracovní konzultace - dokumentace žáků - portfolia žáků	průběžně
5.1.2	systematičnost zjišťování výsledků vzdělávání s výjimkou klasifikace			
5.1.3	účelnost využívání statistických informací a dat			dle potřeb vlastního hodnocení školy

Podoblast: 5.2 Hodnocení výsledků vzdělávání

Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
5.2.1	hodnocení zjištěných výsledků vzdělávání žáků i školy		- kronika školy - webové stránky školy - osvědčení a diplomy ze soutěží - výroční zpráva školy	2 x ročně
5.2.2	srovnávání zjištěných výsledků jednotlivých žáků a školy vzhledem k minulému hodnocení			

5.2.3	hodnocení výsledků v matematice			2 x ročně
5.2.4	hodnocení výsledků v českém jazyce			
5.2.5	hodnocení výsledků v cizích jazycích			
5.2.6	hodnocení výsledků v dalších profilových oblastech			
5.2.7	Výsledky a úspěšnost žáků při přijímacím řízení			1 x ročně
Podoblast: 5.3 Další výsledky vzdělávání				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
5.3.1	umístění v odborných soutěžích a olympiádách	- účast a dobré umístění žáků v různých soutěžích (lokální, regionální, vyšší)	- kronika školy - webové stránky školy - osvědčení a diplomy ze soutěží - výroční zpráva školy - portfolia žáků	1 x ročně
5.3.2	umístění ve sportovních soutěžích			
5.3.3	umístění v dalších soutěžích			
5.3.4	zapojení školy do projektů a dalších aktivit			
Oblast: 6 Výsledky práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům				
Podoblast: 6.1 Celkové hodnocení využívání lidských zdrojů				
Cíle a kritéria			Metody a nástroje	Časové rozvržení
6.1.1	efektivita využívání kvalifikace učitelů	- zvyšující se kompetence pedagogických i ostatních pracovníků školy (zvyšování kvalifikace, další vzdělávání)	- organizace školy - osobní dokumentace zaměstnanců - profesní růst - výroční zprávy školy - dotazníky pedagogických pracovníků - dokumentace žáků	2 x ročně
6.1.2	efektivita využívání kvalifikace ostatních pracovníků školy			1 x ročně
6.1.3	zdokonalování učitelů a dalších pracovníků školy vzhledem k hodnoceným oblastem			
6.1.4	uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu			

<table>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 6.2 Celkové hodnocení využívání materiálních zdrojů</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>6.2.1</td><td>efektivita využívání prostor a budov školy</td><td rowspan="3">- efektivita využívání materiálních zdrojů v souladu s cíli a prioritami školy</td><td rowspan="3">- výroční zprávy - zprávy o hospodaření
- Střednědobý plán rozvoje školy - realizace opatření
- evidence výpůjček
- hospitační záznamy
- práce žáků na PC</td><td rowspan="3">1 x ročně</td></tr>
<tr><td>6.2.2</td><td>efektivita využívání pomůcek a učebnic</td></tr>
<tr><td>6.2.3</td><td>efektivita využívání ICT</td></tr>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 6.3 Celkové hodnocení využívání finančních zdrojů</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>6.3.1</td><td>efektivita využívání přímých nákladů</td><td rowspan="3">- efektivita využívání finančních prostředků v souladu s cíli a prioritami školy</td><td rowspan="3">- zprávy o hospodaření
- výroční zprávy školy
- rozpočet školy
- Střednědobý plán rozvoje školy</td><td rowspan="3">1 x ročně</td></tr>
<tr><td>6.3.2</td><td>efektivita využívání provozních prostředků</td></tr>
<tr><td>6.3.3</td><td>efektivita využívání mimorozpočtových zdrojů</td></tr>
<tr><td colspan="5">Podoblast: 6.4 Dopad vlastního hodnocení na zdokonalování školy</td></tr>
<tr><td colspan="3">Cíle a kritéria</td><td>Metody a nástroje</td><td>Časové rozvržení</td></tr>
<tr><td>6.4.1</td><td>korekce cílů a hodnot školy</td><td rowspan="4">- soulad plánu rozvoje školy se závěry vlastního hodnocení školy</td><td rowspan="4">- dokumentace k autoevaluaci
- Zpráva z vlastního hodnocení školy
- Střednědobý plán rozvoje školy</td><td rowspan="4">dle potřeb vlastního hodnocení školy</td></tr>
<tr><td>6.4.2</td><td>korekce ŠVP</td></tr>
<tr><td>6.4.3</td><td>revize strategie vlastního hodnocení školy</td></tr>
<tr><td>6.4.4</td><td>revize plánu rozvoje školy</td></tr>
</table>